

Delårsrapport med prognos 2 2019

Örebro kommun

Innehåll

Förslag till beslut	1
Kommundirektörens bedömning och analys	2
Kommundirektörens analys av kommunens prognos för ekonomi och verksamhet.....	2
Framåtblick	2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	4
Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	4
En hållbart växande kommun	6
God ekonomisk hushållning.....	14
God ekonomisk hushållning – verksamhetsmål.....	14
God ekonomisk hushållning – finansiella mål.....	39
Finansiell analys kommunen	40
Finansiell analys kommunkoncernen	55
Verksamheten i kommunens nämnder.....	59
Verksamheten i kommunens företag	71
Periodens resultat och årets prognos Örebro Rådhus AB	71
Övriga kommunägda företag	76
Finansiella rapporter och tillämpade redovisningsprinciper.....	77
Resultaträkning för kommunens samlade verksamhet	77
Kassaflödesrapport för kommunens verksamhet	78
Balansräkning för kommunens samlade verksamhet.....	79
Noter för kommunens verksamhet	80
Investeringar i kommunen.....	85
Tillämpade redovisningsprinciper, Örebro kommun.....	86
Bilaga 1 Sammanställning indikatorer	89

Förslag till beslut

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har sammanställt en delårsrapport till och med den 31 augusti och en helårsprognos 2 för 2019 för Örebro kommun.

Bedömningen är att Örebro kommun sammantaget uppfyller god ekonomisk hushållning utifrån satta verksamhets- och finansiella mål. Prognosen av verksamhetens mål för god ekonomisk hushållning baseras dels på utfallet för de indikatorer som fastställts i Övergripande strategier och budget 2019, dels på beskrivningarna av hur kommunen arbetar för att nå utveckling inom de 21 fastställda målen.

Utvecklingen går framåt inom samtliga 21 mål och många utvecklingsarbeten pågår. Inom arton av målen visar även indikatorernas utfall och/eller målbeskrivningarna att utvecklingen går åt rätt håll. Inom tre av målen är den sammantagna bedömningen att vi inte når önskvärda effekter, trots utvecklingsarbeten. Dessa tre mål återfinns inom de strategiska områdena *Hållbar tillväxt* och *Barns och ungas behov* och är kopplade till *Arbetsmarknad*, *Långsiktigt hållbar ekonomi* och *Kunskapsmålen*. Inom dessa områden behöver arbetet intensifieras ytterligare för att säkra en önskad utveckling.

Prognosen visar på måluppfyllelse inom två av de tre finansiella målen. Målet att årets resultat över nästkommande treårsperiod ska uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna uppnås inte vilket förklaras av att huvuddelen av resultatöverskottet härrör från finansnettot som inte ingår i resultatmättet. Delårsresultatet januari till augusti 2019 uppgår till 419 miljoner kronor. Kommunens prognos för helåret bedöms till 309 miljoner kronor, vilket är 92 miljoner kronor mer än budgeterat. Under 2019 beräknas 112 miljoner tas i anspråk ur reserveringar inom eget kapital för specifika ändamål. Prognosen visar på en nettokostnadsutveckling som är högre än budgeterat och nämnderna visar sammantaget en budgetavvikelse på -200 miljoner kronor. Årets prognos förbättras till stora delar av jämförelsestörande poster, exkluderas dessa uppgår årets prognos till -69 miljoner kronor.

Kommunens investeringar för de skattefinansierade verksamheterna prognosticeras till 573 miljoner kronor, investeringar inom exploateringsverksamheten 100 miljoner kronor och de taxefinansierade verksamheterna 232 miljoner kronor. Bolagens investeringar för skattefinansierad verksamhet väntas uppgå till 708 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

Delårsrapport med prognos 2 2019 Örebro kommun 2019-10-04.

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Kommunstyrelsen:

1. Delårsrapport med prognos 2 för 2019 godkänns.
2. Samtliga nämnder som prognostiserar en negativ budgetavvikelse för 2019 ansvarar för att bedriva verksamheten utifrån god ekonomisk hushållning och vidta åtgärder för att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi. Vidtagna åtgärder ska redovisas till Kommunstyrelsen.
3. Delårsrapport med prognos 2 2019 överlämnas till revisorerna för granskning.

Beslutspunkterna 1–2 ska vidare till Kommunfullmäktige för beslut.

Anne Andersson
kommundirektör

Kommundirektörens bedömning och analys

Kommundirektörens analys av kommunens prognos för ekonomi och verksamhet

Örebro kommuns arbete med att säkerställa en ekonomi i balans parat med att möta de behov som kommer från fortsatt stark tillväxt fortsätter under år 2019. Utmaningen att skapa kostnadskontroll, att sänka kostnaderna till nivåer som matchar kommunens intäkter fortsätter. Den kommunala ekonomin fortsätter öka med kostnader främst kopplade till volymökningar i verksamheten och ökade hyreskostnader för mångfalden av ny- och ombyggnadsprojekt för kommunala verksamheter och boenden. Dessa investeringar är i sin tur en förutsättning för att utveckla servicen i takt med de ökande behoven hos en växande befolkning.

Flera nämnder lämnar prognoser för helåret som inte hålls inom given budget. Glädjande nog har prognoserna hos några nämnder förbättrats sedan delår 1, men övervägande negativa årsprognoser visar på fortsatt stora omställnings- och anpassningsbehov i verksamheten. Kommunens resultat som helhet väntas dock bli positivt. Örebro kommuns ekonomiska och finansiella ställning är fortsatt god även om det finansiella målet om ett resultat motsvarande 1 procent av skatteintäkter och statsbidrag i nuläget inte ser ut att uppnås. Årets resultat visar en prognos på drygt 309 mnkr, vilket är 92 mnkr högre än budgeterat. Det positiva resultatet förklaras främst av högre reavinster än budgeterat. Årets resultat kan komma att förbättras ytterligare genom ökad utdelning från försäljningar i kommunala bolag. Den viktigaste åtgärden är dock att fortsätta arbetet med att minska verksamhetens kostnader.

De verksamheter och nämnder som har störst budgetavvikelse i prognosen för helåret är hemvårdsnämnden (-92,2 mnkr), socialnämnden (-39,8 mnkr) och programnämnd samhällsbyggnad, där kostnader för färdtjänst ökat avsevärt (-27,1 mnkr). Tekniska nämnden har stora underskott inom vinterväghållning (-16 mnkr). Gymnasienämnden har reducerat sitt underskott men är inte i balans, och flera andra nämnder har negativ prognos, vilket närmare framgår av driftredovisningar per nämnd på sid 45 och 46.

De flesta mål som kommunen fastställt utvecklas i fortsatt positiv riktning. Det finns dock några mål som avviker från detta, där utvecklingen inte går åt rätt håll. Det handlar om målsättningar inom arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, där inte alla målsättningar går åt rätt håll. Det handlar om målsättningar kring kommunens långsiktiga ekonomi. Samt målsättningar kring elevers förutsättningar att klara kunskapsmålen. Liksom tidigare är detta tre målområden där trenden, trots många insatser och ansträngningar, inte är bra nog och där mer eller annat behöver göras för att vända de negativa trenderna.

Det finns mycket gott att kvittera, och inom alla verksamheter och nämnder sker stora insatser i att genomföra en god verksamhet som samtidigt ska värderas, kvalitetssäkras, förnyas och utvecklas för en anpassning till framtida villkor och behov. Av denna delårsrapport framgår en hel del av nämndernas insatser kring detta.

Framåtblick

I och med att planeringsförutsättningarna för kommande år visar på fortsatta volym- och kostnadsökningar samtidigt som intäktsökningarna är lägre, är det oerhört viktigt att fortsätta anpassa den verksamhet kommunen bedriver till den kostnadsnivå som budgeten anvisar. Att fortsätta prioritera och omprioritera, anpassa ambitionsnivåer och utbud av service till de resurser som finns är angeläget, samtidigt som arbetet med att vara så effektivt som möjligt i utförandet och utformandet av alla tjänster måste fortsätta oförtrutet.

Att arbeta med förnyelse och utveckling samtidigt som behoven av reduktion av kostnader är fortsatt stora innebär att både gasa och bromsa. Här krävs uthållighet, mod, beslutskraft och ensträckt arbete.

En remissversion av parlamentariskt framarbetat hållbarhetsprogram är utsänt. Arbetet med att ta fram en ny styrmodell där ÖSB, övergripande strategi med budget, för 2020 med plan för 2021–2022, ska anta en ny form och präglas av hållbarhetsprogrammet har pågått och kommer fortsätta påverka utvecklingsarbetet inom styrning och ledning. En ny budgetprocess med annan tidtabell, nulägesanalyser av verksamheten och färre centrala mål håller på utvecklas.

Utvecklingsarbete kring lokalförsörjning har pågått framgångsrikt under senare år och kommer resultera i säkrare och tydligare processer inom kommunen och mellan kommunen, dess bolag och andra aktörer. Det är mycket angeläget att beställarkompetensen inom kommunen är hög och att lokalprogram för verksamheterna fastställs och utgör grund för aktuella delar i kommunens investeringsprogram.

Kommunens upphandlings- och inköpsfunktion har utvecklats under året och bland annat inneburit nya insikter om utvecklings- och förbättringsområden. Här finns en potential att bli mer effektiva och funktionella som kommer fortsätta utvecklas framåt!

Samtidigt som kommunen kämpar för att anpassa sina kostnader, ta hand om volymökningar och utveckla verksamheterna sker många viktiga saker i kommunen, regionen och omvärlden. Behoven inom kompetensförsörjning är fortsatt stora, hos såväl näringslivet som offentliga aktörer och kommunens egen verksamhet. Matchningen av kompetenser till de behov som finns är en fortsatt utmaning.

Arbetsförmedlingens neddragning och förändrade uppdrag påverkar Örebro och andra av länets kommuner på sätt som vi inte ännu kan överblicka de lokala effekterna av. Samtidigt går vi in i en tid av avmattad konjunktur, vilket med all säkerhet påverkar arbetsmarknaden som varit förhållandevis god under lång tid.

Universitetets fortsatta utveckling och tillväxt påverkar positivt och sätter Örebro på kartan genom fokusområden som AI/robotik och utveckling inom exempelvis Life science. Utvecklingen av Örebro som logistiskt nav fortsätter, och samarbetet inom BRO, Business Region Örebro fortsätter utvecklas. Nu ingår samtliga av länets kommuner i och med att Degerfors anslutit sig, och inför en ny avtalsperiod är förutsättningarna goda för fortsatt samverkan kring tillväxt, etablering och regional attraktionskraft.

Vår lokala förmåga att samarbeta – Örebro och andra länskommuner, med aktörer som regionen, universitetet, länsstyrelsen och andra myndigheter och aktörer – framhålls många gånger som en styrkefaktor. Det kan vara än mer betydelsefullt framåt, när resurserna kommer vara begränsade och behoven av effektiva insatser vara större än på länge.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Styrning och uppföljning

Enligt kommunallagen ska Kommunstyrelsen i en kommun leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Uppsikten över nämnder samt hel- och delägda aktiebolag är både en plikt och ett medel för att kunna leda och samordna. Basen i uppsikten är årsprocessen med verksamhetsplaner, delårsrapporter och årsberättelser samt dialoger kring dessa. Uppsikt utövas även genom månatliga rapporter (ekonomi, verksamhet och finans), rapporter från bolagen, temarapporter (främst uppföljning av styrdokument), väsentlighets- och riskanalyser inför internkontroll samt muntliga redovisningar där det bedömts angeläget.

God ekonomisk hushållning uppnås när kommunen utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter betalningsansvaret på framtiden. God ekonomisk hushållning ska ses både ur verksamhetsperspektivet och ur det finansiella perspektivet. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och dess utveckling, och anger därmed kommunens finansiella förutsättningar och ramar.

Örebro kommuns styrmodell 2019

Kommunfullmäktige har i Övergripande strategi och budget 2019 beslutat om fyra strategiska områden: *hållbar tillväxt*, *människors egenmakt*, *barns och ungas behov* samt *trygg välfärd*.

Inom de fyra strategiska områdena finns 21 verksamhetsmål, och utvecklingen inom dessa mål utgör, tillsammans med de finansiella målen, grunden för slutsatsen om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning. För varje mål finns ett antal indikatorer som fått målvärden. Målvärdet sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå. Varje nämnd och bolag bidrar till utvecklingen inom relevanta mål, genom att säkra sitt grunduppdrag och genomföra åtaganden från styrdokument eller utvecklingsuppdrag. Prognosen av utvecklingen inom verksamhetsmålet grundas på prognos för Kommunfullmäktiges indikatorer och förväntade effekter utifrån nämndernas arbete med grunduppdraget och övriga planerade åtaganden.

De finansiella målen för god ekonomisk hushållning är tre och syftar till att över tid stärka och värdesäkra kommunens eget kapital och den kommunala förmögenheten samt begränsa behovet av upplåning för att finansiera ökade investeringsbehov.

Ny styrmodell

Arbetet med att ta fram en ny styrmodell pågår. Under året har två halvdagars workshops hållits, där KS-ledamöter och samtliga nämnders presidier bjudits in för kort information om arbetet med styrmodell och tillfälle att diskutera och lämna synpunkter. Workshoparna har avhandlat hur bra tillförlitlig styrning bör utformas, hur kommunikationen bör utformas nämnder sinsemellan och med förvaltningar/programnämnder,

hur uppföljningen ska kunna bli mer vägledande för kommande beslut samt hur fördelning av pengar kan stödja önskad styrning och samverkan.

Framtagandet av ny styrmodell sker parallellt med framtagande av hållbarhetsprogrammet. I hållbarhetsprogrammet tydliggörs den politiska viljeriktningen på lång sikt och styrmodellen ska säkra att vi får bästa möjliga effekter av de politiska beslut som fattas. Strukturen i hållbarhetsprogrammet och Övergripande strategier (ÖSB) och budget kommer vara likadan.

Fem deluppdrag har startats upp i arbetet med ny styrmodell; ny förändrad ÖSB, nulägesanalyser för nämnder och bolag, förbättrad ekonomistyrning, översyn av kommunens styrdokument samt kultur- och värdegrundsarbete. De två förstnämnda leder till nya arbetssätt redan under 2019, medan de andra kommer kräva lite mer tid innan implementering. Samtliga fem deluppdrag förväntas leda till förändrade arbetssätt både i den politiska organisationen och förvaltningsorganisationen.

Intern kontroll

Örebro kommun säkrar att nämnderna och bolagen upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Det betyder att de bedriver en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, har en tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt följer tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Kommunens riktlinjer för intern kontroll tydliggör att nämnder och bolag ansvarar för årlig tillsyn inom sina verksamheter. Kommunstyrelsen svarar dels för de kommunövergripande processerna och den egna verksamheten genom sitt nämndspecifika tillsynsarbete, dels för det samlade ansvaret för intern kontroll inför Kommunfullmäktige. Kommunens modell för intern kontroll är byggd på riskanalyser. Som stöd för tillsynsarbetet finns kommunens handbok *Bättre koll med intern kontroll*. Tillsynsarbetet sammanställs årligen utifrån nämnders och bolags tillsynsplaner, tillsynsrapporter kompletterade med dialogträffar. Därefter sker en bedömning av interna kontrollen för kommunen som helhet och för respektive nämnd.

Nämndernas och bolagens planer för årets granskningsområden är grundade på riskanalyser och omfattar tillsynsområden inom ekonomi-, verksamhets- samt personalområdet, för de nämnder som har medarbetaransvar. Resultaten av nämndernas tillsyn enligt intern kontroll redovisas i en kommunövergripande tillsynsrapport under våren 2020 som också sammanfattas i årsredovisningen.

Uppföljning av externa utförare

Vid avtalsuppföljningen inom programområde Social välfärd används en särskild metod, där privat och kommunal verksamhet följs upp på ett likvärdigt sätt. Uppföljningsmetoderna varierar beroende på typ av uppföljning. Exempel på metoder är kvalitetsuppföljning, löpande mätningar, ekonomiska kontroller och temauppföljningar. Under 2019 planeras kvalitetsuppföljning av 42 verksamheter vilket är en ökning från 2018 med 81 procent. Riktlinjerna för avtalsuppföljning har reviderats och tydligheten mellan avtal och uppföljningsarbetet har förbättrats. Vid avvikelser i efterlevnaden av avtalen finns en åtgärdsstrappa som uppföljningsenheten arbetar utifrån. En tvärprofessionell beredningsgrupp bedömer sedan vilka åtgärder som blir aktuella utifrån varje enskilt fall.

Örebro kommuns arbete med uppföljning av utförare har förbättrats och intensifierats under första halvåret 2019. Den politiskt beslutade kontrollfunktionen har stärkt och förbättrat Örebro kommuns förmåga att följa upp utförare och ersätta på ett korrekt sätt. Genom skärpta regler för registrering och ersättning av utförd tid, samt genom ökade resurser i form av personal, har regel- och avtalsbrott kunnat ringats in och följts upp i högre utsträckning för att säkra en god kvalitet för medborgarna.

En hållbart växande kommun

Den 25 september 2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling*, med 17 globala mål som spänner över en bredd av samhällsutmaningar. Världens länder har förbundit sig att tillsammans jobba för att uppnå de globala målen och en långsiktigt hållbar utveckling. Målen är odelbara och framgång krävs inom alla områden för att det övergripande målet med *Agenda 2030* ska kunna uppnås.

Den 14 juni 2018 beslutade regeringen om Sveriges handlingsplan för *Agenda 2030*. Handlingsplanen lyfter fram sex tematiska fokusområden:

1. Ett jämlikt och jämställt samhälle
2. Hållbara samhällen
3. En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi
4. Ett starkt näringsliv med hållbart företagande
5. En hållbar och hälsosam livsmedelskedja
6. Kunskap och innovation.

Därutöver finns fyra nyckelfaktorer för genomförandet: styrning och uppföljning, lokalt och regionalt genomförande, partnerskap och samverkan, samt internationellt ledarskap. *Agenda 2030* bygger samtidigt på att alla delar av samhället – civilsamhälle, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – inkluderas i genomförandet och aktivt jobbar mot samma mål.

Örebro kommun har, liksom världen och Sverige i stort, stora utmaningar att hantera. Det gör vi genom att arbeta för en utveckling som är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar. Kommunen ska bidra till *Agenda 2030:s* mål och de nationella fokusområdena. En avgörande fråga är hur vi fortsättningsvis, systematiskt och integrerat, ska arbeta med våra gemensamma samhällsutmaningar. Under hösten 2019 är hållbarhetsprogrammet för Örebro kommun på remiss. Programmet kommer att tydliggöra en långsiktig politisk viljeinriktning och mål för det systematiska arbetet för en hållbar samhällsutveckling.

Ett jämlikt och jämställt samhälle

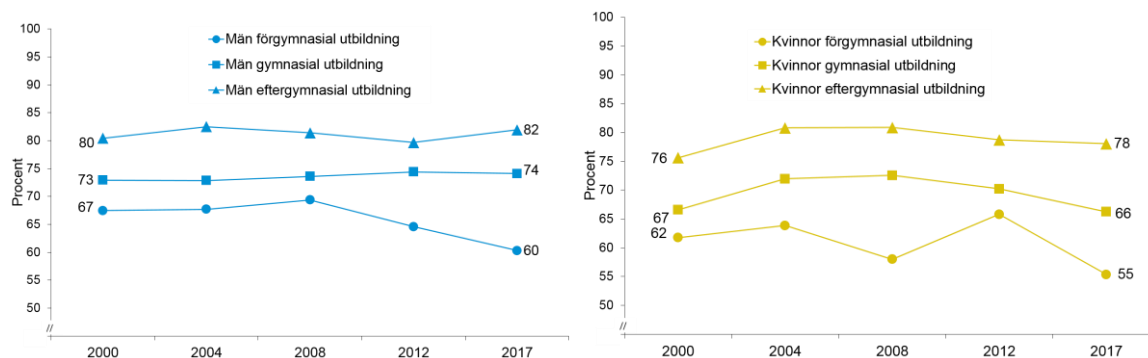
Ett socialt hållbart samhälle är ett jämlikt och jämställt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, har inflytande och känner sig delaktiga i samhällslivet. De skillnader som finns mellan individer och grupper, när det gäller levnadsvillkor och fördelning av makt och resurser, behöver därför jämnas ut och motverkas. Örebro kommun ska på ett jämlikt och jämställt sätt ta hänsyn till människors specifika behov och livsval för att skapa lika möjligheter och bra livsvillkor för alla. Örebro ska vara en kommun där alla har möjlighet att delta i samhället och nyttja dess utbud. Mänskliga rättigheter, folkhälsopolitiska och jämställdhetspolitiska mål ska vara vägledande i arbetet.

En god folkhälsa handlar om att hälsan bör vara så god som möjligt och så jämlikt fördelad som möjligt. Den indikerar att människor har goda livsvillkor såsom utbildning, arbete, boende, bra levnadsvanor, och att man känner sig delaktig i samhället. Örebro kommun har en överenskommelse med Region Örebro län om samverkan för lokalt folkhälsoarbete. Det genomsnittliga hälsoläget i Sverige och i Örebro län har blivit allt bättre. Det finns dock skillnader i hälsa beroende på utbildningsnivå, socioekonomi, etnicitet, ålder och kön. Hälsoundikatorerna medellivslängd, dödlighet och ohälsa visar stora skillnader, geografiskt, mellan könen och mellan olika sociala grupper i Sverige. Hälsoklyftorna mellan olika grupper ökar. För att beslut om insatser som bidrar till fokusområdet *Ett jämlikt och jämställt samhälle* ska kunna tas är det viktigt att Örebro kommun arbetar aktivt med att synliggöra skillnader i hälsa och livsvillkor mellan olika grupper i befolkningen. Ett exempel är utvecklingen av rehabiliterande arbetssätt inom programområde Social välfärd som syftar till att stärka eller bibehålla

hälsa, funktions- och aktivitetsförmåga – med målet att uppnå en ökad livskvalitet och ett bättre stöd till människor med behov.

Självrapporterad god hälsa bland kvinnor och män 18–79 år i Örebro län uppdelat på utbildningsnivå mellan 2000–2017

Källa: Region Örebro län, Liv & hälsa 2017

Skolutveckling tillsammans – *Topp 25 2025* ska förbättra elevers skolresultat. Utbildning är centralt för en hållbar samhällsutveckling och insatser inom *Topp 25 2025* behöver utgå ifrån livsvillkor, levnadsvanor och rättigheter, eftersom de starkt påverkar förutsättningarna för lärande och måluppfyllelse. *Partnerskap i Örebro* arbetar för att förbättra livskvaliteten för människor som bor i några av våra stadsdelar (Vivalla, Baronbackarna, Varberga, Oxhagen och Brickebacken). Partnerskapets mål är att genom samverkan stärka förutsättningarna: för barn och unga att nå målen i skolan, för en attraktiv och trygg stadsdel, kring utbildning, för arbete och integration i det svenska samhället. Kommunala bolag som Örebrobostäder och Västerporten tar ett särskilt ansvar för att skapa en bra uppväxtmiljö för barn och unga. De bidrar också till fler arbetstillfällen och att människor blir aktiva i utvecklingen av sina närområden. Arbetet bidrar positivt till bostadsområdenas utveckling och är en friskfaktor för de människor som bor där. Örebro kommun har ett ansvar att underlätta för människor från alla samhällsgrupper att delta aktivt i samhällslivet. Det görs bland annat genom att prova kvalitativa metoder i mötet med människor. Under året har arbetet med *Dialogforum för nationella minoriteter och minoritetsspråk* fortsatt att utvecklas och i samverkan med företrädare för de aktuella grupperna utarbetas målsättningar för kommunens arbete, med utgångspunkt i den skärpta lagstiftningen.

I Örebro kommun behöver människors inflytande och delaktighet prioriteras för att vi ska bidra på bästa vis till fokusområdet *Ett jämlikt och jämställt samhälle*. Särskilt fokus behöver läggas på att barns och ungas röster ska höras och påverka. Det pågår ett intensivt arbete med att förbereda organisationen inför att barnkonventionen blir lag 2020.

Vi använder jämställdhetsintegrering som huvudsaklig strategi för att uppnå Örebro kommuns mål för jämställdhetsarbetet. Det metodstöd för analys av jämställd resursfördelning som tagits fram prövas i organisationen. Användandet av metoden behöver systematiseras och anpassas till de förutsättningar och behov som finns på förvaltningsnivå. Genom systematiskt analysarbete som belyser livsvillkor och förutsättningar för olika individer och grupper kan ojämlika maktstrukturer synliggöras och avvikelser i kommunens arbetssätt identifieras i syfte att skapa ett mer jämlikt och jämställt samhälle.

Hållbara samhällen

Ett hållbart växande samhälle är beroende av goda förutsättningar att bo såväl i staden som på landsbygden. Digitaliseringen kan därför ha en stor betydelse för att göra det enklare att bo, verka och leva i Örebro kommun. Digitala lösningar är till nytta för medborgare, företagare och besökare. Dessutom skapar det möjlighet för alla att

kunna delta i samhället på jämlika villkor. Möjligheten att kunna använda digital kommunikation överallt i en kommun ökar också attraktiviteten, innovationskraften och produktiviteten. En förutsättning för digitaliseringen är snabb och säker tillgång till internet för alla som bor eller verkar i kommunen. Bredbandsutbyggnaden är därför en viktig förutsättning för att kunna erbjuda alla en digital offentlig service, men också för att ge bättre förutsättningar för företagsamhet och sysselsättning. Kommunkoncernen arbetar för att 95 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband på minst 100 Mbit/s år 2020. Under året fortsatte det kommunala bolaget Kumbro Stadsnät utbyggnaden av fibernätet, med prioritet på landsbygden.

Tillgång till offentlig och kommersiell service i hela kommunen är också viktigt för att göra det attraktivt att bo, arbeta och driva företag i hela kommunen.

Örebro kommun ingår i regeringens samverkansprogram *Smarta städer* och är aktiva inom *Smart Built Environment*. Det är ett strategiskt innovationsprogram för att utveckla ett billigare, snabbare och mer hållbart samhällsbyggande, utifrån de möjligheter som digitaliseringen ger.

Befolkningen har ökat markant i Örebro kommun de senaste åren. I och med det ökar också utmaningarna att växa socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart för både Örebro som stad och för hela kommunen. Byggnader som uppförs av Örebro kommun ska ha lägre miljöpåverkan än vad som krävs enligt lag. Kriterier för hållbarhet vid exploatering ska utredas för att kunna gynna byggaktörer med goda ambitioner inom hållbarhetsområdet. Ett byggprojekt där hållbarhetsperspektivet har ett särskilt fokus är Tamarinden i Sörbyängen. Vi stimulerar trähusbyggande som en del av det hållbara byggandet. *Strategi för arkitektur och byggande* beskriver den önskade utvecklingen både i staden och på landsbygden. Effekterna av *Strategi för miljöanpassat byggande* följs under 2019 upp för att kunna ta nästa steg. Att stadens och kommunens befolkning ökar ger förutsättningar för en större andel hållbara transporter med kollektivtrafik samt cykel och gång, vilket också är bra för landsbygden.

Ett segregerat samhälle är inte ett hållbart samhälle. Boendesegregationen korrelerar ofta med statistiken över försörjning, utbildningsnivå och medellivslängd. Klyftorna är stora i Örebro kommun, både utifrån socioekonomi och utifrån skillnader som beror på var i kommunen man bor. Klyftorna tenderar att växa. Sedan 2013 har Örebro kommun en handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll med målet att halvera barnfattigdomen till år 2020. Andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll har minskat från 15,9 procent (4 469 barn) år 2010, till 11,2 procent (3 356 barn) år 2016. Mätvärdena redovisas med två års fördröjning.

Vi behöver ha en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer i hela kommunen för att möjliggöra olika typer av boenden i olika livsfaser. Arbetet med att skapa förutsättningar för bostäder med överkomliga hyres- och avgiftsnivåer har försvärats eftersom det statliga investeringsstödet tagits bort. Men arbetet fortsätter och nya sätt att stimulera byggande av bostäder med överkomliga hyror undersöks. ÖBO-modellen med en så kallad rabattstege för hyreskostnaden gör det möjligt för fler att bo i nybyggda områden, oavsett inkomst.

En av våra stora utmaningar är att hejda förlusten av biologisk mångfald och säkra ekosystemtjänster som dricksvatten och ren luft. Vi behöver i större utsträckning se den urbana miljön som en viktig del av landskapet för att bevara den biologiska mångfalden. Vi ska ha grönstruktur som fyller många behov. *Grönstrategin* och *Vattenplanen* visar vägen.

Målet för kommunkoncernen är en minskad klimatbelastning med 80 procent per invånare 2000–2020 och att vara klimatneutral till 2030. De kommunala bolagen bidrar starkt till arbetet genom till exempel investeringar i solceller, energieffektiv nyproduktion och digitala lösningar inom begreppet smart stad.

Ett hållbart samhälle är anpassat för att möta förväntade klimatförändringar. Översvämningar och värmeböljor ökar. Ett arbete pågår därför inom kommunkoncernen

för att skapa bättre beredskap för extrema väderhändelser, och för att kunna förebygga framtida negativa konsekvenser av klimatförändringarna.

En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi

För att kunna bidra till fokusområdet *En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi* krävs att Örebro kommun tar aktiva och medvetna beslut i denna riktning, tillsammans med våra samverkanspartners. För att kunna skapa en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi krävs att mer kunskap byggs upp, både inom organisationen och hos våra medborgare.

Målet för Örebro kommuns kapitalförvaltning är att klimatbelastningen ska vara lägre än jämförbara index och successivt minska, med ambitionen att vara klimatneutral 2030. Vi mäter årligen klimatbelastningen i kapitalförvaltningen. Mätmetoderna för att beräkna klimatbelastningen behöver dock utvecklas vidare av finansbranschen för att beräkningarna av koldioxidutsläpp ska ge en rättvis bild. Som en ansvarsfull investering ska Örebro kommun möjliggöra en god långsiktig avkastning genom att placera tillgångar i hållbara företag, samt identifiera och uppmuntra förvaltare och företag som verkar för att uppfylla FN:s globala mål i *Agenda 2030*. Omställningen till ett fossilfritt samhälle är av största vikt och Örebro kommun gör inga placeringar i fossil energi. Som en del i kommunens klimat- och miljöarbete ger Örebro kommun ut gröna obligationer. De investeringsprojekt som finansieras av de gröna obligationerna leder till minskad klimat- och miljöpåverkan där klimatnyttan återrapporteras årligen.

Ett sätt för Örebro kommun att ta ansvar för hållbara framtida lösningar är att arbeta med hållbarhetskrav och prioriteringar i våra upphandlingar. Vi har redan idag höga krav men det finns utrymme för ytterligare utveckling. Under våren har det ställts krav kopplade till cirkulär ekonomi (återanvändning och återvinning) i kommunens upphandling av tvätt- och textilservice. Kravet mottogs positivt av anbudsgivarna och förhoppningen är att kunna ställa ännu skarpare krav kring återanvändning och återvinning av textilier i framtida upphandlingar. Det är viktigt att beakta livscykelperspektivet i kravställandet samt att ställa kvalitetskrav på leverantörerna för att främja en hållbar utveckling. Hög avtalstrohet är viktig för att få effekt inom området.

En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi är beroende av att vi minimerar vårt avfall och återanvänder eller återvinner i högre utsträckning. Omställningen mot en cirkulär och biobaserad ekonomi ska främjas och är därför en av utgångspunkterna i den nya avfallsplanen som vi håller på att ta fram. Återanvändning minskar nyproduktionen och bidrar på så sätt till minskade utsläpp och kostnader. Örebro kommun samarbetar med hjälporganisationerna på våra återvinningscentraler, som via Åternyttan samlar in saker som kan återanvändas. Vi behöver skapa fler samarbeten som främjar återbruk, men den stora utmaningen är att inlämningen av saker överstiger antalet saker som köps begagnat. En annan stor utmaning är att vissa produkter med blandmaterial och/eller farliga tillsatser gör dem olämpliga att återvinna.

Ett starkt näringsliv med hållbart företagande

Ett starkt näringsliv är centralt för en hållbar tillväxt och välfärd. Näringslivet bidrar till innovation och producerar majoriteten av de varor och tjänster som finns i samhället. *Ett starkt näringsliv med ett hållbart företagande* möjliggör innovationer och lösningar som bidrar till ekonomisk utveckling, arbetstillfällen och kapital för investeringar.

Hållbart företagande handlar om att driva företag med framtiden i sikte och göra hållbarhet till en del av kärnverksamheten. Örebro kommunkoncern ska vara förebilder i detta arbete. Örebro kommun ska bidra till ett starkt näringsliv genom att skapa goda förutsättningar för fler företag, som erbjuder arbete till en växande befolkning. När det gäller kvinnors företagande finns en outnyttjad tillväxtpotential. Vi ska därför särskilt främja kvinnors företagande för att öka Örebros möjligheter till ökad konkurrenskraft och hållbar ekonomisk tillväxt.

Örebro kommun är en attraktiv plats att starta, driva och etablera företag på. Detta avspeglas genom högt nyföretagande och en mycket stark tillväxt i näringslivet. Det geografiska läget bidrar också till nyetableringar inom logistikbranschen. Transporternas negativa påverkan på klimatet och miljön är en av de största utmaningarna vi har. Därför behöver Örebro kommun bidra till ett mer transporteffektivt, energieffektivt och yteffektivt samhälle – där det är möjligt. Med höga ambitioner om att vara en attraktiv kommun – med ett starkt och framgångsrikt näringsliv som bidrar till hållbar tillväxt – har vi möjlighet att bidra positivt till fokusområdet *Ett starkt näringsliv med hållbart företagande*.

En hållbar och hälsosam livsmedelskedja

I en hållbar livsmedelskedja har alla aktörer ett ansvar och en möjlighet att bidra till en hållbar utveckling. Örebro kommun ska prioritera produktion, upphandling och inköp som bidrar till en utveckling som är hållbar och hälsosam. Livsmedelsproduktionen är viktig för jobb och tillväxt samt för en levande landsbygd. Jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas. År 2018 var andelen köpta livsmedel, där produktens tillverkningsland var Sverige, totalt 66 procent i Örebro kommun. Trenden är ökande sedan tre år. Av köpt färskt kött, oberoende och produkter, kom även 17 procent från kommunens eget nötdjursbestånd 2018.

Handlingsplan för livsmedelskedjan i Örebro län 2018–2023 är vägledande inom kommunens ansvarsområden. Örebro kommun är framstående i Sverige när det gäller andel ekologiska inköp och har under lång tid arbetat med hållbar upphandling. Detta är en viktig del av arbetet för att minska miljöbelastningen och en viktig del för att bidra till fokusområdet. Tidigare fokuserade vi på miljökrav men nu ställs även fler etiska och sociala krav vid upphandling. Med tydliga regelverk och krav är upphandlingar ett viktigt verktyg för förändring.

Konceptet *Smartare mat* används i Örebro kommun. Det innebär att alla kommunala kök och serveringar ska arbeta för att tillaga och servera mat som är god och näringsriktig, samtidigt som den belastar miljön och klimatet så lite som möjligt samt värnar om människan. I så hög utsträckning som möjligt väljs ekologiska, närproducerade, miljömärkta och etiskt märkta varor. Örebro kommun kom på fjärde plats i ekomatstilligan 2019 och fick en särskild utmärkelse som en av *Sveriges ekologiska spjutspetsar 2019*. I augusti deltog måltidsorganisationen på Wadköpingens matmarknad för att synliggöra och berätta om *Smartare mat* konceptet för kommunens invånare. Samordnade varutransporter bidrar till ett effektivare, mer miljövänligt och trafiksäkrare transportled. Samordnade varutransporter möjliggör också att mindre, lokala företag kan ingå avtal med kommunen.

Kunskap och innovation

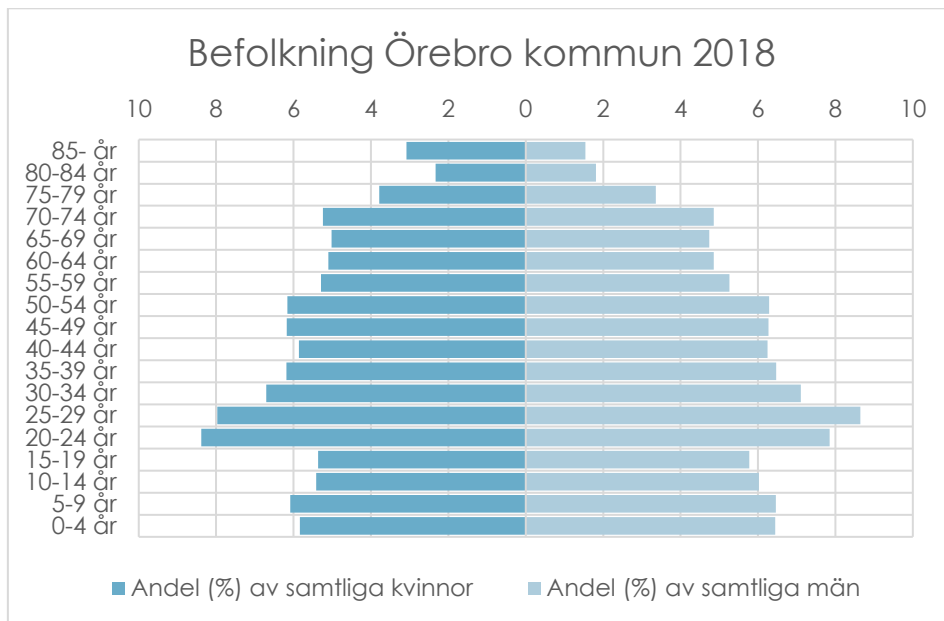
Utbildning och forskning är viktiga verktyg för att hantera de komplexa utmaningar vi står inför. Vi måste utveckla vår kunskap så att vi genom medvetna val kan göra de nödvändiga förändringar som krävs för att främja en utveckling som är hållbar. En generell kunskaphöjning krävs i samhället. För att skapa gemensam kunskap kring de problem vi behöver lösa och skapa bättre förutsättningar för omställning till hållbara varor, tjänster och hållbar produktion behövs ett stärkt samspel mellan politik, civila samhället, akademien och näringslivet.

I det forsknings- och innovationsarbete kommunen driver och ingår i, ska samhällsutmaningarna och *Agenda 2030* vara vägledande. Alfred Nobel Science Park är en viktig aktör för att främja en långsiktig utveckling av innovationer för att bidra till ett mer hållbart samhälle.

Enligt skolverkets senaste kunskapsöversikt visade att kännedomen om *Agenda 2030* och de globala målen såväl som om generationsmålet och miljö kvalitetsmålen verkar vara låg bland lärare och forskollärare i landet. Skolan har en viktig roll och kompetenshöjande åtgärder krävs för att främja elevers utbildning för en hållbar utveckling.

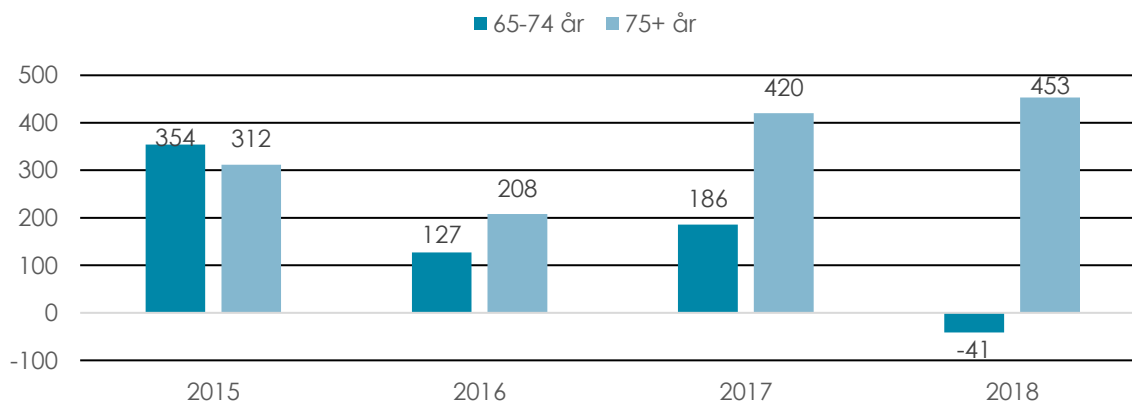
Befolkningsutveckling

Örebro är den sjätte mest folkrika kommunen i Sverige med 154 925 invånare i slutet av augusti 2019, enligt inofficiella siffror från Skatteverket. Lite drygt 80 procent av invånarna är bosatta i tätortsområden, och huvudsakligen i Örebro tätort. Befolkningsökningen sedan samma period förra året är nästan 3 000 och en ökning med 1 870 personer hittills under 2019. Enligt prognosen som gjordes i början av 2019 kommer befolkningen öka med 2 100 personer under året vilket är en dämpning i befolknings-tillväxt med nästan 1 000 personer jämfört med åren innan.

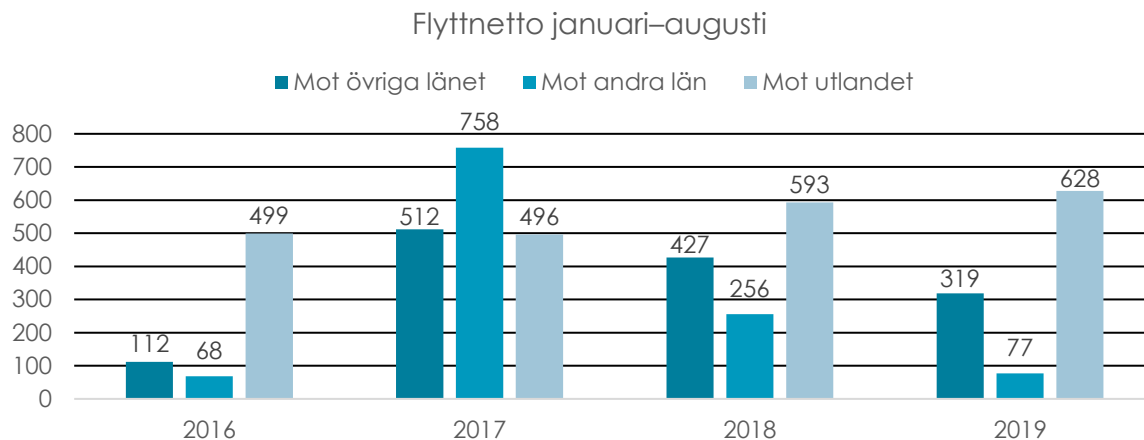
Barnafödandet befinner sig på en hög nivå, 1 298 barn har fötts hittills i år, vilket är den högsta siffran sedan 2013. Antalet avlidna har varit relativt lågt vilket ger ett födel-senetto, det vill säga födda subtraherat med antalet döda, på 533 personer under årets första åtta månader. Inom kategorin barn i grundskoleålder 6–15 år har antalet ökat med knappt 200, vilket motsvarar ökningen året innan. Även ökningen av ungdomar i gymnasieålder 16–18 ökar likt året innan, dvs 90 fler. Diagrammet nedan visar att under 2018 ökade kategorin 65 år och äldre med ungefär 400 personer totalt och kategorin 65–74 år minskade. Precis samma trend håller i sig under början av 2019 där 65 år och äldre ökar totalt sett men 65–74 år fortsätter att minska.

Förändring äldre, helår

Örebro kommuns flyttnetto, det vill säga inflyttade subtraherat utflyttade över kommungränsen, ligger på en fortsatt hög nivå. Flyttnettot hittills i år ligger på drygt 1 000 personer och det är främst gentemot utlandet som det stora nettot uppstår. Anledningen till detta kan vara en ökad anhörginvandring. Flyttnettot gentemot andra

län har sjunkit och är nu nästan på noll. Studenter på Örebro universitet utgör den största delen av personer som flyttar till och från andra län. Tillgången på bostäder får anses vara god vilket gör att befolkningen under 2019 kan fortsätta öka.

Ekonomiskt läge och finansiell ställning

(Källa: Sveriges kommuner och landsting, SKL, Makronytt aug 2019)

Världsmarknaden

Den globala BNP-tillväxten förväntas vara låg i år. Att tillväxten mattas av i länder som Kina, Tyskland och USA, med stor inverkan på globala handelsflöden, tynger de svenska exportutsikterna. Det finns betydande osäkerhetsfaktorer i analysen av det globala världsmarknadsläget. Det handlar främst om den fortsatta handelskonflikten mellan Kina och USA, effekterna av Storbritanniens utträde ur EU med ledning av en ny premiärminister, spänningarna i Hormuzundet och utvecklingen i Hong Kong. Ekonomiska analyser är alltid förknippade med osäkerhetsfaktorer men vidden av nämnda händelser är stora var och en för sig och sammantaget en ”giftig cocktail” (som SKL uttrycker sig).

Under året har det skett dramatiska förändringar på räntemarknaden där globala marknadsräntor sjunkit snabbt. Detta efter ökad osäkerhet kring framförallt handelskriget mellan USA och Kina och den globala tillväxten som fått centralbanker att helt svänga om och signalera om ytterligare stimulanser och fortsatt låga räntor under lång tid framöver, både vad gäller korta och långa marknadsräntor. (Den 19 september sänkte amerikanska centralbanken räntan igen med 0,25 procentenheter.)

Svensk ekonomi och skatteunderlagstillväxt

Konjunkturläget i Sverige försvagas och den svenska BNP-tillväxten fortsätter att mattas av under andra halvåret 2019. Den negativa utvecklingen fortsätter även nästa år. En lägre BNP-tillväxt förklaras av en svagare inhemsk efterfrågetillväxt. Det är framförallt sjunkande bostadsinvesteringar och en svagare utveckling för övriga investeringar inom näringslivet som bidrar till dämpningen. Sysselsättningen är i dagsläget hög men förväntningarna är att den försvagas från och med nu.

Den viktigaste intäktskällan för kommuner och regioner är skatt på arbetsinkomster, som i hög grad är beroende av antalet arbetade timmar. Prognosen för nästa år visar att en minskning av arbetade timmar ger ett tydligt avtryck i den reala skatteunderlagstillväxten, som förväntas bli betydligt svagare än de senaste åren. Nuvarande kalkyl för åren 2021–2022 utgår från att högkonjunkturen upphör mot slutet av 2020 och den svenska ekonomin utvecklas i konjunkturrell balans från och med 2021. Det betyder fortsatt svag skatteunderlagstillväxt i både reala och nominella termer år 2021, främst till följd av att arbetade timmar fortsätter minska men också till följd av att pensionsinkomsternas ökningstakt avtar. År 2022 antas sysselsättningen åter stiga och därmed påverka skatteunderlagstillväxten positivt.

SKL har länge signalerat att kommunerna måste planera för hårdare ekonomiska tider som en följd av att skatteunderlagstillväxten inte kommer att kunna möta de allt ökande kostnaderna med anledning av den demografiska utvecklingen. Det finns inget självklart svar på hur kommunerna ska lyckas anpassa sin verksamhet till det tuffare ekonomiska läget men SKL har t.ex. pekat ut flera möjligheter förknippade med digitalisering, ett förändrat arbetssätt och tillgången till data för uppföljning och jämförelser.

Ekonomiskt läge i Örebro kommun

Örebro kommun har de senaste åren haft starka ekonomiska resultat. Hittills har utmaningarna i kommunens ekonomi hanterats genom intäktsökningar från en gynnsam skatteunderlagsutveckling, och flera större markförsäljningar. Den demografiska ökningens påverkan parallellt med att skatteintäkterna ökar långsammare än tidigare försvårar möjligheterna att ha balans mellan kostnader och intäkter. Delårsrapport med prognos 2 visar att samtliga programområden prognosticerar en obalans i ekonomin under 2019.

Trots det försvagade ekonomiska läget har Örebro kommun en god finansiell ställning. För att möta fortsatta utmaningar där stora investeringar och behov är hänförliga till befolkningsförändringar behöver kommunen bedriva en god ekonomistyrning med fokus att behålla resultatnivåerna de kommande åren. Kan vi inte begränsa kostnadsökningstakten i kommunens verksamhet kan det innebära att intäkterna från skatteunderlagets tillväxt inte räcker till.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning uppnås när kommunen utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter betalningsansvaret på framtiden. Vi ska göra rätt saker, vi ska göra saker rätt och vara kostnadseffektiva.

Sammanfattning av utvecklingen inom de strategiska områdena

Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt nöjda företagare(NKI) • Fler till studier eller arbete efter arbetsmarknadsåtgärd • Satsning på strategisk kompetensförsörjning • Klimatbelastningen minskar men... • För hög arbetslöshet • För få kommer in på gymnasieprogram efter årskurs 9 • För många nämnder har svårt att hålla budget • Vi behöver arbeta mer förebyggande och långsiktigt 	<ul style="list-style-type: none"> • Långsiktigt kvalitativt system för att kunna välja utförare inom hemvården skapas • Segregationsindex minskar • Fritidsbank har startats • Förbättrad inkludering genom arbete med tillgänglighet • Höjd kunskapsnivå om mänskliga rättigheter i organisationen 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt nöjda vårdnadshavare inom förskolan • Barnfattigdomen minskar • Många insatser för att kompensera barns ojämlika uppväxtvillkor • Oro för skolarbetet har minskat hos eleverna på gymnasiet men... • För låga kunskapsresultat i skolan 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetet med rehabiliterande arbetsätt har gått in i testfas • Utveckling av stöd(i e-tjänst) kring orosanmälningar • Fortsatt god planering för olika bostadsformer • Bostadssociala åtagandet klaras • Fortsatt nedgång av polisanmälda brott

Grön markering innebär att utvecklingen går åt rätt håll inom strategiområdet och effekter kan påvisas. Gul markering innebär att mer behöver göras för att få önskad utveckling inom strategiområdet.

God ekonomisk hushållning – verksamhetsmål

Sammanfattande analys av utvecklingen inom verksamhetsmålen

Prognosen av verksamhetens mål för god ekonomisk hushållning baseras dels på utfallet för de indikatorer som fastställts i Övergripande strategier och budget 2019, dels på beskrivningarna av hur kommunen arbetar för att nå utveckling inom de 21 fastställda målen.

Utvecklingen går framåt inom samtliga 21 mål och många utvecklingsarbeten pågår. Inom arton av målen visar även indikatorernas utfall och/eller målbeskrivningarna att utvecklingen går åt rätt håll. Inom tre av målen är den sammantagna bedömningen att vi inte når önskvärda effekter, trots utvecklingsarbeten.

- Inom målet *Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete* redogörs för arbetet med arbetsmarknads- och utbildningsinsatser. Detta mål är viktigt utifrån integrationen och ett av de viktigaste utifrån god ekonomisk hushållning. Att inte matcha arbetslösa medborgare med rätt insats och i slutändan ett arbete som leder till egenförsörjning, får konsekvenser inom många andra mål. Förutsättningarna inom detta område har försämrats i och med Arbetsförmedlingens förändringar, vilket kräver nya lösningar och arbetssätt. Det är dock tydligt att arbetsmarknadsverksamheten genomgår en förändringsresa där fokus har flyttats från att sysselsätta så många som möjligt (kvantitet) till att arbeta ut deltagare mot studier och arbete (kvalitet). Ett trendbrott kan skönjas och flera av områdets indikatorer visar på förbättrade resultat. Örebros arbetslöshet är dock fortfarande högre än riket. För att så många som möjligt ska kunna komma in på arbetsmarknaden krävs bättre resultat hela vägen genom skolan och fler som fullföljer gymnasiet. Vi måste också fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla, differentiera och modernisera innehåll och utformning av kommunens arbetsmarknadsinsatser. Detta för att i högre grad kunna möta människor med

komplexa och mångfacetterade behov, oavsett om de beror på låg utbildningsbakgrund, mycket bristfälliga kunskaper i det svenska språket eller psykosociala och neuropsykiatriska hinder.

- Inom målet *Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar* redogörs för några av de verktyg kommunen har för att planera ekonomin och förhindra ökade kostnader i framtiden. Nämndernas sammanlagda ramavvikelse beräknas bli -200 mnkr, och en bidragande orsak är hemvårdsverksamhetens underskott som beräknas till -93 mnkr. Flera av de kommunalägda bolagen redovisar negativa resultat. Örebro kommun har sammantaget en god finansiell ställning, men i likhet med övriga delar av landet har kommunen emellertid stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera, effektivisera verksamheten och göra välvägdade investeringar. Det är därmed av vikt att beslut fattas och utvärderas utifrån kriterierna inom god ekonomisk hushållning för att säkra en långsiktig och hållbar ekonomi.
- Inom målet *Alla elever i grundskolan och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen* redogörs för omfattande utvecklingsarbeten för bättre måluppfyllelse för elever. Det finns tydliga samband mellan utbildning, god hälsa och bättre livschanser, och detta mål är ett av de viktigaste utifrån god ekonomisk hushållning. Det görs ett gott arbete inom målet och många utvecklingsarbeten pågår på olika nivåer i organisationen. Samarbeten med forskningsinstitut och Skolverket förväntas leda till högre kvalitet och bättre resultat framöver. Den upplevda tryggheten bland eleverna är fortsatt hög, om än lägre än 2018. Andelen elever i årskurs 9 som lämnade en kommunal skola med behörig till något gymnasieprogram förbättrades med tre procentenheter jämfört med året innan och andel läskunniga i årskurs 1 har ökat. Andelen elever i årskurs 6 som fått godkänt i alla ämnen har dock minskat med fem procentenheter till 66 procent, men motsvarande minskning återfinns inte i kärnämnen svenska, engelska och matematik. Skillnader finns mellan skolor och mellan könen. Vi måste fortsätta analysera resultaten, men också säkerställa bättre förutsättningar för att följa resultat på individnivå. För bättre utveckling inom målet krävs att varje elevs behov identifieras och att kommunen är rustad med rätt verktyglåda för att möta dessa. Ibland kan elevens behov mötas inom skolans område, ibland krävs insatser från andra kommunala verksamheter för att skapa förutsättningar för bra skolresultat.

Inom övriga mål indikeras att utveckling sker i önskad riktning och effekter är synliga. Redogörelserna vittnar om omfattande insatser och åtgärder och det finns planering för en fortsatt utveckling framöver. Stora satsningar pågår inom kompetensförsörjning, integration, digitalisering, skolutveckling och stadsutveckling. Förebyggande insatser pågår inom kommunens samtliga verksamheter. Sammantaget är därför bedömningen att Örebro kommun uppfyllt kraven om god ekonomisk hushållning utifrån satta verksamhetsmål.

Strategiområde 1 – hållbar tillväxt.

MÅL

Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro underlättar att starta, utveckla och etablera företag

Arbetet inom Business Region Örebro (BRO) fortsätter genom proaktivt regionalt arbete för att stimulera näringslivets utveckling. Samtliga av länets kommuner är nu anslutna till BRO, vilket skapar ytterligare kraft och förstärkta förutsättningar. Under året har, det sedan tidigare uppmärksammade, logistikläget positionerats tydligt genom att Örebro blivit rankad på andra plats i Intelligent Logistiks ranking över Sveriges bästa logistiklägen. Detta är ett exempel på de goda förutsättningar som finns för nya etableringar i Örebro kommun, något som i förlängningen möjliggör ökad tillväxt och sysselsättning. Arbetet med försäljning av verksamhetsmark bedrivs kontinuerligt. För att stimulera etableringsarbetet ytterligare är det av stor vikt att planlagd mark också finns tillgänglig. Ytterligare 15 hektar planlagd mark för verksamheter beräknas tillkomma under året.

Kommunens strategi att bedriva näringslivsarbetet i samverkan med andra aktörer ligger fast. Ett fortsatt arbete sker genom tecknande av avtal med samarbetspartners inom näringslivet och dess organisationer, och flera avtal har omarbetats under perioden. Syftet är att främja innovationer, kommunens attraktivitet och nyföretagande.

Kommunen har under året varit aktiv i arbetet med förnyelse av innovationssystemet i god samverkan med andra offentliga aktörer som Örebro universitet, Region Örebro Län, Inkubera och Alfred Nobel Science Park.

Liksom för riket i sin helhet är tillgång till kompetens en fortsatt stor utmaning för näringslivet i Örebro kommun. Att arbeta proaktivt och kontinuerligt med skapandet av en attraktiv plats som också lockar och bibehåller talanger och kompetens är därför viktigt. En välfungerande samverkan med Örebro universitet, olika yrkesutbildningar samt Arbetsförmedlingen med flera är av stor betydelse. Framgent behöver denna samverkan stärkas ytterligare för att säkra en sammantaget positiv näringslivsutveckling.

Både lönesummeutvecklingen och sysselsättningsutvecklingen förväntas vara positiv. Antalet nya företag var 598 under perioden januari till augusti, att jämföra med 618 under samma period föregående år. Nyföretagandet ligger på en hög nivå jämfört med såväl liknande kommuner som riket i övrigt. Det sammanvägda delårsresultatet i Nöjd Kund-index (en nationell servicemätning av kommuners service- och myndighetsutövning) uppgick till 77, en ökning från 76 året innan. Detta är att betrakta som ett gott resultat då målvärdet är 75.

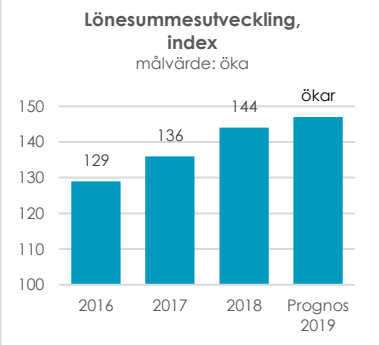
Tydliga indikationer finns om behov av stärkt dialog mellan näringsliv och Örebro kommun, inte minst i kontext till kommunens upphandling. Under delåret har därför ett internt utvecklingsarbete startats där bl.a. leverantörsträffar kommer genomföras under hösten.

Positiva iakttagelser

- Lönesummeutvecklingen samt sysselsättningsutvecklingen är positiv
- Fortsatt hög kundnöjdhet (NKI) bland företagen
- Samverkan inom BRO förstärks

Förbättringsområden

- Stärka dialogen mellan näringsliv och kommun
- Utveckla och utöka samarbetet med utbildningssektorn

Sysselsättningsutveckling, index

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
K	104	104	ökar	öka
M	101	101	ökar	öka

K – Kvinnor
M – Män

Planlagd mark för verksamheter, antal tillkommande hektar

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	60	24	15	20

MÅL**Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete**

Trots den turbulens som råder inom arbetsmarknadspolitiken, med arbetsförmedlingens reformering i spetsen liksom en svag ökning av andelen arbetslösa, är arbetsmarknaden fortfarande relativt god.

I kombination av en god arbetsmarknad och ett brett utbud av kommunala arbetsmarknadsinsatser, ökar andelen personer – flest män – som går vidare till arbete eller utbildning. Även om andelen kvinnor som når arbetsmarknaden ökar något, ökar diskrepansen mellan män och kvinnor i betydligt snabbare takt. Detta behöver utredas vidare.

En av grunderna för att nå goda resultat är förmågan att matcha utbudet av insatser till olika gruppers individuella behov, och samtidigt tillfredsställa näringslivets behov av kompetens. Inom flera grupper är behovet av stöd både komplext och mångfacetterat, på grund av tex kort utbildningsbakgrund, mycket bristfälliga kunskaper i det svenska språket samt psykosociala och neuropsykiatriska problem. Detta ställer höga krav på individanpassade lösningar, olika kombinationer av arbetsmarknads- och utbildningsinsatser men också högre krav på sociala insatser som vård eller rehabilitering.

Genom att utveckla, differentiera och modernisera innehåll och utformning av kommunens arbetsmarknadsinsatser, för att i högre grad kunna möta människor med större behov – har ett mer processororienterat arbets sätt införts.

Efter valet 2018 har förutsättningarna för en rad insatser i kommunen förändrats. Genom att extratjänster pausades och introduktionsjobb stoppades lokalt, har kostnader för komjobb ökat. Utbildningskontrakt, som gav unga möjlighet till gymnasiekompetens och där 75 procent gick vidare mot arbete eller studier, fasas ut under året. Fler förändringar är aviserade och utvecklingen på nationell nivå måste följas noggrant eftersom den får stora lokala konsekvenser.

Även om andelen elever i grundskolan med behörighet till gymnasiet ökar – både till nationella och yrkesförberedande program – är det fortfarande en stor andel unga som saknar behörighet. Många i gruppen som står utanför arbetsmarknaden har låg utbildningsnivå och en gymnasieutbildning är i det närmaste en förutsättning för att få jobb. Ung Arena har inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) fortsatt att utveckla stöd för ungdomar under 20 år som inte påbörjat eller fullföljt en gymnasieutbildning, eller har arbete. Riktade insatser kopplat till individuella behov ger en möjlighet att antingen återgå till gymnasieskolan, finna andra utbildningsvägar eller att etablera sig på arbetsmarknaden. Nyinskrivningar till KAA har fördubblats vilket förutsätter en god samverkan mellan olika kommunala verksamheter som grundskola, gymnasieskola och socialtjänst. Det ställer också stora krav på den kommunala vuxenutbildningen och övriga insatser som syftar till att få fler att gå från arbetslöshet till studier.

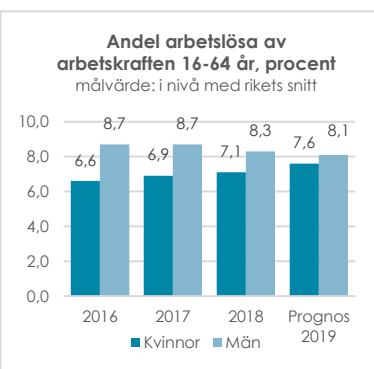
Den kommunala vuxenutbildningen är viktig för att höja utbildningsnivån, medverka till att hitta lösningar för arbetslösa samt tillgodose arbetsgivares behov av kompetens. Utvecklingsarbete pågår för att rekrytera elever som tidigare varit svåra att nå och motivera, och för att utveckla SFI-undervisningen genom att kombinera språkstudier med yrkesutbildningar. Ytterligare möjligheter att kombinera utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser behövs.

Positiva iakttagelser

- Allt fler kvinnor och män går vidare till arbete eller utbildning efter insats
- Fler unga har fångats upp inom KAA, och fler har gått vidare till studier
- Genom validering inom samtliga yrkesinriktade gymnasieutbildningar kan medborgarnas kompetens tillvaratas

Förbättringsområden

- Att förbättra samverkan mellan grundskola, gymnasie, socialtjänst och arbetsmarknadsverksamheten
- Att nå och motivera fler till reguljära studier
- Öka motivation och förutsättningar för att fler kvinnor ska gå vidare till arbete eller utbildning efter insats

Andel behöriga till yrkesprogram på gymnasieskolan, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
K	86	82	82	öka
M	83	78	81	öka

K – Kvinnor
M – Män

Andel som gått till studier eller arbete efter arbetsmarknadsinsats, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
K	27	26	29	35
M	30	33	43	35

K – Kvinnor
M – Män

MÅL

Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun

Miljöprogram för Örebro kommun sätter ramarna för det långsiktiga arbetet med ekologisk hållbarhet och beskriver miljömålsarbetets fem fokusområden; Vatten, Klimat, God bebyggd miljö, Biologisk mångfald och Giftfri miljö.

Kommunen arbetar systematiskt enligt *Vattenplan för Örebro kommun* för att förbättra vattenkvaliteten. Under våren påbörjades ett projekt med Hjälmarens vattenvårdsförbund för att minska näringsbelastningen inom Blackstaans avrinningsområde. Projektet ska leda till ökad samverkan med lantbrukare och syftar till att minska övergödningen. Brist på personalresurser har bidragit till att önskad effekt inte nåtts inom flera projekt, bland annat gällande utrivning av vandringshinder och vattenskyddsområde Svartån. Ekonomiska prioriteringar vid genomförandefasen av byggprojekt har också gjort att rening av dagvatten inte nått önskat läge.

Kommunens arbete med att minska klimatpåverkan fortgår. Det krävs att takten ökar och att fler åtgärder genomförs för att kommunen ska nå målen till 2020. Under hösten planeras en satsning för att minska matsvinnet i förskolan och en analys av klimatbelastningen vid byggnation av Änglandaskolan ska ge värdefull information om åtgärder för minskad klimatpåverkan från byggnation. För att undvika framtida ökade energibehov inom VA-systemet behöver en gemensam målbild för energiförbrukning tas fram inom programområde Samhällsbyggnad.

Arbetet med biologisk mångfald går framåt och åtgärder för att återskapa våtmarkslandskap, skogsbetete och ängar har genomförts. Antalet hektar som fått ett långsiktigt skydd eller restaurerats beräknas öka kraftigt i och med bildandet av nytt naturreservat på Björkönen. För att kommunens ambitioner och mål ska uppnås behöver ekosystemtjänster och ekologisk hållbarhet integreras mer i hela samhällsbyggnadsprocessen och nya handfasta verktyg behöver tas fram.

Andelen rätt sorterat restavfall beräknas minska något jämfört med utfallet 2018. Utsorteringen av förpackningar och tidningar, från i huvudsak flerfamiljsboenden, har försämrats. Kommunens rådighet inom området är begränsad vilket försvårar åtgärdsarbetet och därmed möjligheten till måluppfyllelse. I Wadköping och Karlslund har möjligheten till källsortering för verksamma och boende förbättrats och inom fritidsgårdarnas verksamhet har avfallssortering integrerats som en del av den pedagogiska verksamheten. Arbetet med att minska miljöpåverkan från kommunens konstgräsplaner pågår genom att begränsa spridningen av granulat. Snöröjningen är den enskilt största orsaken till spridning och genom att minska antalet tillgängliga planer under vintermånaderna skulle detta kunna begränsas. Konsekvensen kan dock bli ökade transporter för att ta sig till planerna och att önskade träningsstider inte kan tillgodoses.

Inom förskoleverksamheten fortgår arbetet enligt *Handlingsplan för giftfria barnverksamheter*. Under 2019 har medel för giftfri barnverksamhet fördelats till förskoleklass, särskola och RH-verksamhet. För att kunna fullfölja åtgärderna i handlingsplanen finns ett behov av att i samverkan se över utbud av material och utrustning i inköpsportalen. Under året har implementering av kommunens kemikaliehanteringssystem påbörjats inom fler verksamheter. Det kommunövergripande arbetet med kommunens kemikaliehanteringssystem behöver dock prioriteras ner under hösten i brist på personalresurser.

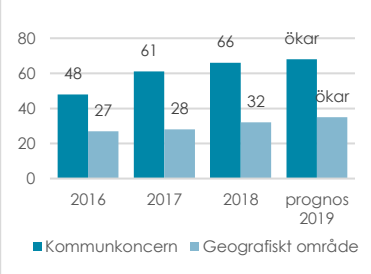
Positiva iakttagelser

- OpenArt 2019: Konstnärernas flygresor och skapandet av konstverken klimatkompenserades
- Vi överträffar målet om minskad klimatbelastning per kilo inköpta livsmedel
- Utsorteringen av matavfall ligger nu i linje med kraven i *Avfallsplan för Örebro kommun*

Förbättringsområden

- Säkerställa att alla verksamheter inom förskolan har samma förutsättningar att arbeta med ekologisk hållbarhet
- Utveckla arbetet med att synliggöra och sprida goda exempel som genomförs inom målområdet
- I större utsträckning följa upp och analysera effekten av ställda miljökrav

Klimatbelastning, ackumulerad minskning, procent
målvärde: öka

Antal hektar som fått långsiktigt skydd eller genomgått restauration, ackumulerat

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	316	364	863	öka

Andel rätt sorterat restavfall, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	40	45	42	minst 60

MÅL**Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka**

Örebro kommun arbetar utifrån medborgarnas behov och förväntningar på enkel och tillgänglig service. Den externa serviceytan är ett sammanhållande begrepp för de kontaktytor där kommunen samlat möter medborgarna: orebro.se, Servicecenter (telefoni och besök), sociala medier och e-tjänster. Det fortsatta arbetet med att utveckla dessa serviceytor sker utifrån mål för tillgänglighet, enkelhet och insyn. En mätplan för måluppfyllelse i den externa ytan har tagits fram inför 2019. Under året har ett stort förbättringsarbete med grundskolornas webbplatser påbörjats med fokus på vårdnadshavare och elevers behov och möjligheter. Arbetet förväntas bli klart till sommaren 2020.

Det sker ett kontinuerligt digitaliseringsarbete inom kommunen och digitalisering är en del av kommunens förbättringsarbete. Digitaliseringsstrategin har prioriterat områden som att förbättra styrning och organisering, att förbättra förutsättningarna (juridiska, upphandlingsrelaterade och ekonomiska) och att stärka den tekniska infrastrukturen. För att effekter av digitaliseringsarbetet ska uppnås behövs förändrade arbetssätt och tillämpning av nya lösningar.

Genom uppdatering av tekniken i den digitala plattformen ges fler möjligheter till att förbättra utbudet av e-tjänster. Delar av kommunen har sedan tidigare utvecklade e-tjänster och under året beräknas cirka 20 e-tjänster tillkomma.

De stora e-tjänsteprojekten under året är e-tjänster för försörjningsstöd samt sjuklösn. I projektet försörjningsstöd är automatisk handläggning (RPA) en del av e-tjänsten för att överföra ärendet till verksamhetssystemet, det är det första projektet i kommunen som använder den metoden. Nu pågår ett arbete för att utveckla e-tjänster som löser hela ärendet för medborgaren. Det innebär att flera nuvarande verksamhetssystem kommer att integreras och möjliggöra att handläggning och service kan ske direkt i e-tjänsten. Ett viktigt steg där digitaliseringen möjliggör en enklare vardag för medborgarna.

I delårsresultatet för Nöjd Kund-index (NKI) får kommunen ett fortsatt högt resultat, där visar också delresultaten för de olika serviceområdena en hög och jämn nivå. Det är ändå en utmaning att ta vara på förbättringspotentialen i resultaten från NKI och från andra mätningar så det blir en drivande kraft i utvecklingen av service till företag. För att bättre ta tillvara företagens synpunkter och förväntningar på den kommunala servicen behöver också nya former för dialog och mötesplatser utvecklas.

Positiva iakttagelser

- Digitalisering som en del av kommunens förbättringsarbete
- Fler e-tjänster för en enklare vardag
- Fortsatt högt NKI

Förbättringsområden

- Förändrade arbetssätt och tillämpning av nya lösningar

Medborgarnas upplevelse av hur enkelt kommunen gjorde det för dem att lösa sina ärenden, betyg 1-5

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	*	3,9	4,0	4,0

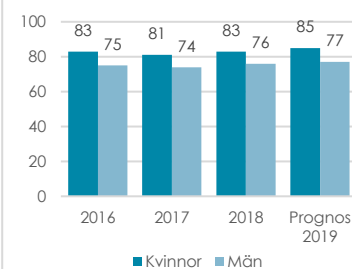
* Nytt mått från 2018

Antal erbjudna e-tjänster

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	150	169	190	öka

Nöjd Kund-index (SKL Insikten)

målvärde lägst 75

MÅL**Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer**

Örebro växer och med en utbyggnad av stadsdelar och bostadsområden tillkommer även en utbyggnad av infrastruktur i form av vägar, cykel- och gångbanor och kollektivtrafik. Det måste finnas goda möjligheter att leva ett gott liv och därmed ta sig mellan bostaden till arbetet, förskolor och skolor, handelsområden mm.

För att säkerställa att Örebro är en plats för både nuvarande och kommande generationer att bo och leva i behöver vi bl.a. öka resandet med kollektivtrafik och cykel, framför bilen. Under året har utredning av pendlingsparkeringar gjorts i syfte att förbättra trafiksituationen i centrala Örebro och möjliggörandet för fler att resa till och från Örebro. Att stärka attraktions- och konkurrenskraften för kollektivtrafiken är även fortsatt ett viktigt utvecklingsområde. Antal resor i stadstrafiken prognosticeras att öka 2019.

Information vid gatuarbeten är viktigt för såväl medborgare som företag. Vid ombyggnadsinsatser och andra tillfälliga avstängningar behöver samordning av arbetsprocesser förbättras så en högre effektivitet uppnås. Arbete med införande av ett digitalt system har under året fortskridit, vilket planeras att införas under nästkommande år. Målsättningen är att medborgare, företag och besökare lättare ska få information om planerade och pågående avstängningar.

För att öka cykelsnittet och tillgängligheten för fotgängare är god framkomlighet under vintern av stor vikt. Därför har ett utvecklingsarbete med att effektivisera vinterväghållningen påbörjats. Sammantaget leder god planering, proaktivitet och framgångsrikt samarbete till goda effekter som ökad tillgänglighet och nöjdare cyklister. Under året har också ”nudginginsatser” ägt rum, t.ex. Min kvart¹, för att stimulera cyklande som transportmedel.

Goda pendlingsmöjligheter är betydande för att en kommun ska ha en hög attraktionskraft och utvecklat näringsliv, och pendlingen beräknas öka 2019. Området kring Södra station är under fortsatt utveckling i syfte att göra stationsområdet säkrare samt förbättra möjligheterna för resandebutbyte.

Tillgången till bredband utanför tätorten har ökat. Utbyggnadstakten motsvarar dock inte kommunens mål i enlighet med bredbandsstrategin. Ett förarbete kring digital utbyggnad av bredband på landsbygden har inletts i syfte att säkerställa den digitala infrastrukturen och möjligheten att leva och verka på samma villkor, oavsett var man bor. Angelägenheten är av högt betydande även för omsorgsverksamhet, skolverksamhet och näringslivet på landsbygden.

Positiva iakttagelser

- Bättre samordning och information vid infrastrukturåtgärder
- Högre tillgänglighet för cyklister och fotgängare
- Fortsatt stark in- och utpendling

Förbättringsområden

- Bättre kommunikationen kring avstängningar och störningar i gatunätet
- Kollektivtrafiken behöver stärkas som attraktivt alternativ till bilen
- Bredbandsutbyggnaden på främst landsbygden behöver fortsätta utvecklas

Pendling, index

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	112	115	ökar	öka

Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik, antal i miljoner)

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	7,8	8,2	ökar	öka

Tillgång till 100 Mbit bredband inom tätort/småort, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	89	92	93	öka

Tillgång till 100 Mbit bredband utanför tätort/småort, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	23	35	43	öka

¹ Under sommaren 2019 uppmuntrades medborgare att använda sig av sociala medier för att visa hur långt de kunde komma med femton minuters cyklande i Örebro kommun. Syftet var att visa cyklandets fördelar i Örebro kommun.

MÅL**Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare****Kompetensförsörjning**

I enlighet med den modell och arbetssätt för ett systematiskt och strategiskt kompetensförsörjningsarbete har samtliga nämnder kartlagt kompetensläget för varje yrkesgrupp, i olika tidsperspektiv. Åtgärder har identifierats för att bibehålla eller förbättra läget. De flesta åtgärder genomförs i verksamheterna som en del av det löpande arbetet med verksamhetsutveckling, medan några genomförs med finansiering från kompetensförsörjningsportföljen. De åtgärder som finansieras av portföljen beräknas uppgå till 12 mnkr under 2019. Där ingår även de aktiviteter som påbörjades förra året men som fortsatt löper under 2019. Det finns behov av att i större utsträckning bredda synen på vilka åtgärder som kan göras, att förändra arbetssätt och organisation så att behovet av kompetens minskar eller förändras.

För att möta upp behovet av att ställa om kompetens och kompetensutveckla våra medarbetare pågår arbete. Det innebär att se över finansiering och resurser inför upphandling och införande av en digital lärplattform för våra medarbetare och chefer. Utbyggnaden av *Utökat HR-stöd vid rekrytering* fortlöper enligt plan och senast 2021 kommer alla kommunens verksamheter att omfattas av stödet. Utvärdering har påvisat positiva effekter i form av förbättrad kandidatupplevelse, effektivare rekryteringsprocess och bättre förutsättningar för rekryterande chef. I syfte att tillvarata kompetens, värna individernas anställningstrygghet och bidra till kommunens behov av kompetensförsörjning har ett utvecklingsarbete kring *aktivt omställningsarbete* initierats. Utifrån önskad lönestruktur har ett förslag tagits fram om vilka yrkesgrupper som ska omfattas av höjningen av lägsta löner. För att underlätta hanteringen kommer satsningen ingå som en del i ordinarie löneöversynsprocess för 2020, istället för att hanteras separat under 2019.

Ledarskap och medarbetarskap

Utifrån ledarplattformen och kommunens viljeinriktning med chefs- och ledarskap, har arbetet påbörjats med att ta fram ett chefs- och ledarskapsprogram. Programmet kommer anpassas utifrån kommunens medarbetarstödjande chefsnivåer samt de nivåer som har ett mer verksamhetsstödjande innehåll. Enhetschefens (medarbetarstödjande) uppdrag är främst att leda utifrån tillit och skapa förutsättning för medarbetare att utföra sina uppdrag utifrån verksamhetens syfte och mål. Inom den ramen kan medarbetare få utökat handlingsutrymme, ansvarstagande, delaktighet och självbestämmande utifrån uppdrag och profession. För att nå dit krävs dialog, återkoppling på utfört arbete och kompetensutveckling, i och med detta skapas förutsättningar för medarbetarskap. Även chefer och ledare på strategisk nivå (verksamhetsstödjande) behöver med tillit som grund fortsätta utveckla förmågan till innovation och förnyelse genom ett gemensamt ansvarstagande och samarbete. Utbildningsinsatser har genomförts för kommunens strategiska chefer men fler insatser behövs och planeras erbjudas genom chef- och ledarskapsprogrammet. Dialog har förts med flera av kommunens personalintensiva verksamheter om chefers förutsättningar kopplat till antal underställda. I ett antal av verksamheterna pågår insatser till att minska antal underställda. Här kan ett fortsatt kommungemensamt arbete vara till hjälp, inte minst genom att fokusera på de mer organisatoriska förutsättningarna.

Arbetsmiljö och hälsa

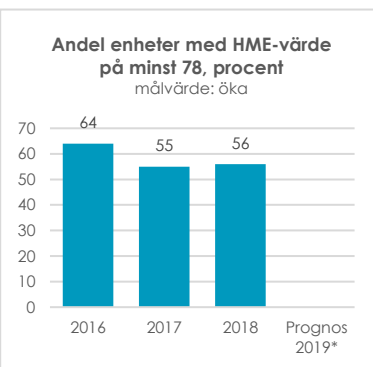
Igångsättningsbeslut har tagits för att revidera kommunens arbetsmiljöpolicy i syfte att tydligare visa på ambition och riktning för arbetsmiljöarbetet för

Positiva iakttagelser

- Ytterligare steg i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet
- Påbörjat arbete för att stödja av utveckling av ledarskap och medarbetarskap

Förbättringsområden

- Nya lösningar för att fortsätta erbjuda heltidsanställningar
- Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

* Resultat redovisas i årsredovisning, då medarbetarenkäten genomförs under hösten.

Anställningstrygghet, index

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	72,1	72,2	ökar	öka

Andel chefer med 10–30 medarbetare, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	47	45	52	öka

att uppfylla rådande lagstiftning. En viktig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet är att följa upp att arbetet fungerar och att vidtagna åtgärder undanröjt risker för ohälsa. Det finns behov av att i varje överordnat led följa upp arbetet och erbjuda sitt stöd för att uppnå ett välfungerande arbetsmiljöarbete. Det finns också ett behov av att ta fram kompetensutvecklingsinsatser som stödjer överordnade nivåers fördelning av arbetsmiljöuppgifter, detta är inte påbörjat då resurser inte finns i tillräcklig omfattning.

För att chefer ska ha den kunskap och det stöd som behövs för att kunna bedriva ett aktivt och förebyggande arbetsmiljöarbete, pågår arbete med att se över stöd för ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Den nya överenskomsten om företagshälsa ger förutsättningar för ett vardagsnära stöd för medarbetarstödande chefer och att arbeta mer förebyggande liksom förutsättningar för ledningsgrupp (verksamhetsstödande) att få stöd i att driva och följa upp arbetsmiljöarbetet strategiskt. Arbete pågår med att revidera samverkansavtalet för att bättra stödja ett effektivt medarbetarinflytande och arbetsmiljöarbete.

Aktiva åtgärder för jämlika och icke-diskriminerande arbetsvillkor, beräknas vara klar i slutet av året, tar sikte på att arbetet med åtgärderna integreras i det ordinarie arbetet. Det innebär att när chefer arbetar enligt de arbetssätt, modeller och verktyg inom exempelvis rekrytering, kompetensutveckling och lönesättning så tryggas de i att arbetet sker utifrån lagens krav. När det gäller området arbetsförhållandet, som omfattar undersökning och analys av organisatoriska, sociala och fysiska arbetsförhållanden, ansvarar varje chef för det systematiska arbetsmiljöarbetet på sin enhet.

Bemanning

Att erbjuda heltidsanställningar har under flera år varit en viktig fråga. För att kunna införa heltid utan kostnadsökning behöver andelen timavlönade minska i samma utsträckning som sysselsättningsgraden ökar. Jämfört med januari-augusti 2018 är andelen timavlönade medarbetare fortsatt oförändrad, medan andelen heltider har ökat med en procentenhet till 82 procent. Andelen timavlönade medarbetare är som högst inom de mest personalintensiva verksamheterna. Nämnden för funktionsstöd erbjuder heltidsanställningar och påvisar en ökning av andelen heltidsanställda från 79,2 procent till 80,6 procent. Inom Vård och omsorgsförvaltningen har andelen heltidsanställda ökat från 47 procent till 49 procent. En förklaring till den låga nivån inom Vård och omsorg kan vara att de har haft fokus på deras förändringsarbete och strukturförändringsprogram. Att erbjuda heltidsanställningar med verksamhetsanpassade och hälsosamma scheman, en ekonomi i balans och ett minskat antal vikarier ställer krav på chefer. Det innebär en utmaning för såväl chefer som medarbetare när det gäller förändrade arbetssätt, flexibilitet, samarbete över gränser och ett kulturarbete. Tid måste avsättas för arbetet med bemanningsplanering.

Antal årsarbetare	Tillsvidareanst.		Visstidsanst.		Timavlönade		Totalt antal årsarbetare
	K	M	K	M	K	M	
Barn och utbildning	3 658	956	193	111	210	57	5 185
Samhällsbyggnad	378	447	31	74	12	17	959
Social välfärd	3 228	645	262	75	515	181	4 906
Kommunstyrelsen	527	211	39	13	7	4	801
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	305	142	64	44	166	152	873
Totalt Örebro kommun	8 096	2 401	589	317	910	411	12 724

*Exklusive anställda enligt beredskapsavtalet.

	2017	2018	Prognos 2019
Frisknärvaro i % av arbetstiden*			
Totalt	56	53	55
Kvinnor	53	50	52
Män	67	64	65
Sjukfrånvaro i % av arbetstiden			
Totalt	6,8	6,4	minska
Kvinnor	7,6	7,1	minska
Män	4,3	4,2	minska
Sjukfrånvaro i % av arbetstiden per ålder			
Totalt			
Upp till 29 år	4,9	5,2	6,5**
30-49 år	6,6	6,2	6,0**
>50 år	7,8	7,1	6,8**
Kvinnor			
Upp till 29 år	5,4	5,8	7,0**
30-49 år	7,5	7,1	6,7**
>50 år	8,6	7,6	7,4**
Män			
Upp till 29 år	3,4	3,7	5,2**
30-49 år	3,7	3,5	3,4**
>50 år	5,4	5,3	4,9**
Korttidssjukfrånvaro***			
Totalt	6,6	7,1	oför
Kvinnor	7,0	7,4	oför
Män	5,4	5,8	oför
Andel långtidssjukfrånvaro			
Totalt >60dgr	45,6	40,7	minska
Kvinnor >60dgr	46,6	42,1	minska
Män >60dgr	39,7	33,1	minska

*Andel medarbetare med 0-5 sjukfrånvarodagar fördelade vid max 3 tillfällen

**Utfall per 2018-07-31.

***Antal dagar per anställd, korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar

MÅL**Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt**

Örebro kommun har under året säkerställt en god bemanning i lokalförsörjningsprocessen och arbetat med att säkerställa ett strukturerat arbetssätt med fokus på att balansera verksamhetsbehov med kostnadseffektiva lösningar.

Lokalförsörjningsprocessens olika delar har genomlysts och en ny mötesstruktur tagits fram där bland annat kommunstyrelsens roll kommer att tydliggöras.

Samverkan med de kommunala bolagen har intensifierats, och konceptmodeller är under framtagande med fokus på funktion och kostnadsmedvetenhet.

Vid halvårsskiftet fattade kommunstyrelsen ett inriktningsbeslut om att samordna kommunens administrativa lokaler i tre noder på sex adresser under de närmaste åren. Nettoeffekten beräknas till en minskad kostnad på cirka 10 mnkr per år efter fullgjord omställning.

Positiva iakttagelser

- Standardmodell för gruppbestäder håller på att tas fram tillsammans med ÖBO och några andra kommuner
- Modell för konceptskola håller på att tas fram tillsammans med Futurum
- Inflytt har skett i det första aktivitetsbaserade kontoret för den kommunala administrationen.

Förbättringsområden

- Ökad kostnadsmedvetenhet kring nyproduktion/renovering av kommunala lokaler
- Tydligheten i roller, ansvar och mandat slutförs
- Tydligheten i kopplingen mellan lokalförsörjningsplaner och investeringsprogram säkerställs

Andel omställningsyta i kommunens lokaler, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	1	1	1	1-3

MÅL

Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar

Örebro kommuns ekonomiska läge har försämrats. Prognosen visar ett överskottsresultat men då överskottet i huvudsak härör ifrån finansnettot nås inte det finansiella resultatmålet som exkluderar finansnettot i resultatmättet. Kommunens finansiella ställning är fortsatt god men i likhet med övriga delar av landet har kommunen stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling, stora investeringsbehov samt integration av ny-anlända – i kombination med ett försvagat skatteunderlag. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god finansiell ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera, effektivisera verksamheten och göra välvägd investeringar. Det är en oroande utveckling att allt fler nämnder inte kan hålla sin budget, den sammantagna budgetavvikelsen inom nämnderna beräknas uppgå till -200 miljoner kronor vid årets slut.

Utifrån ovan nämnda förutsättningar är en hög grad av samverkan och förändring i arbetssätt inom kommunens organisation nödvändig för att få en ökad takt i den gemensamma utvecklingen för en långsiktig hållbar ekonomi. Genom effektiviserade och digitala processer kan resurser frigöras till områden där de kan göra större nytta. Ett viktigt stöd i detta är projektstyrning som ska leda till en effektiv styrning och samordning av prioriterade utvecklingsprojekt för att säkerställa att insatserna når önskad effekt.

Att investera i tidiga och förebyggande insatser är ett viktigt sätt att säkra en långsiktig och hållbar ekonomi. *Sociala investeringar* innebär ofta en högre kostnad på kort sikt, men bidrar till att framtida kostnader för målgruppen dämpas eller uteblir. Flera av de projekt som startas har fallit väl ut men då återföringsmodellen har inneburit ett hinder pågår en översyn av en förändrad finansieringsmodell. Genom övergång till ett *rehabiliterande arbetssätt* och användning av välfärdsteknik ges möjligheter att effektivisera arbetssätt samtidigt som servicemottagare ges verktyg för ett mer självständigt liv och en förbättrad livskvalitet. Med god kompetensförsörjning ökar möjligheterna att möta dagens utmaningar med rätt kompetens. Genom satsningar inom skola och vuxenutbildning, samt arbetsmarknadsinsatser som matchar behoven hos de som står långt från arbetsmarknaden får fler medborgare möjlighet till egenförsörjning och risken för utanförskap minskar. Medel från Delmos (delegationen mot segregation) 2019 ger fortsatt möjlighet att få ett samlat grepp om de effekter som segregationen leder till och öppnar möjligheter att mer kraftfullt agera där insatser kan göra störst nytta.

Inom *Strukturförändringsprogrammet* – som riktats till hemvården för att ge möjlighet till en långsiktig hållbar hemvårdsverksamhet med en ekonomi i balans, nöjda brukare och en välmående driftsorganisation – förväntas vissa positiva ekonomiska effekter av programmet i prognosen men det är angeläget att arbetet intensifieras.

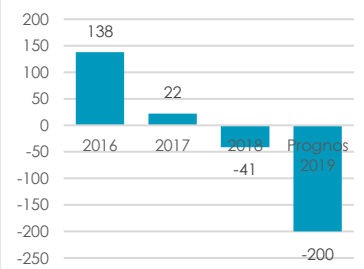
För att möta en lägre skatteutvecklingstakt är det viktigt att kommunen och kommunkoncernen vidtar åtgärder som bidrar till arbetet med att effektivisera och stärka kommunkoncernens ekonomi under planperioden. Effektiviseringskraven som riktas mot nämnderna för 2019 uppgår de sammantaget till 80 mnkr. I budgetdirektivet för 2020 är behovet av kostnadsdämpande åtgärder ytterligare 120 mnkr. Här behövs tydligare planering och ansträngningar för ett realistiskt genomförande.

Positiva iakttagelser

- Beslut om att tillskapa en långsiktig hållbar hemvårdsverksamhet
- Beslut om plan för att möta de demografiska förändringarna
- Prioriteringar inom investeringprogrammet har påbörjats

Förbättringsområden

- Skapa förutsättningar för förebyggande åtgärder med kostnadsdämpande effekt
- Säkerställa att effektiviseringsåtgärder får avsedd effekt

Nämnderna ramavvikelse, mnkr
målvärde: 0

Beviljad tid per servicemottagare, omvårdnad, hemvård, genomsnitt timmar/mån

År	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	47,8	48,7	51,2	-

Andel uppfyllda avkastningskrav kommunala bolag, procent

År	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	77	67	77	100

Strategiområde 2 – människors egenmakt

MÅL

Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god

Inom samhällsbyggnadsområdet pågår arbete med att ta fram en strategi för 3D -och visualisering av detaljplaneprocessen. Parallellt studeras olika möjligheter att systematiskt använda 3D-visualisering som redskap för att öka medborgares delaktighet och förståelse för planförslag. För att göra plandata och information om detaljplaneprocessen mer tillgänglig har man deltagit i flera nationella utvecklingsprojekt, bland annat med Lantmäteriet.

För att möjliggöra ett ökat medborgarinflytande över samhällsbyggnadsprocessen är det nödvändigt med ytterligare proaktivitet genom att i ett tidigt skede definiera målgrupp och bestämma nivå på medborgardeltagande och behov av informationsinsatser. Metoder behöver vidareutvecklas för att involvera människor i olika livsskederna och från olika stadsdelar och delar av Örebro kommun.

Fem medborgardialoger har genomförts i Landsbygdsnämndens regi och bedömningen är att intresset för dialogerna har ökat jämfört med året innan.

Överförmyndarnämnden fortsätter liksom föregående år att ha dialog med en mindre referensgrupp av ställföreträdare och inhämtar deras perspektiv på digitaliseringsutvecklingen. Referensgruppen är också med i piloten för digitalt mentorskap. Den planerade medborgardialogen flyttas fram till våren 2020. Det här beror på att flertalet förtroendevalda är nya och att det är rimligt att de får en viss erfarenhet av nämndfrågorna innan det genomförs en medborgardialog. Nästkommande vår, kommer de ha hunnit vara verksamma ett år. Nämnden har i övrigt begränsade möjligheter att bidra till det här målet då grunduppdraget mestadels består av myndighetsutövning.

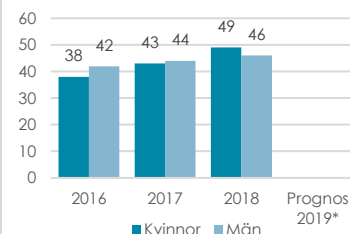
Positiva iakttagelser

- Strategi för 3D -och visualisering av detaljplanearbetet tas fram
- Samarbete med skolklass som referensgrupp vid omvandling av Brickebacken planeras
- Fem medborgardialoger är genomförda inom landsbygdsområdet
- Överförmyndarnämnden fortsätter med att ha referensgrupp som ingår i pilot för digitalt mentorskap

Förbättringsområden

- Öka proaktiviteten och tidigt ta beslut om nivå på medborgardeltagande och informationsinsats om samhällsbyggnadsprocessen
- Vidareutveckla metoder för att involvera en större mångfald av medborgare

Medborgarnas upplevelse om insyn och inflytande
målvärde: öka

* Resultat redovisas i årsredovisning, då medborgarundersökningen genomförs under hösten.

Medborgarnas möjlighet att delta i kommunens utveckling, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	62	57	*	öka

*Mätning utgått

MÅL**Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården**

Idag finns totalt 23 valbara utförare av service och av dessa är 11 verksamheter även inom omvårdnadstjänster. Externa utförarnas andel av verksamheten visar på en svag ökning, jämfört med motsvarande period föregående år och i juni 2019 utförde de 38,8 procent av de totalt utförda omsorgsinsatserna. Många utförare har profilerat sig med språk eller mot andra specifika målgrupper. Majoriteten av de externa utförarna har hela Örebro kommun som angivet område för sina tjänster.

Under 2019 har ett intensivt arbete pågått med att förbereda övergången från ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LoV) till ett valfrihetssystem genom lagen om offentlig upphandling (LoU) avseende omvårdnadsinsatser samt hälso- och sjukvårdsinsatser. Förfrågningsunderlaget, som utgjorde grunden till upphandlingen, fastställdes i april och publicerades i maj. I enlighet med förfrågningsunderlaget så skulle antalet utförare avseende omvårdnad i Örebro kommun vara sex stycken, fem externa utförare samt kommunens egenregi. Kommunens egenregi skulle omfatta 50 procent av beviljade timmar inom omvårdnad och resterande 50 procent skulle fördelas mellan fem stycken externa leverantörer i lika stora andelar.

Anbudstiden löpte från den 2 maj till den 17 juni. I bedömningen och utvärderingen av inlämnade anbud ansågs ingen av de aktörer som lämnat anbud ha visat på att de uppfyller de grundläggande kvalitetskrav som ställts avseende t.ex. arbetet med avvikelser och försäkran av kvaliteten på vården. Programnämnd social välfärds ordförande fattade därför beslut om att avbryta upphandlingen den 16 september. Diskussionerna om-, och arbetet med, hur framtidens valfrihetssystem inom hemvården ska se ut kommer att fortsätta under hösten.

Utöver arbetet med att förbereda övergången från ett valfrihetssystem enligt LoV till ett valfrihetssystem genom LoU så har kommunen under året arbetat aktivt med avtalsuppföljning utifrån en reviderad Riktlinje för avtalsuppföljning. Uppföljningsmetoderna varierar beroende på typ av uppföljning och exempel på metoder är kvalitetsuppföljning, löpande mätningar, ekonomiska kontroller och temauppföljningar. Under hela 2019 planeras kvalitetsuppföljningar av 42 verksamheter vilket är en ökning från 2018 med 81 procent.

Valfrihetssystemet idag och i framtiden ska bidra till att bredda utbudet för medborgaren som inte bara initialt kan göra ett val utan också ges möjligheten att välja bort utförare som inte lever upp till önskade krav. Örebro kommun har genom åren utmärkt sig bland jämförbara kommuner genom att ha ett stort antal utförare och även om antalet utförare är mindre än föregående år så finns det alltså ett relativt stort utbud.

För att ytterligare skapa bättre förutsättningar för den enskilde att välja utförare behöver jämförelseverktyget utvecklas. Utvecklingen av jämförelseverktyget har dock inväntat arbetet med förändringarna i valfrihetssystemet och arbetet med ett rehabiliterande arbetssätt.

Positiva iakttagelser

- Flera av företagen erbjuder tjänster mot specifika målgrupper inom hela Örebro kommun
- Kommunen har under 2019 arbetat aktivt med uppföljning av utförarnas kvalitet, ekonomi, m.m.

Förbättringsområden

- Diskussionerna om-, och arbetet med, hur framtidens valfrihetssystem inom hemvården ska se ut kommer att fortsätta under hösten
- Ett verktyg där medborgarna enkelt kan jämföra olika utförares kvalitet och resultat

MÅL**Människors livsvillkor ska vara jämlika**

Människors ojämlika livsvillkor i våra stadsdelar ska minska. Insatser för att utjämna skillnader och knyta ihop staden ska göras. Kommunens verksamheter ska särskilt samverka för att utveckla stadsdelarna på väster.

Partnerskap Örebro har under första delen av året fortsatt fokuserat på att förbättra livsvillkoren för medborgarna i fem av Örebros stadsdelar. Genom samverkan har arbete skett med att stärka förutsättningarna för barn och unga att nå målen i skolan, för en attraktiv och trygg stadsdel, ökade möjligheter för medborgarna kring utbildning, arbete och integration i det svenska samhället samt att få ta del av en meningsfull fritid. Med hjälp av Länsstyrelsefinansiering har även arbetet med att kunna identifiera och lotsa långtidsföräldralediga mot sysselsättning inletts.

Prognosen är att biståndstidens längd kommer att öka även 2019, och förklaringar till detta finns bl.a. i att nya grupper som har behov av ekonomiskt bistånd under längre tid har tillkommit. För att bryta långvarigt behov av ekonomiskt bistånd används olika metoder och insatser.

Samordnad individuell planering har gett väldigt goda resultat och används i allt högre utsträckning. Under våren 2019 kallade verksamheterna till 50 SIP-möten, vilket kan jämföras med hösten 2018 då antalet var 20. Stödet av förtroendeläkare har fortsatt och är ett viktigt verktyg i arbetet med klienter med ohälsa i någon form.

Arbetet med "Närkulturkola" i Vivalla har stärkt kulturskolans närvaro i området och verkat nätverksskapande med andra aktörer i området såsom skola, Trainstation och kulturföreningar som arbetar med ungdomar.

I nuläget är det en social investering, Bryggan, som pågår. Insats inom Bryggan erbjuds till elever med destruktivt normbrytande beteende och som oftast har långvarig skolfrånvaro som följd. I Bryggan erbjuds elever, men även hela familjen, ett samordnat stöd med skolundervisning och behandling i kombination.

Under året har två sociala investeringar avslutats, Skolfam och Brobyggare, som båda utvärderades hösten 2018. För Skolfam fattade Kommunstyrelsen beslut om att verksamheterna skola och socialtjänst ska fortsätta utveckla ett gemensamt arbetssätt, i syfte att öka måluppfyllelsen för särskilt utsatta grupper.

På Löwenhjelmiska boendet finns nu en avdelning för finskspråkig profil där personalen har kunskap i finska.

Tillväxtverket beviljade i juni Örebro kommun ytterligare finansiering för fortsatt arbete med att minska och motverka social och ekonomisk segregation.

Under delåret har Glanshammars torg, Vivallakullen och Varbergaskogen omvandlats för att öka attraktiviteten och bidra till ökade möjligheter till rekreation och möten för invånare och besökare.

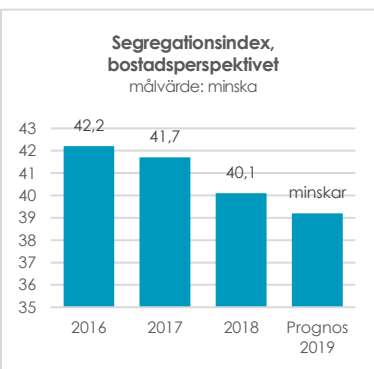
Arbetet med uppföljning av *Landsbygdsprogrammet* har påbörjats. Modellen för uppföljning har hittills fungerat väl.

Positiva iakttagelser

- Samordnad individuell planering, SIP, har gett goda resultat
- Etablering av Maria Ungdom i samverkan med Region Örebro län har påbörjats inför 2020
- Fritidsbank för gratis lånande av fritidsutrustning har startats

Förbättringsområden

- Utveckla arbetet med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå
- Öka kunskapen och medvetenheten om den kommande barnrättslagen

Antal unika hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd

2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
1427	data försenad	redovisas i ÅR	minska

Antal sociala investeringar som permanentats i ordinarie verksamhet (totala antalet avslutade satsningar)

2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
3 (3)	3 (3)	0(2)	2 (2)

MÅL

Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid

Fritiden är av stor betydelse för upplevelse av självförverkligande och identitet samt hälsa och livskvalitet. Upplevelsen av meningsfull fritid är subjektiv och varierar mellan individer. Människors tillgång till fritid och möjlighet till eget engagemang styrs av både villkoren för fritid och fritidens innehåll. En aspekt av fritidsmålet berör de offentliga miljöer där fritiden äger rum. Parker, gröna stråk, friluftsområden, spontanidrottsplatser och motionsspår är viktiga tillgångar för rekreation, fysisk aktivitet och möten mellan samhällsgrupper. För att dessa miljöer ska kunna användas av alla och bidra till hälsa och integration behöver de vara trygga och tillgängliga, både geografiskt och ur funktionsrättsperspektiv. Implementering av det *kulturpolitiska programmet* och *idrottspolitiska programmet* har påbörjats. Ett rörelsenätverk för ökad fysisk aktivitet och implementering av rörelseförståelse har startats.

Sedan *grönstrategin* antogs har riktlinjer för tillgång till grönytor börjat arbetas in i planprocessen. Möjlighet till rekreation beaktas i samtliga detaljplanearbeten och ytor för parker och idrottsändamål getts ökat utrymme i flera detaljplaner. Under året har områdena mellan Oxhagen, Varberga och varbergaskogen utvecklats och gränsen mellan park och skog har lättats upp för att göra det lättare för medborgarna att ta sig ut i naturen. Medborgardialoger har genomförts i arbetet. Under året har ett arbete påbörjats för att synkronisera planeringsprocesser av nya skol- och idrottsmiljöer. Planering pågår av framtida kultur- och fritidscenter, där samarbete mellan fritid ungdom, bibliotek och kulturskola förbättrar möjlighet att nyttja service och lokaler.

Under årets Open Art erbjöds ett mångfacetterat utbud av aktiviteter exempelvis skaparverkstad för både barn och vuxna samt bygglek och stadsodling på Manillagatan. I Wadköping har antalet arrangemang ökat och utbudet har breddats för att nå nya målgrupper. Två pedagogiska slingor med historiskt perspektiv har utvecklats.

För likvärdighet i kommunen behövs insatser både inom staden och på landsbygden. Bidrag för landsbygdsutveckling och samlingslokaler ger förutsättningar för aktivt föreningsliv i mindre tätorter och på landsbygden. Partnerskap Örebro har senaste året fått i uppdrag att verka för möjlighet till meningsfull fritid i fem av kommunens stadsdelar.

I planeringen av den växande staden behöver civilsamhällets behov bevakas. Genom att fånga upp nya föreningar, ge stöd och föreningsbidrag främjas utveckling av ett brett aktivitetsutbud för alla i alla åldrar. En fritidsbank för lån av sport- och fritidsutrustning är under uppbyggnad. Som ett led i att stärka föreningsliv för grupper som i lägre grad finns inom idrotts- och kulturaktiviteter fortsätter utveckling av odlingslotter.

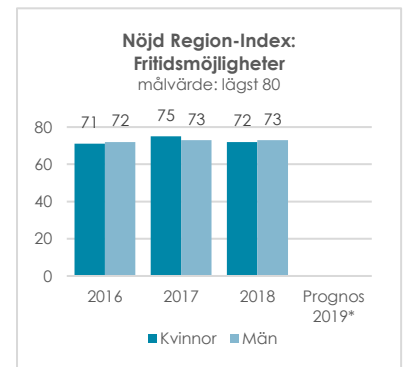
Kommunen har ansvar för att möjliggöra meningsfull fritid för de personer som deltar i verksamheterna. För att öka livskvaliteten för personer inom funktionsstöd erbjuds ett varierat utbud, aktivitetshuset Kraften, funktionsmello och sommarfestivalen är exempel på detta. Aktiviteterna präglas av hög delaktighet av servicemottagare. Exempel på insatser för att skapa en aktiv och meningsfull tillvaro för seniorer är sommarvistelse för seniorer och kulturombud vid vård- och omsorgsboenden. Under året har antalet besök vid träffpunkter ökat, samtidigt behöver verksamheten nå ut till fler i arbete mot ofrivillig ensamhet.

Positiva iakttagelser

- Utveckling av befintliga parker och naturområden fortsätter och ytor för park och idrott möjliggörs i flera detaljplaner
- Arbetsmetodikerna när det gäller medborgardialog har förändrats och är numera en mer integrerad del av planeringsprocessen när det gäller gröna miljöer

Förbättringsområden

- Kontinuerlig samordning behövs mellan förvaltningar som bidrar till fritidsmålet
- Samverkan mellan civilsamhället och verksamheter inom funktionsstöd samt vård och omsorg behöver utvecklas

* Resultat redovisas i årsredovisning, då medborgarundersökningen genomförs under hösten.

MÅL**I Örebro kommun ska människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras**

Mänskliga rättigheter är, tillsammans med folkhälsa och jämställdhet, en viktig del av Örebro kommuns arbete för ett socialt hållbart samhälle. En viktig utgångspunkt för kommunens arbete med mänskliga rättigheter är hur den enskilde individen påverkas av beslut och bemötande. Det är därför viktigt på vilket sätt människor görs delaktiga och har inflytande över beslut som berör dem med särskilt fokus på grupper som i högre grad än andra riskerar att utsättas för diskriminering eller exkluderas.

Att Barnkonventionen blir lag den 1 januari 2020 påverkar nämndernas arbete men vad den nya lagen kommer att innebära är fortfarande oklart. Effekter och åtaganden är ännu inte tydliggjorda men det har redan skapats ett större fokus på barns behov och delaktighet.

Den treåriga kompetensutvecklingsinsatsen kring mänskliga rättigheter för medarbetare, med fokus på barnets rättigheter, våld i nära relation och hedersrelaterat våld, hbtq (homosexuella, bisexuella, transpersoner och queerpersoner) och teckenspråkiga, pågår. De etablerade MR-frukostarna har bidragit till kunskaphöjning. Barnrätt och heder prioriteras. Ett nytt upplägg testas på MR-dagarna i Örebro där civila samhället samlas i Vivalla under en dag. Under resterande vecka sker samarbeten mellan olika aktörer med föreläsningar och aktiviteter.

Örebro kommun ligger i framkant när det gäller att möta skärpta lagkrav med tydliga mål gällande nationella minoriteter. Målen arbetas fram tillsammans med företrädare för sverigefinnar, romer och teckenspråkiga i Dialogforum för nationella minoriteter och minoritetsspråk. Många nämnder visar större kännedom om tolkning och tillgänglighet, och uttrycker också ett tydligare behov av teckenspråkskompetens än tidigare. För att säkerställa hbtq-personers rättigheter, trygghet och inkludering genomförs hbtq-diplomerings successivt, flera verksamheter diplomerar under året.

Socialnämnden har ett utvecklat systematiskt arbete när det gäller våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Arbetet måste dock prioriteras inom fler nämnder för att önskvärd effekt ska nås. Analyser med ett resursfördelnings- och jämställdhetsperspektiv ska göras i alla nämnder, och kan leda till förändringar i arbetssätt som främjar jämställdhet och jämlikhet. Jämställdhetsintegrerade resursfördelningsanalyser tycks ha avstannat i en del nämnder och kunskapen är ojämn. Stödmaterial finns framtaget.

Effekter inom målet är svåra att påvisa på kort sikt, men för att nå bra utveckling inom målet är följande satsningar fortsatt primära: kunskaphöjning och kompetensutveckling av medarbetare för en jämlik och jämställd service, en relationsskapande dialog som bygger på förtroende och tillit, konsekvensbedömningar inför beslut för att säkerställa att prioriterade perspektiv är beaktade, samverkan med andra relevanta aktörer för örebroarnas bästa samt en bättre intern systematik inom rättighetsområdet. Av vikt för det fortsatta arbetet är att öka förståelsen för ett integrerat rättighetsperspektiv i nämndernas grunduppdrag.

Positiva iakttagelser

- Nämnderna har påbörjat ett arbete för att säkerställa sitt ansvarsområde utifrån eventuella förändrade förutsättningar med anledning av att barnkonventionen blir lag
- Nämnderna tar ett större ansvar för inkludering genom att uppmärksamma och arbeta för tillgänglighet

Förbättringsområden

- Inkludering. För att minska risken för diskriminering och exkludering behöver nämnderna tydligare integrera ett rättighetsperspektiv i sitt grunduppdrag
- Dialog. Representativiteten behöver fortsatt öka, och dialog med barn, unga och kvinnor prioriteras
- Analys. Organisationen behöver göra fler kvalificerade analyser ur fler perspektiv

Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändring i verksamhet eller arbetssätt (antal genomförda analyser)

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	7(10)	7(7)	7 (9)*	-

*Varav socialnämnden har fyra analyser

Strategiområde 3 – barns och ungas behov

MÅL

Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen

Utbildning lägger grunden för och påverkar i hög grad människors framtida liv, både vad gäller inkomst, hälsa och sociala faktorer. Det handlar om att kunna erbjuda en så bra och trygg skolgång som möjligt, från förskola till gymnasieskola, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas och få möjlighet till ett bra framtida liv.

Årets betygsresultat i årskurs 9 visar en förbättring jämfört med fjolårets resultat och över hälften av skolorna har förbättrat sina resultat. Lovskolan har bidragit till att ytterligare ett antal elever nått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. I samband med läsårets slut inleds analysarbetet kring de betygsresultat som finns på både skolnivå såväl som på aggregerad nivå.

Det finns ett ökat fokus på det systematiska kvalitetsarbetet för att stärka det analytiska arbetet. Genom att skapa en tydlig struktur för uppföljning och utvecklingsarbete kopplat till läroplanens mål och riktlinjer säkras uppföljningen av elevernas kunskapsresultat på såväl enhetsnivå som på huvudmannanivå. Detta ska leda till högre måluppfyllelse utifrån att satsningar och insatser som görs, alltid bygger på analys av verksamhetens nu-läge och identifierade utvecklingsbehov.

I den årliga brukarundersökningen inom grundskolan är det framförallt upplevelsen av att kunna finna lugn och ro i klassrummet som sticker ut negativt. Forskning visar att elevernas trygghet och studiero är högst bidragande till ökad måluppfyllelse och är därför ett prioriterat arbete framåt där det i ett första skede krävs en analys av nuläget om vad det är som påverkar studieron i klassrummen. Även om andelen trygga elever håller en jämn, hög nivå pågår arbetet med att alla elever ska uppleva sig trygga i skolan. Andelen barn som är nöjda med sitt fritidshem ligger på en fortsatt hög nivå vilket är positivt, både utifrån fritidshemmens pedagogiska uppdrag och för att barn ska ha en meningsfull fritid.

En digital handlingsplan har tagits fram inom den kommunala grundskolan. Handlingsplanen och utvecklingsorganisationen ska konkretisera och vägleda arbetet med digitaliseringen i de kommunala skolorna samt bryta ner målen i den nationella strategin till önskade resultat och aktiviteter för att säkerställa samsyn, likvärdighet och ökad måluppfyllelse.

Prioriterade utvecklingsområden inom grundskolan är systematiskt kvalitetsarbete, stärkt arbete kring flerspråkighet, digitalisering samt kompetensförsörjning. Arbetet för att öka likvärdigheten mellan skolor samt insatser för att främja skolnärvaro är också viktiga områden som lyfts fram.

Andel elever som under senaste läsåret erhållit gymnasieexamen har minskat något. Skolorna arbetar systematiskt med de faktorer som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet har störst effekt på elevernas måluppfyllelse. Gymnasieskolans viktigaste uppdrag är att öka genomströmningen, det vill säga andel elever som tar sin examen på tre respektive fyra år. Örebro kommun har enligt den senaste sammanställningen från Skolverket (december 2018) en högre genomströmning, både på tre respektive fyra år, än riket totalt. Här ses dock faktorer som kan komma att påverka detta resultat under de kommande åren. Exempelvis har antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till studier på ett nationellt gymnasieprogram

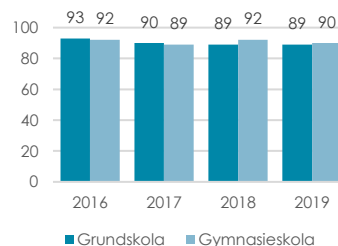
Positiva iakttagelser

- Behörigheten till yrkesprogrammen till gymnasieskolan har ökat
- Digital handlingsplan framtagen för grundskolan
- Oron för skolarbetet har minskat hos elever på gymnasiet

Förbättringsområden

- Systemstöd för kunskapsuppföljning
- Informationsöverföring vid övergångar
- Insatser för att främja skolnärvaro

Andel trygga elever, kommunal och fristående regi, procent
målvärde: behålla

Andel behöriga till yrkesprogram på gymnasieskolan, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
K	86	82	82	öka
M	83	78	81	öka

K – Kvinnor
M – Män

Andel gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	79	76	redovisas i ÅR	öka

ökat över tid. Det innebär ökat antal elever på gymnasiets introduktionsprogram och därmed en lägre genomströmningstakt. Med effektiviseringsuppdrag och fler elever från grundskolan så är utmaningen att bibehålla hög måluppfyllelse.

I SKL:s rapport ”Öppna jämförelser: Gymnasieskola 2019” som redovisar resultat på ett urval av nyckeltal och ger en bild av gymnasieskolans genomströmning inom tre och fyra år bekräftas bilden av att Örebro kommuns gymnasieskolor lyckas bra med sitt kompensatoriska uppdrag. Ett av nyckeltalen beskriver avvikelser från modellberäknat värde. Ett värde där hänsyn tas till kommunernas elevsammansättning. De förklarande variablerna är föräldrarnas utbildningsnivå, föräldrarnas inkomst, kön, andelen nyinvandrade elever och behov av ekonomiskt bistånd. Om man jämför med liknande kommuner (ex. Västerås, Norrköping, Linköping, Jönköping och Helsingborg) har Örebro kommuns gymnasieskolor det bästa resultatet.

Arbetet med studiero och trygghet är ett prioriterat område i gymnasieskolorna systematiska kvalitetsarbete. Utvecklingen av detta har följts upp noga, då båda parametrarna är en grundförutsättning för elevernas lärande och positiva kunskapsutveckling. Både andelen elever som anser det är arbetsro på lektionerna och andel som känner sig trygga på sitt program är fortsatt hög. Elevernas upplevda oro för skolarbetet har minskat. Trots en positiv utveckling är den psykiska ohälsan framför allt i form av stress över skolarbetet en utmaning på vissa program och påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen. Inom elevhälsoarbetet har flera olika satsningar och nya arbetsformer införts för att möta behov av att bibehålla och utveckla psykisk hälsa samt förhindra ohälsa. Elevernas upplevda nöjdhet med skolornas elevhälsa är hög.

Prioriterade områden för gymnasiet kommande läsår är att stärka kunskapsresultaten, tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning samt planering av gymnasiet organisation och modernisering av program.

Inom *Skolutveckling tillsammans – Topp 25 2025* pågår flera forskningssatsningar såsom *Leda för skolutveckling* där alla kommunala rektorer från förskola till vuxenutbildning deltar. Detta sker i samarbete med Ifous, ett forskningsinstitut, som samordnar praktisknära forskning och konkret utvecklingsarbete. Ett forskningsprojekt inom kollegialt lärande på grundskolan är precis avslutat och rapport kommer att presenteras under hösten. Ett liknande projekt har påbörjats inom gymnasieskolan. En annan satsning som pågår inom ramen för Topp 25 är KOD-centers fortsatta arbete med att kompetensutveckla inom digitalisering. Under 2018 och våren 2019 pågick en satsning inom kompetensförsörjningsområdet. Satsningen gick ut på att prova nya yrkesgrupper inom både grundskolan och gymnasieskolan i syfte att avlasta lärarna så att de ska kunna fokusera på det pedagogiska uppdraget. Utvärderingen är precis gjord och visar på goda effekter.

MÅL**Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet**

Bedömningen är att både kommunala och fristående verksamheter i hög utsträckning bidrar till utveckling inom målet om pedagogisk, omsorgsfull och trygg förskola. Detta syns både i de kommunala förskolornas kvalitetsrapporter och i tillsynsarbetet inom de fristående förskolorna.

Den 1 juli 2019 trädde den reviderade läroplan för förskolan i kraft och fokus det senaste året har varit att skapa förutsättningar för förskolorna att kunna möta upp den reviderade läroplanen som främst lyfter fram kunskapsuppdraget, jämställdhet och hållbarhet samt med ytterligare fokus på läsning, barnskötarnas och förskollärarnas roller i arbetslaget och barnens integritet. Rektorerne lyfter framförallt fram att de arbetar med att förtydliga begreppet undervisning i förskolan och hur man får fatt i barnens kunskapsutveckling. I detta arbete utvecklas även dokumentationen genom att förändra och förtydliga mallar och system för arbetet med planering och uppföljning av verksamheten kopplat till de nationella målen. Digitala system stödjer detta arbete. Dessutom har en digital handlingsplan tagits fram inom den kommunala förskolan vilken syftar till att stötta förskolorna i arbetet med implementeringen av digitala verktyg samt utveckling av digitalitet i verksamheten.

Förskolans tydligare fokus på kunskapsuppdraget medför även högre krav på behöriga förskollärare. Inom den kommunala verksamheten finns en riktlinje som syftar till att kunna rikta bemanningen mellan förskollärare och barnskötare för att få en mer likvärdig fördelning förskolorna sinsemellan. Under 2019 genomförs en kartläggning och analys av kompetensförsörjningsläget i samband med *Säkra kompetens* för förskolans samtliga yrkeskategorier för att utifrån detta kunna prioritera och planera aktiviteter och insatser på kort och lång sikt.

De höga siffrorna som uppvisas i brukarundersökningen gällande vårdnadshavarnas nöjdhet och den upplevda tryggheten på förskolan förvaltas ständigt. Dels genom att säkerställa att trygghetsarbetet fortlöper och att förskolornas trygghetsplaner uppdateras, dels genom kontinuerlig analys av trygghetsarbetet och kommunikationen med vårdnadshavare om deras barns upplevda trygghet. Dock ses något lägre resultat gällande lugn och ro i förskolan vilket förskolorna arbetar aktivt med genom att dela in barnen i mindre grupper under dagen vilket ger möjlighet till en lugnare miljö. Det finns även inlagt stunder för vila och miljöerna i förskolorna kan förändras för att skapa platser som bidrar till lugna aktiviteter.

Arbetet för att säkerställa en likvärdig förskola behöver fortsätta och samarbetet behöver stärkas på alla nivåer. Där är tillsynsarbetet för de fristående verksamheterna en viktigt del.

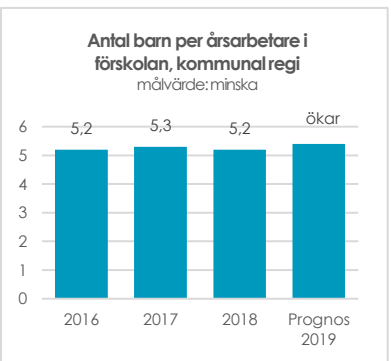
Förskolan omfattas också av *Skolutveckling tillsammans Topp – 25 2025* och satsningar som pågår inom ramen för detta är bland annat ett forskningsprojekt *Leda för skolutveckling* genom Ifous, ett forskningsinstitut som samordnar praktisknära forskning och konkret utvecklingsarbete. Örebromodellen för jämlik förskola är en annan spännande satsning som tilldelades Örebro kommuns jämställdhetspris 2018. Mer information om Topp 25 finns på websidan *Pedagog örebro*.

Positiva iakttagelser

- Det ökade fokuset på den reviderade läroplanen och kunskapsuppdraget
- Den digitala handlingsplanen
- Fortsatt hög nöjdhet bland vårdnadshavare

Förbättringsområden

- Öka likvärdigheten mellan förskolor
- Fortsätta stärka arbetet kring lugn och ro

Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans verksamhet (kommunal och fristående regi), procent

År	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	93	91	92	behålla

MÅL

Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor

Alla barn har rätt till en god uppväxt och ett hälsosamt liv och Örebro kommun har ett ansvar att stärka möjligheterna till goda uppväxtvillkor. Främjande och förebyggande arbete syftar till att förhindra uppkomst av ohälsa eller annan negativ utveckling, framförallt genom att stärka eller bibehålla positiva faktorer. Tidiga och samordnade insatser handlar om att barn ska få stöd i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. För att lyckas erbjuda ett välfungerande stöd krävs en förbättrad samverkan mellan flera av samhällets aktörer, såsom skola, elevhälsa, socialtjänst, det kommunala aktivitetsansvaret samt hälso- och sjukvården. Inom flera av kommunens verksamheter påtalas behovet av utvecklad samverkan. Detta ligger även i linje med intentionen i *Tillsammans för alla barns bästa* (TABB), ett utvecklingsarbete i samverkan med Region Örebro län som syftar till att arbeta mer effektivt och i högre grad med förebyggande och tidiga insatser för att öka barn och ungas psykiska hälsa. Ett exempel på samordnat och bättre anpassat stöd till individen är att det initierats en samverkan mellan förvaltningen för Funktionsstödsnämnden och Socialnämnden för att starta ett gemensamt HVB-hem. Målgruppen är ungdomar med komplex problematik i behov av stöd från de båda nämndernas kompetenser.

År 2013 antogs en handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll med det yttersta målet att barnfattigdomen ska halveras till år 2020. Barnfattigdomen i Örebro kommun fortsätter att minska, men då statistiken har två års fördröjning vet vi först år 2022 om vi nått målet. Främsta medlet för att motverka att barn växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll är att deras vårdnadshavare har en sysselsättning som ger försörjning. För att kompensera för ojämlika uppväxtvillkor pågår sedan många år ett samarbete med Arbetsförmedlingen, där föräldrar till minderåriga barn erbjuds kommunala arbetsmarknadsanställningar så kallade Kom-jobb. En hög andel av dessa har sedan blivit självförsörjande, vilket innebär en bättre ekonomisk situation samtidigt som det är betydelsefullt för barnen att se sina föräldrar gå till jobbet varje dag. Insatserna i handlingsplanen har till stor del handlat om att erbjuda kompensatoriskt stöd till de barn som växer upp under dessa förhållanden men även om att skapa generella lösningar som kommer alla barn tillgodo. Inom gymnasiekolan har nu säkerställts att regleringarna om kostnadsfri skola efterföljs.

I arbetet med att skapa en mer likvärdig skola används ett utvecklat analysunderlag vid fördelning av statsbidrag. En annan viktig del som bidrar till likvärdig skola är att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt att säkerställa att tillgången till elevhälsans olika funktioner motsvarar skolenheternas behov. En åtgärd som vidtagits är att en barn- och elevhälsostrateg anställts. Förskolenämnden har infört en central pott för förskolor att söka medel ur för att säkra att barn med särskilda behov får rätt stöd. I syfte att utjämna barns uppväxtvillkor genom säkerställd måluppfyllelsen har *Partnerskap Örebro* erbjudit lovskola i Varberga och Oxhagen under vissa skollov. Lovskolan har varit inriktad på kärnämnen och simundervisning samt varit kombinerat med fritidsaktiviteter.

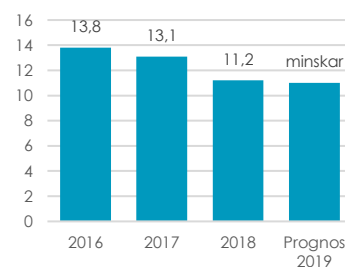
Inför att barnkonventionen blir svensk lag 1 januari 2020 har alla förvaltningar varit involverade i att identifiera utvecklingsbehov i verksamheterna. Det lyfts i hög utsträckning både att utvecklingsarbete pågår samtidigt som det också påtalas en viss osäkerhet om vilka skillnader lagstiftningen kommer att innebära för nämndernas verksamhetsområden.

Positiva iakttagelser

- För att erbjuda ett bättre anpassat stöd planeras ett nytt HVB-hem i samverkan mellan förvaltningen för funktionsstöd och socialförvaltningen
- Barnfattigdomen fortsätter att minska.
- Gymnasiekolan har säkerställt att regleringar om kostnadsfri skola efterföljs

Förbättringsområden

- Förbättrad samverkan, både internt och externt för att säkerställa tidiga och samordnade insatser, i enlighet med TABB
- Fortsätta arbetet med likvärdig förskola och skola
- Fortsätta arbetet med förberedelser inför att barnkonventionen blir lag

Barnfattigdomsindex
målvärde: minska

MÅL**Barn och ungdomar ska kunna ha en meningsfull fritid**

Alla barn som bor i Örebro har inte samma förutsättningar för en meningsfull fritid. Olika faktorer påverkar barns möjligheter att delta.

Det finns ett samband mellan föreningsaktivitet och hälsa. För att engagera barn och unga i föreningslivet behövs utvecklingsarbeten, exempelvis för att främja flickors deltagande i organiserad idrott och för att utveckla förutsättningar för fritidsaktiviteter på landsbygden. Det pågår en samhällsutveckling mot minskad föreningsaktivitet generellt, men prognos för deltagande i organiserad fritidsverksamhet pekar mot en ökning mot föregående år.

Kommunen har ett ansvar för att utjämna barns ojämlika uppväxtvillkor. Det är därför angeläget att fortsätta arbeta för att nå fler barn och unga, särskilt i de målgrupper som idag inte nås, bland annat genom fler kostnadsfria aktiviteter och uppsökande verksamhet. För att skapa förutsättningar för barn i socioekonomiskt utsatta hushåll att delta i aktiviteter under sommarlovet fördelar kommunen sommarbidrag till föreningar. En mängd aktörer från civilsamhället har varit involverade och erbjudit fritidsaktiviteter. En satsning på ökad vuxennärvaro i kommunens partnerskapsområden har bidragit till att ett 20-tal fritidsledarassistenter funnits på plats under sommarlovet. Den ökade vuxennärvaron har haft stor effekt på den upplevda tryggheten. Genom samverkan med bibliotek, fritidsgårdar och skolor har kulturskolan kunnat erbjuda fler kostnadsfria kulturaktiviteter under terminerna och på skolloven. För att aktiviteterna ska komma alla barn tillgodo behöver information om aktiviteterna spridas och göras tillgänglig.

Partnerskap Örebro har sedan 2019 också som mål att arbeta för att fler ska få ta del av en meningsfull fritid. En digital fritidsgård har skapats, som också bidrar till ökad livskvalitet, delaktighet och framtidstro för unga medborgare. Genom kommunens bidrag till fritidsbanken ökar möjligheten för fler att prova på fritidsaktiviteter. Biblioteket är en viktig kraft för att motverka segregation i de stora stadsdelarna, men kommande effektiviseringar kan innebära att omprioriteringar behöver göras mellan olika stadsdelar och centrum i framtiden.

Kommunen har under året fortsatt att utveckla stadens lekplatser till att i större omfattning bli lekmiljöer som stimulerar till ett bredare lekspektrum med ett minskat fokus på lekutrustning och större fokus på topografi, vegetation och sammanhang. Det nya synsättet på lekmiljöer gynnar utformningen av miljöer som är tillgängliga och inkluderande även för personer med funktionsnedsättning. Under första delen av året har stort fokus legat på att utveckla områdena mellan Oxhagen, Varberga och Varbergaskogen. I arbetet har dialog förts med förskolorna i området. Dialogerna har bland annat lett till att en äventyrsstig har byggts i samarbete med familjecentralen. Förskolor i området har haft direkt påverkan i olika delar av projektet. Även i Wadköping har satsningar gjorts för att främja barns kreativa lek, nyfikenhet och meningsfulla fritid, bland annat genom ett lekstråk mellan lekplatsen i Stadsparken och Wadköping. Kommunen driver ett projekt tillsammans med Statens konstråd, där barn är delaktiga i att planera och formge lekmiljöer. Syftet är att öka kunskap om hur konstnärer kan involveras i utveckling av lekmiljöer, med särskilt fokus på deltagarbaserade arbetssätt med barn som medskapare. Att systematiskt arbeta för att inkludera barn och unga i samhällsplaneringen ligger i linje med barnkonventionen och alla barns rätt till delaktighet och inflytande.

Positiva iakttagelser

- Ökad vuxennärvaro i partnerskapets områden
- En mängd aktörer bidrar till att erbjuda fritidsaktiviteter under sommarlovet
- Barns och ungas delaktighet i utformning av lekmiljöer

Förbättringsområden

- Engagera fler barn och unga i föreningslivet med särskilt fokus på flickors idrottande
- Förutsättningar för fritidsaktiviteter på landsbygden
- Sprida och tillgängliggöra information om lovaktiviteter

Antal föreningsmedlemmar (ej unika personer) 7–20 år som deltar i organiserad fritidsverksamhet

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	29 012	31 239	ökar	öka

Andel barn som är nöjda med vad som finns att göra på fritiden, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	80	78	79	Lägst 80

Strategiområde 4 – trygg välfärd

MÅL

Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning

Ett flexibelt och anpassningsbart stöd som utgår från den enskildes behov är en viktig utgångspunkt för att möjliggöra trygg och god omsorg. Samordnade insatser, både internt och externt, liksom användandet av trygghetsskapande välfärdsteknik skapar större möjligheter att möta medborgarnas specifika behov. Som en del i att skapa ett flexibelt stöd och att öka tryggheten kan nämnas det pågående arbetet med införandet av mobil dokumentation. Införandet förväntas bidra till en bättre arbetsmiljö och säkerställer att dokumentation genomförs, vilket i sin tur leder till en säkrare vård och uppföljning för den enskilde. Satsningen på handledare inom området social dokumentation, i syfte att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet inom området ger också möjlighet till ökad delaktighet och kvalitet.

Andra exempel på trygghetsskapande åtgärder är arbetet inom *Testbädd äldre- och funktionsnedsatta* där samverkan mellan Region Örebro län, Alfred Nobel Sciencepark och Örebro universitet skapar förutsättningar att testa och utveckla nya innovationer som kan möjliggöra ett självständigare liv för de vi är till för.

Strävan efter ökad kvalitet och långsiktiga ambitioner för en hållbar äldreomsorg har mynnat ut i Strategin *Åldras på dina villkor*. Ett utvecklingsarbete i linje med *Åldras på dina villkor* är införandet av ett *Rehabiliterande arbetsätt*. Arbetet, med målet att individerna ska uppnå en högre grad av självständighet, har nu gått in i testfasen. I testfasen införs arbetssättet inom ett avgränsat geografiskt område, där målgrupperna inom vård och omsorg samt funktionshindrade omfattas. En nödvändig komponent i detta arbete är införandet av IBIC-modellen (individens behov i centrum) i såväl biståndsbedömning som förvaltning i stort. Planering av införande av IBIC pågår också. Ovanstående arbeten kräver en stor insats men skapar också förutsättningar för en hög delaktighet både hos medarbetare och medborgare. Det är också av stor vikt att arbetet med att förbättra systematiken avseende dokumentation och genomförandeplaner för att stärka kvaliteten i utförda insatser.

De senaste åren har det pågått, och pågår fortfarande, insatser för att utveckla arbetet för äldres psykiska hälsa för att bättre identifiera och fånga upp personer som riskerar att drabbas. Bland annat har utbildningen *Första hjälpen psykisk hälsa* genomförts inom kommunen. Planering pågår för fortsatta utbildningar. En annan omfattande utbildningsinsats som pågått under året är utbildning gällande mänskliga rättigheter. Kunskapen om mänskliga rättigheter är en grundläggande faktor för att kunna säkerställa en trygg och god omsorg och utbildningen kommer att utvecklas vidare.

En utmaning och ett utvecklingsområde framöver är att personer med psykiatriska funktionsnedsättningar i större utsträckning kommer ha andra behov utifrån en åldersrelaterad problematik (såsom demens, stroke etc.), vilket kräver anpassade boendelösningar. Det är av stor vikt att redan nu påbörja ett strategiskt arbete gällande detta för att kunna säkerställa en trygg och god omsorg utifrån mer somatiska behov.

Positiva iakttagelser

- Satsning på handledare inom området social dokumentation har fungerat bra
- Arbetet med rehabiliterande arbetsätt har gått in i testfas
- Utbildning och utveckling av metoder för att uppmärksamma psykisk ohälsa, mänskliga rättigheter och delaktighet
- Planering av införande av IBIC pågår

Förbättringsområden

- Dokumentation avseende SOL och HSL behöver förbättras för att stärka kvaliteten
- Arbetsätt och rutiner med genomförandeplaner behöver fortsätta utvecklas
- Det strategiska arbetet avseende personer med psykiatriska funktionsnedsättningar och en åldersrelaterad problematik behöver fortsätta utvecklas

Upplevelse av trygg och god omsorg, procent

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
VO	83	83	redovisas i ÅR	lägst 80
H	89	89	redovisas i ÅR	lägst 80
SIF	76	75	redovisas i ÅR	lägst 80

VO: Vård- och omsorgsboende

H: Hemvård

SIF: Stöd till funktionshindrade

Personalkontinuitet hemvård, antal personal som en servicemottagare möter under en 14-dagarsperiod

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	15,2	16,3	16,3	minska

MÅL**Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ- och familjeomsorg**

Örebro kommun har under en lång rad år aktivt arbetat för att utveckla arbetet med förebyggande och tidiga insatser. Den gängse uppfattningen är ofta att detta är strategiskt klokt för att förhindra större framtida problem och kostnader. En sådan strategi behöver, i ekonomiskt utmanande tider, också ställas mot ett mer kortsiktigt fokus på lagstadgat individuellt stöd. Olika former av öppna insatser och tillgängliga erbjudanden om stöd innebär som regel möjligheter att förhindra större framtida problem, men medför samtidigt att fler personer identifieras som behöver biståndsbeslutade insatser.

De ekonomiska utmaningarna, med högre kostnader för externa köp än budgetutrymmet tillåter, riskerar skapa en negativ spiral som drabbar enskilda medborgare. Dagens kostnadsläge innebär behov av att minska kommunens utgifter. Möjligheter till reduceringar är små inom myndighetsutövningen, vilket tvingar fram reduceringar inom interna resurser för förebyggande arbete, öppna insatser och stöd efter biståndsbeslut. När den interna utförarverksamheten minskar finns risk för att ytterligare externa köp blir nödvändiga. Den negativa spiralen riskerar förstärkas ytterligare av effektiviseringsarbete inom myndighetsutövningen som har potential att öka genomströmningen, och därmed skapa ett ännu högre tryck på insatser.

Kommunen behöver därför identifiera viktiga principer för en modern individ- och familjeomsorg och utifrån dessa undersöka behovet av förändrade arbetssätt. I det arbetet behöver kommunens ambitionsnivå i så väl förebyggande arbete som biståndsbedömt stöd till medborgare tydliggöras. Verksamheterna behöver genomlysas utifrån bland annat digitaliseringsaspekter, och hur insatser till enskilda och familjer kan samordnas. En diskussion behöver även föras om vilken kommunal eller annan aktör som på ett tillgängligt och medborgarnära sätt kan ge relevant stöd.

För att underlätta att barn och unga i behov av stöd kommer till kommunens kännedom görs ett arbete med att förenkla och tydliggöra kring orosanmälningar, med bland annat e-tjänster och stödmaterial. Detta kommer underlätta för aktörer med anmälningsskyldighet, och samtidigt skapa ett tydligare underlag för bedömning och därmed effektivare handläggning.

Kommunen arbetar också för en effektivare handläggning inom individ- och familjeomsorgen för att därmed få mer tid för barn, unga och vuxna genom att implementera nya riktlinjer om förenklad dokumentation. Även utvecklingen av exempelvis en samtalsmottagning inom den förebyggande enheten, och verksamheten SAMS, samt etableringen av Maria Ungdom kommer öka möjligheterna till lättillgängligt stöd och tidiga insatser.

Under 2019 pågår fortsatta diskussioner inom kommunen och med Region Örebro län för att säkerställa rätt och effektivt stöd till barn, unga och vuxna som är beroende av beslut och insatser från flera aktörer.

Förstärkningar i utförarorganisationen och justeringar i arbetssätt i kommunen har också bidragit till att öka genomströmningen av ärenden. Därmed kortas tiden till att familjer och enskilda kan få det stöd som motsvarar deras behov av individ- och familjeomsorg.

Positiva iakttagelser

- Genom utveckling av e-tjänst och stödmaterial för orosanmälan rörande barn skapas ett tydligare underlag för bedömning av behovet av att inleda utredning
- Flera utvecklingsaktiviteter pågår för att frigöra tid från administration till att möta enskilda barn och vuxna
- Förvaltningens systematiska kvalitetsarbete utvecklas och förbättras bland annat avvikelshantering

Förbättringsområden

- Kommunens största utmaning under 2019 – och kommande år – är att utföra sitt uppdrag enligt lagar och styrdokument så att individer får sina behov tillgodosedda, med en ekonomi i balans utifrån tilldelade medel
- Arbetet behöver fortsätta för att säkerställa rätt och effektivt stöd till barn, unga och vuxna som är beroende av beslut och insatser från flera aktörer

MÅL

I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder

Under flera år har Örebro kommun lyckats väl med den volymmässiga bostadsförsörjningen. Att möta marknadens efterfrågan på bostäder är en utmaning med den växande staden, de senaste åren har Örebro producerat ett mycket högt antal bostäder. Prognosen för helår 2019 visar på en lägre nivå, men som på intet sätt ska ses som alarmerande. Det är snarare effekten av den normalisering av bostadsmarknaden som råder i landet som påvisas. De tidigare åren har varit extraordinära sett från ett bostadsproducerande perspektiv. Bygglovshantering sker med fortsatt snabb och kvalitativ service, vilket möjliggjort att flera bostäder kunnat tillkomma under året.

Behoven av lägenheter för bostadssociala ändamål varierar över tid men det råder balans mellan behov och tillgång. Prognosen är att kommunens bostadssociala åtagande kommer att klaras.

Tillväxten i Örebro fortsätter. För att möjliggöra tillväxten krävs det en god planberedskap med utveckling av nya likväl som befintliga stadsdelar. Det ska finnas bostäder i hela Örebro, fler ska kunna bo där de önskar i livets olika skeden.

En viktig del i den strategiska bostadsförsörjningen är att minska segregationen och stimulera en blandad bebyggelse med bostäder för alla. En ny rutin framtagen i samarbete med Öbo har tillkommit för att säkra att allmännyttan är representerade i exploateringen av större bostadsområden. Arbetet med att skapa förutsättningar för bostäder som är överkomliga i sina hyres- och avgiftsnivåer går framåt. Kommunen har tillsammans med externa aktörer drivit projektet *Vi skapar bostäder åt fler*. Kommunen har bland annat ett samarbete med Botrygg kring detta.

Kommunens dialog med aktörer på bostadsmarknaden är av stor betydelse och planen är att utveckla formerna för detta ytterligare, bland annat genom fokusgrupper. Förutom fastighetsägare är även mäklare och banker viktiga aktörer för att även stimulera rörligheten på bostadsmarknaden. Utredning av en kommunal bostadsportal pågår.

I ett förvaltningsöverskridande samarbete tillsammans med Öbo har ett pilotprojekt om *Kvarboendeverksamhet* inletts. Verksamheten syftar till att i tidigt skede identifiera, lotsa och stödja personer som är i riskzonen för en vråkningsprocess. Det kan bidra till färre akutlösningar, lägre kommunala kostnader kopplade till hyresskulder mm. Vidare så undersöks möjligheterna till ytterligare sätt för våldsutsatta att återinträda på bostadsmarknaden efter en period i skyddat boende, detta undersöks i samarbete med Öbo.

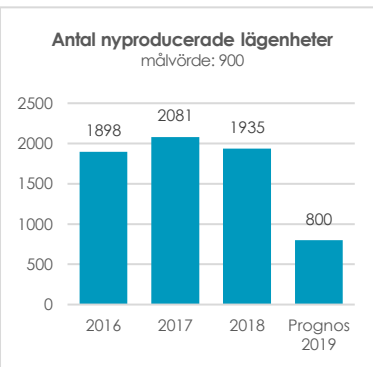
Den geografiska spridningen av pågående och mer långsiktiga planuppdrag för kommunen är god, även om de bostadsområden som skapats behöver utvärderas och slutsatserna integreras i det fortsatta arbetet med strategisk bostadsförsörjning. För att säkerställa att det finns en variation av boendeformer och boendemiljöer bör planreserven på landsbygden ses över, och på vissa platser utökas.

Positiva iakttagelser

- Fortsatt god planering för olika bostadsformer
- Bra samarbete med Öbo för olika bostadsformer och förutsättningar för sökanden/boenden

Förbättringsområden

- Mer blandad och integrerad bebyggelse

Nyproducerade lägenheter i relation till befolkningsutvecklingen

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	0,57	0,63	0,38	0,4

Antal tillkommande lägenheter som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	2444	2400	773	öka

Antal tillkommande lägenheter för bostadssociala ändamål

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	248	109	115	I balans med behov

MÅL**Örebro ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i**

Örebro ska vara en trygg kommun för kvinnor, män och barn. Stadsmiljön ska utvecklas så att tryggheten ökar och de kommunala verksamheterna ska verka för att understödja medborgarnas trygghet. Kommunen ska vara en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet. Under första halvåret 2019 har arbetet fortsatt att utgå från styrdokumenterna *Verksamhetsplan Örebro brottsförebyggande råd 2018–2020*, *Samverkansöverenskommelse* mellan Örebro kommun och polismyndigheten samt *Medborgarlöfte för Örebro City*. Under halvåret har också en ny överenskommelse undertecknats mellan Polismyndigheten och Örebro kommun rörande trygghetskameror. Dessa styrdokument och inriktningar ligger till grund för det fortsatta strategiska och operativa brottsförebyggande arbetet inom kommunen och mellan kommun och externa samverkansaktörer.

Antalet registrerade brottsanmälningar ska fortsätta minska i Örebro kommun, och har så gjort mellan åren 2017-2019. Även de polisanmälda brott som i hög grad kommer till rättsväsendets kännedom minskar över tid.

Under året har det brottsförebyggande och strukturerade arbetet stärkts genom den kunskapsbaserade vecko- och årsprocessen *Effektiv samordning för trygghetsskapande arbete (EST)*. Genom att kontinuerligt i samverkan kartlägga, analysera och sätta in relevanta åtgärder mot lokala problembilder skapas en större kunskap och förståelse för brottslighet, ordningsstörningar och otrygghetsskapande faktorer.

Örebro kommun ska tillsammans med lokalpolisområde Örebro fortsätta vara ett nav för utvecklingen av den breda aktörssamverkan kring det brottsförebyggande arbetet, något som tydliggörs i *Samverkansöverenskommelse* och *Verksamhetsplan Örebro brottsförebyggande råd*. Arbetet kring upphandling rörande ordningsvakter i citymiljön påbörjad under halvåret, beräknad vara klar under slutet av 2019.

Framöver är det av fortsatt stor vikt att fokus läggs på enskilda brottstyper och problemområden. Det finns ett stort behov av att hitta former för en positiv samverkan mellan socialtjänst, brottsförebyggande arbete inom kommunen och mellan kommun och polis. Särskilt betydelsefullt är arbetet kopplat mot narkotikabrottslighet och tidiga förebyggande insatser mot barn och unga i kommunens utsatta stadsdelar. Narkotikaproblematiken på lokal nivå är ett återkommande problem och får stora negativa följdverkningar, såsom grova våldsbrott och social utslagning. Det lokala arbetet i kommunens bostadsområden har stärkts under första delen av året, bl.a. i Vivalla genom det myndighetsövergripande samverkansarbete som kallas för *Kraftsamling Vivalla*. En fortsatt intern och extern myndighets-samverkan är avgörande för positiva resultat, genom tydligt operativt och strategiskt långsiktigt arbete. Det brottsförebyggande arbetet kan här tydliggöras och på ett naturligt sätt knyta an till kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, mål och riktlinjer.

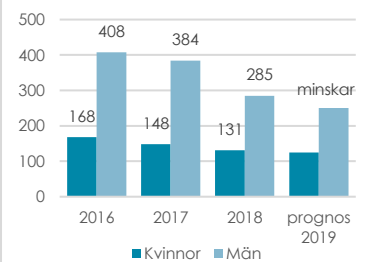
Positiva iakttagelser

- Samordnat brottsförebyggande arbete, med fler samverkansaktörer
- Fortsatt nedgång av polisanmälda brott
- Trygghetskameror börjar nu monteras upp i Örebro kommun

Förbättringsområden

- Utveckla den övergripande förebyggande organisationen
- Det interna strategiska och operativa samarbetet
- Att fortsätta utveckla det brottsförebyggande och socialt inriktade arbetet i kommunens utsatta stadsdelar

Anmälda våldsbrott i offentlig miljö
målvärde: minska

Trygghetsindex (SCB:s medborgarundersökning)

	2017	2018	Prognos 2019	Målvärde
	51	51	redovisas i ÅR*	öka

*Resultat redovisas i årsredovisning, då medborgarundersökningen genomförs under hösten.

God ekonomisk hushållning – finansiella mål

Kommunallagen anger att kommuner ska ange mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning och som säkrar kommunens finansiella ställning för kommande generationer. I tabellen presenteras prognosen för de finansiella målen för 2019. Bedömningen av de finansiella målen görs utifrån det prognosticerade helårsresultatet.

Mål för årets resultat

Över nästkommande treårsperiod ska årets resultat exklusive finansnetto men inklusive utdelning från bolagen uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna.

Prognosen för årets resultat exklusive finansnetto, inklusive utdelning från bolagen, uppgår till -0,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För planperioden (2019–2021) beräknas det samlade resultatet till 0,3 procent, vilket är betydligt lägre än det finansiella målet på 1 procent. Det genomsnittliga resultatet för tidsperioden 2015–2019 ligger på 3,4 procent.

Mål för investeringar

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara lägst 70 procent.

Självfinansieringsgraden för årets skattefinansierade investeringar uppgår till 80 procent om den realiserade värdet förändringen inkluderats i årets resultat. Om måttet istället exkluderar den realiserade värdet förändringen i årets resultat uppgår självfinansieringsgraden till 41 procent. Prognosen för investeringar är ambitiös och ett visst mått av osäkerhet finns om kommunen har kapacitet att genomföra allt som prognostiserats under året, därmed kan självfinansieringsgraden öka i takt med säkrare prognoser.

MÅL

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska som lägst uppgå till 50 procent. Internbankens påverkan på balansräkningen är exkluderad i målet.

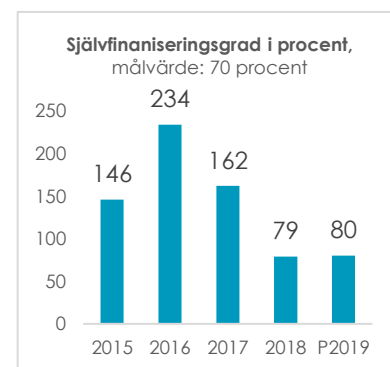
Soliditeten uppgår till 52 procent inklusive respektive 51 procent exklusive marknadsvärdering av finansiella tillgångar i delår 2 (50 procent bokslut 2018), vilket är en procentenhet högre än i bokslutet och det finansiella målet.

Positiva iakttagelser

- Kort- och långsiktig finansiell beredskap
- Revidering av investeringsprogrammet har påbörjats

Förbättringsområden

- Följa kostnadsutvecklingen i den växande kommunen
- Säkra goda resultatnivåer framöver
- Säkra effekter av kostnadsdämpande insatser

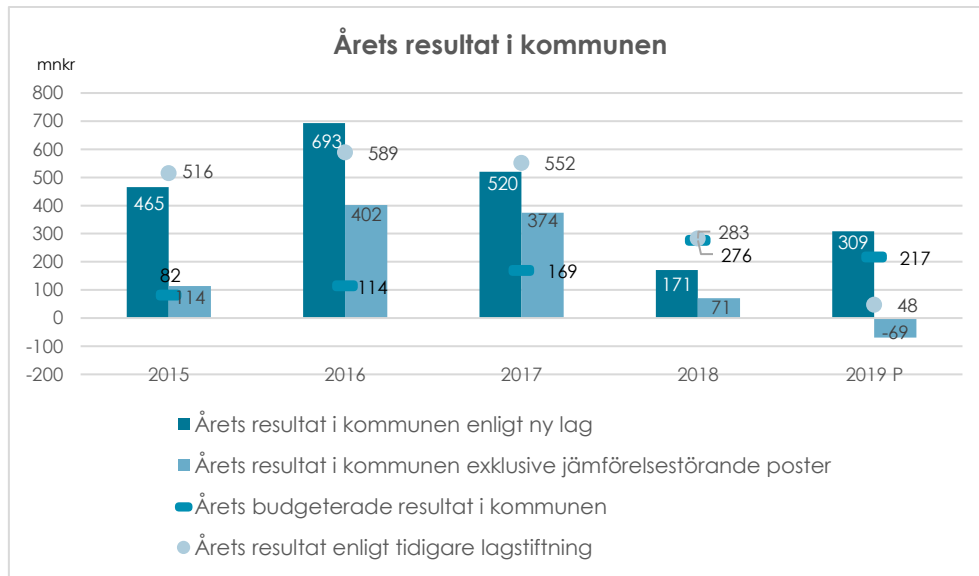

Finansiell analys kommunen

Resultaträkningen

Periodens resultat och årets prognos

Delårsresultatet för perioden januari till april uppgår till 419 mnkr (540 mnkr 2018). Årets prognos på helår visar ett resultat på 309 mnkr (171 mnkr rev. bokslut 2018). Det är 92 mnkr högre än budgeterat. I årets prognos finns jämförelsestörande poster på 378 mnkr. Exkluderar vi de jämförelsestörande posterna landar kommunens resultat på -69 mnkr.

Årets resultat har justerats även historiskt med anledning av ny redovisningslagstiftning. De finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till marknadsvärde s.k. realiserade vinster och förluster och förändringen i marknadsvärdet ska belasta resultatet och är att betrakta som jämförelsestörande. Beroende på om värdeförändring är positiv eller negativ ökar eller minskar gapet i förhållandet mellan årets resultat och årets resultat exklusive jämförelsestörande.

Jämförelsestörande poster	Delår 2 2018	Bokslut 2018	Budget 2019	Delår 2 2019	Prognos 2 2019
Reavinster/ förluster från försäljning av anläggningsstillgångar	3	3	-	4	4
Exploateringsresultat	50	62	70	43	83
Tomträtter, tre centrala tomter	139	139	-	-	-
Reavinster/förluster inom finansnettot	113	-101	-	293	293
Eftersläpande effekt av sänkt diskonteringsränta på pensioner inkl. löneskatt	-3	-3	-	-3	-3
Summa jämförelsestörande poster	302	100	70	338	378

Mål för årets resultat

Årets resultat ska över tid stärka och värdesäkra kommunens eget kapital och den kommunala förmögenheten, samt begränsa behovet av upplåning för att finansiera kommunens investeringsbehov. Detta innebär att när den löpande driften har finansierats behöver tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag vara kvar för att investeringarna ska kunna självfinansieras.

Målet för årets resultat är att över nästkommande treårsperiod ska årets resultat exklusive finansnetto men inklusive utdelning från bolagen uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna.

Prognosen för årets resultat exklusive finansnetto, inklusive utdelning från bolagen, uppgår till -0,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Budgeten för årets resultat har under året sänkts med 25 mnkr för att tillfälligt förstärka förutsättningarna inom Programnämnd barn och utbildning och uppgår nu till 0,8 procent vilket gör att det budgeterade värdet inte når upp till målnivån på 1 procent.

I årets resultat ingår effekter av värdering av finansiella instrument men eftersom de ingår i finansnettot som är exkluderat i resultatmättet är utfallet av mättet oförändrat även om hänsyn tas till de realiserade värdeförändringarna.

För planperioden (2019–2021) beräknas det samlade resultatet till 0,3 procent, vilket är betydligt lägre än det finansiella målet på 1 procent. Det genomsnittliga resultatet för tidsperioden 2015–2019 ligger på 3,0 procent.

Uppföljning finansiellt mål - resultat	Prognos 2019	Plan 2020	Plan 2021	Snitt över planperioden	Snitt 5 år 2015-2019
Årets resultat, mnkr	309	208	169	229	432
Årets resultat, inklusive utdelning från bolagen, exklusive finansnetto, prognos, mnkr	-74	88	59	24	246
Skatteintäkter, utjämnings och generella statsbidrag, mnkr	8 866	9 132	9 485	9 161	8 168
Målvärde: 1% av skatteintäkter, utjämnings och generella statsbidrag, mnkr	89	91	95	92	82
Resultatets andel av skatteintäkter, % exkl. finansnetto inkl. utdelning	-0,8	1,0	0,6	0,3	3,0

*) I kolumnerna 2020 och 2021 är siffrorna hämtade från ÖSB 2019.

Balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

Kommunallagens balanskrav föreskriver att intäkterna ska vara större än kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och återställas under de närmast följande tre åren. Kommunens resultatutjämningsreserv kan efter beslut i kommunfullmäktige användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Årets prognos, justerad enligt kommunallagens krav, visar att kommunen uppfyller kravet på en ekonomi i balans.

Balanskravsutredning	Bokslut 2018	Delår 2 2019	Prognos 2019
Årets resultat i förhållande till balanskravet, belopp i miljoner kronor			
Årets resultat enligt resultaträkningen	171	419	309
reducering av samtliga realisationsvinster	-15	-46	-46
justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
realiserade vinster och förluster i värdepapper	112	-261	-261
återföring av realiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	268	111	2
reservering av medel till resultatutjämningsreserv *	-	-	-
användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	268	111	2

Är årets balanskravsresultat negativt ska det återställas inom tre år.

* Totalt finns 160 mnkr reserverade i Resultatutjämningsreserven (2010-2018)

Verksamhetens nettokostnader

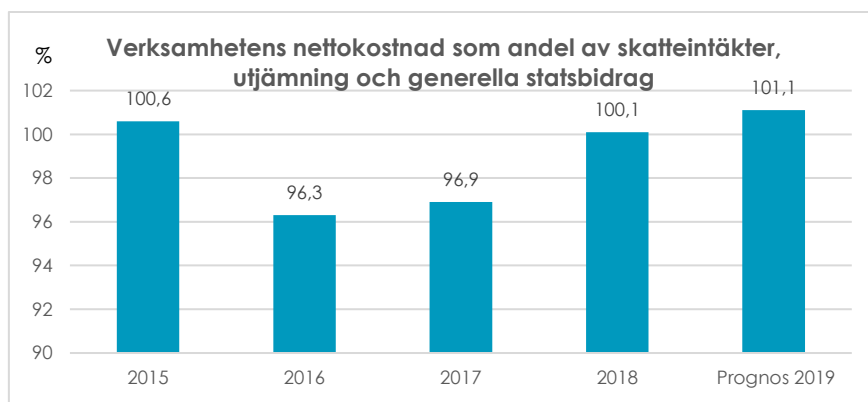
Verksamhetens nettokostnader beräknas öka med 617 mnkr eller 7,4 procent jämfört med 2018. Budgeterad nettokostnadsökning är 5,2 procent. För att bibehålla en hållbar ekonomisk utveckling på sikt ska inte nettokostnaderna öka mer än skatteintäkter och finansnetto tillsammans över tid. Utvecklingen för skatteintäkter och finansnetto exklusive jämförelsestörande poster ligger i snitt på 5,4 procent för de fem senaste åren. Snittet för utvecklingen av verksamhetens nettokostnad ligger på 5,7 procent för

motsvarande period. Under året har nämnderna ett effektiviseringsuppdrag motsvarande 80 mnkr. Det är av största vikt att beslutade effektiviseringsuppdrag genomförs och visar önskad effekt.

I verksamhetens resultat ingår den ordinarie verksamheten i nämnderna vilka prognosticerar en budgetavvikelse på sammanlagt -214 mnkr eller -201 mnkr när avvikelsen justeras med ianspråktagande av överfört resultat för intraprenaderna och för insatser finansierade av eget kapital. Majoriteten av nämnderna prognosticerar en negativ avvikelse mot budget för 2019. Sammantaget visar prognosen för verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar en budgetavvikelse på -199 mnkr. Budgetavvikelsen för den kommungemensamma verksamheten förklaras till stor del av Digital arbetsplats som prognosticerar ett underskott på -36 mnkr då Digital arbetsplatshyrorna i år inte täcker kostnaderna för planerade inköp.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Kommunens verksamhet finansieras till största delen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag beräknas uppgå till 8 866 mnkr vilket är 40 mnkr högre än budget. Kommunen har budgeterat med en förändring av skatter, utjämning och generella statsbidrag motsvarande 3,8 procent jämfört med föregående år, enligt prognosen kommer den uppgå till 4,3 procent. I förhållande till budget har kommunen fått något lägre skatteintäkter som följd av ett lägre antagande om arbetade timmar. Den kommunalekonomiska utjämningen prognosticeras något högre efter justering av skatteunderlagsprognos och ny befolkningsprognos. Kommunen har erhållit ett tillfälligt kommunstöd för ensamkommande unga asylsökande m.fl. men det generella statsbidraget för ökat bostadsbyggande har upphört.

Genom att ställa verksamhetens nettokostnader i relation till kommunens skatteintäkter och statsbidrag, ges en bild av hur kommunen finansierat sin verksamhet, en överskådlig bild av kommunens ekonomiska utveckling och balans mellan intäkter och kostnader. Kommunens långsiktiga mål är att andelen inte ska överskrida 99 procent. Är andelen högre än 100 procent betyder det att skatteintäkter och generella statsbidrag inte räcker till att finansiera den verksamhet som bedrivs. Nettokostnaderna för kommunens verksamhet överstiger skatteintäkter och generella statsbidrag. Det är inte långsiktigt ekonomiskt hållbart och åtgärder behöver sättas in på både kort och lång sikt för att kommunen ska bibehålla en ekonomi i balans och inte äventyra framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansnetto, mnkr	2015	2016	2017	2018	2019 delår	2019 prognos
Finansiella intäkter	267	246	253	176	418	501
Finansiella kostnader	-107	-45	-49	-132	-53	-68
Finansnetto	160	201	204	44	365	433
varav utdelning Örebro Rådhus	50	35	35	44	0	50
varav kapitalförvaltning	130	47	178	90	95	101
varav orealiserade vinster/förlust inom kapitalförvaltning	-51	104	-32	-112	261	261
varav övrig finansverksamhet	31	15	23	22	9	21
Finansnetto exkl. orealiserade vinst/förlust kapitalförvaltning	211	97	236	156	104	172

Kommunens nettointäkter från finansverksamheten uppgår till 365 mnkr under perioden januari–augusti inklusive orealiserade vinster inom kapitalförvaltningen. Helårsprognosen för finansnettot, inklusive orealiserade vinster inom kapitalförvaltningen, är 501 mnkr. Enligt den nya redovisningslagen ska kommunen värdera finansiella omsättningstillgångar till verkligt värde vilket påverkar finansnettot. Värdeförändringen från bokslutet återspeglar vårens starka börsuppgång och uppgår till +261 mnkr. Exklusive orealiserade vinster inom kapitalförvaltningen är motsvarande värde 172 mnkr, vilket är 11 mnkr lägre än budget. Avvikelsen beror främst på att utdelningen inom kapitalförvaltningen är lägre än budgeterat.

Budgetföljsamhet inom verksamhetens nettokostnader

Driftsredovisning per nämnd	Delår 2 2018 netto	Delår 2 2019 netto	Bokslut 2018 netto	Budget 2019 netto	Prognos 2:2019	Budget-avvikelse	*Justerad budget-avvikelse
Driftnämnd, anslag i miljoner kronor							
Barn och utbildning	-2 255	-2 358	-3 600	-3 694	-3 714	-20	-19
Social välfärd	-2 056	-2 193	-3 126	-3 179	-3 324	-146	-142
Samhällsbyggnad	-413	-484	-649	-674	-715	-41	-33
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-345	-374	-542	-542	-538	4	4
Kommunstyrelsen	-252	-268	-419	-422	-434	-11	-11
Landsbygdsnämnden	-4	-3	-6	-6	-6	0	0
Stadsrevisionen	-1	-2	-3	-4	-4	0	0
Valnämnden	2	-1	-4	-3	-3	0	0
Summa nämnder	-5 323	-5 683	-8 349	-8 525	-8 738	-213	-200
Tekniska nämnden, taxefinansierade verksamheter	-5	-4	-17	0	-9	-9	-9
Kommunstyrelsen - kommungemensamt	-166	-225	-274	-367	-407	-39	92
Kommungemensamma statsbidrag	101	106	172	141	146	4	4
Finansiering	227	112	328	223	274	51	51
Driftbudget totalt	-5 167	-5 694	-8 140	-8 528	-8 734	-207	-62
Verksamhetens kostnader/intäkter	-5 167	-5 694	-8 140	-8 528	-8 733	-205	-61

* Justerad budgetavvikelse: Den budgetavvikelse nämnen har efter anspråktagande av eget kapital. t.ex i anspråktagande av överfört resultat intraprenader, AFA-medel, Digitaliseringsmedel samt Sociala investeringar totalt 112,4 miljoner kronor.

Den samlade prognosen för verksamhetens nämnder vid delår 2 redovisar en negativ avvikelse på 200 mnkr. Samtliga programområden samt Kommunstyrelsens egen verksamhet redovisar negativa budgetavvikelser. Orsakerna är flera, demografisk påverkan och volymökningar på grund av samhällsutveckling och omvärldsförändringar skapar större avvikelser än förväntat samtidigt som flera tidigare identifierade budgetavvikelser kvarstår. Utvecklingen är negativ och signalerar om att mer behöver göras för att inte gå in i budget 2020 med stora negativa avvikelser hos nämnderna, däribland att realisera effekthemtagning av kostnadsdämpande satsningar och planerade åtgärdsplaner och effektiviseringskrav behöver verkställas. En översyn av övergripande resursbedömningsmodell pågår och ska vara klar inför budget 2021. Ett viktigt syfte är att utifrån fakta kring demografi-, volym- och samhällsutveckling i kombination med analys av nämndens förutsättningar, som ska ge ett välgrundat beslutsunderlag för att kunna fördela medel där de behövs bäst.

Programområde Barn och utbildnings prognos visar en negativ avvikelse på 19 mnkr, i budgetramen för 2019 ingår en tillfällig kompensation motsvarande 40 mnkr. Åtgärder pågår på alla nivåer men arbetet kräver långsiktighet och ger inte tillräckliga effekter för ekonomi i balans under 2019.

Programområde Social välfärd prognosticerar en negativ budgetavvikelse på 142 mnkr, av detta utgör hemvården 92 mnkr. Hemvården arbetar sedan 2018 med ett treårigt strukturförändringsprogram. Vid delåret syns inga effekter, men sammantaget förväntas effekter av arbetet i det ekonomiska utfallet under hösten 2019 och de stora effektiviseringsvinsterna i form av ekonomiskt utfall förväntas under 2020–2021. Socialnämnden redovisar en prognosticerad negativ budgetavvikelse på 40 mnkr, orsaken är kraftigt ökade kostnader för externa köp till följd av fler och mer komplexa utredningar.

Programområde Samhällsbyggnad prognosticerar en samlad negativ avvikelse på 33 mnkr. Den negativa prognosen hänförs till Tekniska nämnden och vinterväghållningen med 16 mnkr och Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet färdtjänst, med 26 mnkr. Inom både vinterväghållningen och färdtjänsten ser den negativa avvikelsen ut att bli högre än föregående år.

Vuxenutbildning- och arbetsmarknad prognosticerar en positiv budgetavvikelse på 4 mnkr, prognosen visar på en fortsatt kostnadsökning inom ekonomiskt bistånd och en ökande andel av hushåll som uppstår försörjningsstöd. Nämnden fick en tillfällig förstärkning i budgeten 2019 på 11 mnkr och nämnden har i augusti förstärkts med delar av det statsbidrag kommunen får för verksamhet som stödjer ensamkommande unga.

Kommunstyrelsens egen verksamhet redovisar en prognos på en negativ avvikelse motsvarande 11 mnkr, där 9 mnkr avser kommunledning. En strategisk färdplan utarbetas nu som ska säkra att nödvändiga effektiviseringar realiserar både på kort och lång sikt. En översyn av budgeten för kommunfullmäktige är påbörjad.

I avsnittet verksamheten i kommunens nämnder för mer detaljerad information kring nämndernas ekonomiska utfall.

Driftsredovisning per nämnd

Driftsredovisning per nämnd	Delår 2 2018 netto	Kostnader	Delår 2 2019 In- täkter	Netto	Bokslut 2018 netto	Budget 2019 netto	Prognos 2:2019	Budget- avvi- kelse	*Juste- rad budget- avvi- kelse
Driftnämnd, anslag miljoner kronor									
Barn och utbildning	-2 254,7	-2 949,8	592,1	-2 357,7	-3 599,7	-3 694,3	-3 714,3	-20,0	-18,9
Förskolenämnden	-521,7	-559,6	22,9	-536,7	-841,4	-845,7	-842,6	3,1	3,1
Grundskolenämnden	-717,5	-938,0	173,2	-764,8	-1 200,1	-1 242,5	-1 245,6	-3,1	-2,0
Gymnasienämnden	-306,1	-391,6	62,9	-328,7	-511,5	-517,3	-528,4	-11,2	-11,2
Programnämnd Barn och utbildning	-709,4	-1 060,6	333,1	-727,5	-1 046,6	-1 088,8	-1 097,6	-8,8	-8,8
Social välfärd	-2 056,0	-3 454,9	1 261,5	-2 193,4	-3 126,5	-3 178,9	-3 324,4	-145,5	-141,8
Funktionsstödsnämnden	-169,1	-547,5	368,7	-178,8	-261,6	-268,4	-277,0	-8,5	-7,6
Socialnämnden	-	-424,9	41,3	-383,6	-	-536,1	-575,9	-39,8	-39,8
Socialnämnd väster och öster	-346,9	-	-	-	-527,5	-	-	-	-
Hemvårdsnämnden	-	-421,5	174,4	-247,1	-	-277,1	-369,6	-92,5	-92,2
Vårdboendenämnden	-	-532,6	521,2	-11,4	-	-31,2	-28,9	2,3	4,7
Vård- och omsorgsnämnd väster och öster	-256,6	-	-	-	-395,2	-	-	-	-
Överförmyndarnämnden	-9,2	-16,8	6,3	-10,5	-12,9	-15,6	-15,6	0,0	0,0
Programnämnd Social välfärd	-1 274,3	-1 511,6	149,5	-1 362,0	-1 929,3	-2 050,5	-2 057,5	-7,0	-7,0
Samhällsbyggnad	-413,4	-1 687,1	1 202,7	-484,4	-648,7	-673,6	-714,7	-41,1	-33,0
Byggnadsnämnden	-10,7	-16,5	14,1	-2,4	-5,2	-5,7	-5,7	0,0	0,0
Fritidsnämnden	-97,6	-128,3	25,5	-102,8	-155,1	-160,5	-159,8	0,7	0,7
Kulturnämnden	-122,3	-147,8	21,6	-126,2	-190,2	-200,3	-199,0	1,3	1,3
Miljönämnden	-9,6	-34,9	27,4	-7,5	-15,0	-16,9	-16,2	0,7	0,7
Tekniska nämnden exkl. va och avfall	-108,0	-285,0	124,2	-160,8	-170,0	-162,6	-178,6	-16,0	-7,8
- fordonsgas	-0,1	-4,0	4,6	0,6	-0,5	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Programnämnd Samhällsbyggnad	-24,2	-128,7	95,9	-32,8	-47,4	-67,7	-64,7	3,1	3,1
- kollektivtrafik	-41,3	-65,8	19,6	-46,1	-62,8	-45,7	-72,8	-27,1	-27,1
- mark	-6,8	-107,1	98,1	-9,1	-14,9	-15,9	-20,8	-4,9	-4,9
- Lokalförsörjningsavdelningen, rörelse- fastigheter	7,1	-769,0	771,7	2,8	12,4	1,7	3,1	1,4	1,4
Vuxenutbildnings- och arbetsmark- nadsnämnden	-344,7	-487,2	113,0	-374,2	-542,0	-542,5	-538,0	4,5	4,5
Kommunstyrelsen	-251,8	-474,3	206,3	-268,0	-419,2	-422,4	-433,6	-11,1	-11,1
Kommunledningen	-27,5	-29,5	0,0	-29,5	-41,2	-39,5	-48,7	-9,2	-9,2
Kommunstyrelseförvaltningen	-224,3	-444,8	206,3	-238,5	-378,1	-382,9	-384,9	-1,9	-1,9
Landsbygdsnämnden	-3,8	-3,1	-	-3,1	-5,7	-6,3	-6,1	0,1	0,1
Stadsrevisionen	-1,5	-1,7	-	-1,7	-3,3	-4,0	-3,9	0,2	0,2
Valnämnden	2,4	-5,0	4,3	-0,7	-3,7	-2,6	-2,5	0,1	0,1
Summa nämnder	-5 323,5	-9 063,1	3 379,9	-5 683,2	-8 348,8	-8 524,6	-8 737,5	-212,9	-199,9

Driftsredovisning per nämnd	Delår 2 2018		Delår 2 2019 In-		Bokslut 2018 netto	Budget 2019 netto	Prognos 2:2019	Budget-avvikelse	*Justerad budget-avvikelse
	netto	Kostnader	täkter	Netto					
Driftnämnd, anslag miljoner kronor									
Tekniska nämnden, taxefinansierade verksamheter	-5,2	-237,2	233,3	-3,8	-17,1	0,0	-8,7	-8,7	-8,7
Va	0,0	-138,1	133,9	-4,2	-7,7	0,0	-9,3	-9,3	-9,3
Avfall	-5,2	-99,1	99,5	0,4	-9,4	0,0	0,6	0,6	0,6
Kommunstyrelsen - kommungen-samt	-166,3	-273,2	48,4	-224,9	-274,1	-367,4	-406,6	-39,2	92,4
Till kommunstyrelsens förfogande	0,0	-	-	0,0	0,0	-122,4	-33,4	89,0	89,0
Kommungemensamma verksamheter	-87,1	-151,5	42,9	-108,6	-148,0	-162,9	-191,6	-28,7	3,4
Satsningar finansierade via eget kapital	-26,0	-66,9	5,4	-61,5	-46,4	-	-99,5	-99,5	0,0
Nerikes brandkår	-53,2	-54,7	-	-54,7	-79,7	-82,1	-82,1	0,0	0,0
Kommungemensamma statsbidrag	100,9	-1,3	107,6	106,3	172,1	141,4	145,8	4,4	4,4
- flyktingsstatsbidrag m.m.	77,2	-1,3	85,9	84,6	124,8	87,1	102,5	15,4	15,4
- maxtaxa barnomsorg	23,7	-	21,7	21,7	47,3	54,3	43,3	-11,0	-11,0
Finansiering	227,1	36,9	74,9	111,8	328,4	222,8	273,7	50,9	50,9
Personalförsäkring	163,0	169,8	-	169,8	247,0	239,0	262,0	23,1	23,1
AFA-återbetalning av sjukförsäkringsavgift	0,0	-	-	0,0	-	-	-	0,0	0,0
Pensionskostnader	-275,2	-296,7	-	-296,7	-402,5	-412,0	-410,1	1,9	1,9
Semesterlöneskuldskförändring	-51,6	-37,1	-	-37,1	-38,3	-15,0	-20,0	-5,0	-5,0
Kapitalkostnader	192,9	215,7	-	215,7	296,6	321,1	328,6	7,5	7,5
Försäljning av tomträtter	158,0	-	12,8	12,8	173,0	20,0	28,0	8,0	8,0
Försäljning av exploateringsfastigheter	50,3	-12,4	55,5	43,188	62,0	70,0	83,0	13,0	13,0
Avskrivning lån	0,0	-	-	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Avgifter, ersättningar och intern ränta	-10,3	-2,4	6,5	4,1	-9,3	-	2,4	2,4	2,4
Driftbudget totalt	-5 166,9	-9 537,9	3 844,0	-5 693,8	-8 139,5	-8 527,8	-8 733,2	-205,5	-60,9
Avgår interna poster		2 297,2	-2 297,2						
Verksamhetens kostnader/intäkter	-5 166,9	-7 240,7	1 546,9	-5 693,8	-8 139,5	-8 527,8	-8 733,2	-205,5	-60,9

* Justerad budgetavvikelse: Den budgetavvikelse nämnden har efter ianspråktagande av eget kapital. t.ex i anspråktagande av överfört resultat intraprenader, AFA-medel, Digitaliseringsmedel samt Sociala investeringar totalt 112,4 miljoner kronor.

... varav finansiering via eget kapital

Markering för överfört resultat inom Intraprenader, belopp i miljoner kronor	Ianspråktagna medel	Ack. prövot resultat	Prognos 2019				Ack. resultat		
			Varav ianspråktagna medel	Varav nya underskott	Varav nya överskott	Förändring			
Intraprenadernas ackumulerade resultat via eget kapital									
Barn och utbildning	-4,9	46,6	-4,9	0,0	7,4	2,6	49,2		
Social v älfärd	-4,8	22,3	-1,1	-	5,9	4,8	27,1		
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	-0,1	18,8	-3,7	-	0,7	-3,0	15,8		
	-	5,5	-	-	0,8	0,8	6,2		
Eget kapital Avfall	-9,4	90,9	-	-	0,6	0,6	91,5		
Eget kapital VA	-7,7	-7,7	-	-9,3	-	-9,3	-17,0		
Digital arbetsplats	-4,2	-4,2	-	-36,1	-	-36,1	-40,3		
Markering belopp i miljoner kronor	2018	Prognos 2019				Totalt			
	Netto	Kvar-varande medel IB	Kostnader	Åter-förda medel	Kvar-varande medel UB	Beslut	Ack. kostnader	Ack. Återförda medel	Kvar-varande medel
Finansiering särskilda satsningar via eget kapital	-47,0	143,0	-106,9	7,4	100,8	621,3	-258,6	17,0	420,8
AFA medel (åter från 2005 och 2006)	-1,9	-8,1	-8,1	-	0,0	73,4	-73,4	-	0,0
AFA 2015 (åter från 2004)	-8,6	-10,7	-10,7	-	0,0	47,9	-47,9	-	0,0
Sociala investeringar	-0,4	-	-3,9	7,4	-	100,0	-38,2	17,0	78,8
Digitaliseringsatsning	-36,3	161,7	-60,9	-	100,8	200,0	-99,2	-	100,8
Konjunktur- och strukturbuffert	-	-	-	-	-	200,0	-	-	200,0
Den växande kommunen	-0,4	-	-6,3	-	33,7	40,0	-6,8	-	33,2
Strukturförändringar inom hemvården	-	-	-17,0	-	-	25,0	-17,0	-	8,0
	Prognos 2019								
	2018	Kostnader	Åter-förda medel	Netto	Mark-ering	Avskrivning	Justering	Kvar	
Kapitalkostnader exploateringsfastigheter	-8,0	-	-8,2	-	-15,8	782,8	-24,0	-229,3	537,7
Finansiering via eget kapital totalt	-69,4	-	-119,9	7,4	-112,5	1 404,1	-282,6	-212,3	1 041,9

Fördelning av budgetavvikelse

Örebro kommun upprättar två delårsrapporter per år, den 30 april och den 31 augusti. Delårsrapporten i augusti utgör kommunens officiella delårsrapport som precis som årsredovisningen granskas av kommunens revisorer. I delårsrapporterna görs prognoser på utfallet för helåret. Förändringen på + 127 mnkr mellan prognosen i april och augusti förklaras av ett bättre utfall i prognoserna för både nämnder, kommungemensamt, skatteintäkter samt finansnettot.

Fördelning av budgetavvikelse	Prognos april	Prognos augusti	Bokslut december
Nämndernas resultat	-243	-213	
Taxefinansierad verksamhet	-3	-9	
Kommungemensamt, finansiering exklusive tomträtter och exploatering	-53	-5	
Tomträttsverksamheten	5	8	
Exploateringsverksamheten	30	13	
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader exkl. avskrivningar	-264	-205	
Avskrivningar	0	8	
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar	-264	-197	
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	19	40	
Finansnetto	209	250	
Budgetavvikelse	-36	93	
Satsningars ianspråktagande av medel från eget kapital	105	113	
Budgetavvikelse med hänsyn tagen till ianspråktagande av EK	69	205	
Budgeterat resultat - överskott	217	217	
Årets resultat, prognos	181	309	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar, prognos	-79	2	

Ianspråktagande av markeringar i eget kapital

I de senaste årens bokslut har Kommunfullmäktige beslutat om att ianspråka delar av årets resultat på ett sätt som har flerårig effekt. Genom att markera medel i eget kapital öronmärks medel för specifika ändamål.

- För markeringar som gjorts av de AFA-medel som återbetalts för åren 2004–2008 beräknas samtliga medel vara förbrukade vid årets slut.
- Ackumulerat resultat från intraprenader finansieras genom ianspråktagande av eget kapital. 4 mnkr beräknas förbrukas och 7 mnkr i nya överskott har ackumulerats. Sju intraprenader redovisar underskott på sammanlagt 6 mnkr. Intraprenadernas ackumulerade prognostiserade överskott uppgår till 49 mnkr.
- Av de 100 mnkr som markerats för sociala investeringar beräknas 4 mnkr förbrukats under året och 7 mnkr återförs. Totalt finns 79 mnkr i eget kapital varav 46 mnkr ännu inte har beviljats någon insats.
- Av de 200 mnkr markerade för digitalisering har 138 mnkr beviljats till olika insatser. 60 mnkr av dem beräknas användas under året. Totalt återstår 101 mnkr i eget kapital varav 62 mnkr ännu inte har beviljats någon insats. Digitaliseringssportföljen är förlängd till och med 2021.
- I årsredovisningen 2018 markerades 40 mnkr för portföljen den växande kommunen och 25 mnkr för portföljen strukturförändringsprogram inom hemvården. Båda startades upp under hösten 2018, men endast den växande kommunen upparbetade kostnader under förra året, i år beräknas 7 mnkr användas under året och 33 mnkr återstår. För strukturförändringsprogrammet beräknas 17 mnkr användas under året och 8 mnkr återstår.
- 2018 infördes digital arbetsplats som är en form av internhyresmodell för datorer. För att kunna införa arbetssättet med digital arbetsplats hanteras detta resultat i

särskild ordning och överförs i sin helhet. Prognosen för detta är ett ackumulerat resultat på -40 mnkr varav -4 härrör från 2018.

- Ackumulerade resultat från avfallsverksamheten finns markerade inom eget kapital. Under året beräknas Avfalls egna kapital öka med knappt 1 mnkr.
- För VA-verksamheten redovisas ett överuttag som skuld till abonnenterna och ska regleras inom tre år. VA-verksamhetens resultat 2018 var negativt och de tidigare upparbetade skulden till abonnenterna räckte inte till utan den överskjutande delen redovisas som negativt eget kapital, I år beräknas det negativa egna kapital öka med -9 mnkr totalt negativt eget kapital uppgår då till -17 mnkr.
- I det egna kapitalet har markeringar gjorts för framtida avskrivningar av exploateringsfastigheter. Under året beräknas 8 mnkr finansieras via eget kapital.
- Sedan tidigare finns även en konjunktur- och strukturbuffert på 200 mnkr och en resultatutjämningsreserv på 160 mnkr markerade för att vid behov kunna utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Skattesats

Skattesatsen höjdes år 2016 med 50 öre som en konsekvens av volymökningar inom förskola, skola samt vård och omsorg. Skattesatsen ligger kvar på 21,35 kronor vilket är något högre än jämförbara kommuner. En skattekrona motsvarar cirka 327 mnkr 2019.

Balansräkningen

Investeringar

Kommunens budgetram för investeringar uppgår till 1 554 mnkr medan prognosen för året uppgår till 906 mnkr. Detta innebär att prognosen för investeringar under 2019 är 648 mnkr lägre än budgeterat. Av investeringsbudgeten är 615 mnkr överförda från år 2018. Det outnyttjade investeringsutrymmet innebär att investeringarna inte bedöms genomföras i den takt som beslutats inom investeringsprogrammet för 2019.

Investeringsprogrammet beskriver även vilka driftkostnadskonsekvenser som de planerade investeringarna får oavsett finansieringsalternativ (egen finansiering eller externfinansiering/förhyring). Efter bolagiseringen av kommunens rörelsefastigheter utförs nästan inga fastighetsinvesteringar i kommunens regi. Huvuddelen utförs istället av de kommunala bolagen Futurum, Örebroporten och ÖBO Omsorgsfastigheter, se investeringar i kommunkoncernen.

Kommunens investeringar	Utfall Delår 2 2019			Prognos 2 2019		
	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Prognos	Avvikelse
Belopp i miljoner kronor						
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	0,2	-13,6	-13,5	-135,9	-50,1	85,8
Trafik- och miljöinvesteringar	3,0	-91,9	-88,9	-561,3	-303,9	257,4
Inventarier	0,0	-23,1	-23,1	-91,5	-84,5	7,0
Förvärv av anläggningsföremål	0,0	-7,4	-7,4	-124,2	-32,2	91,9
Skattefinansierad verksamhet	5,3	-190,7	-185,4	-1 056,1	-573,6	482,5
Taxefinansierade verksamheter	1,9	-114,0	-112,1	-375,8	-232,4	143,3
Exploateringsfastigheter	0,0	-60,3	-60,3	-122,4	-100,0	22,4
Kommunens investeringar	7,2	-365,1	-357,9	-1 554,3	-906,0	648,3

Investeringar inom skattefinansierad verksamhet

De skattefinansierade investeringarna i kommunens regi prognosticeras till 574 mnkr (325 mnkr 2018) vilket är 482 mnkr lägre än beslutad budget.

Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler

Inom kultur- och fritidsfastigheter har flertalet projekt påbörjats under 2019, men de kommer inte slutföras under året. De största pågående investeringarna avser Karlslund

och investeringar kopplat till ridverksamheten, med en total investeringsbudget på 40 mnkr. Budgeten innefattar flera investeringsobjekt och utgörs av investeringar i nytt ridhus, nytt stall, karantänsstall samt rasthagar. Investeringar i radonbrunnar, kommer att genomföras under 2019 och 2020. Investering i ispist på Trängen (B-hallen) är framflyttad och kommer genomföras under 2020.

Investeringar kopplade till lokalförsörjning och bostadsrätter prognosticerar att nyttja i stort sett hela årets investeringsanslag på 14 mnkr. Den största pågående investeringen kopplat till bostadsrätterna avser Hovstaskolans Kök, där byggnationen är i slutskedet och slutbesiktning pågår. Tillkommande kostnader i projektet har uppkommit som resultat av felaktigheter i ursprungliga ritningar varav bedömd total investering ökat med cirka 1 mnkr. Projektering pågår för ombyggnation av kök för Vesslans vårdboende med prognos om 2 mnkr och projektet bedöms avslutas under hösten 2019. Övriga investeringar i lokalanpassningar för att möta uppkomna myndighetskrav 2019 prognosticeras till 0,25 mnkr.

För investeringar inom fritidsanläggningar finns budget på 25 mnkr och avser bland annat investeringar i Lillåspåret, Risbergiska gymnastikhall, lekmiljö Wadköping, sanering av idrottsmark, motionsspår mm. Totalt prognosticeras 10 mnkr att nyttjas under 2019 där investering i motionsspår och sanering av fritidsyta är de största investeringarna. Projekten bedöms hålla sig inom beslutad budget.

Trafik- och miljöinvesteringar

Inom trafik- och miljöinvesteringar prognosticeras 60 procent av totalt investeringsutrymme på 278 mnkr nyttjas under 2019. Investeringsbudgeten reducerades även enligt beslut i Kommunfullmäktige i juni med 133 mnkr, i enlighet med uppdraget om att reducera investeringsprogrammet med 5 procent 2019 och 15 procent 2020-2022.

Den relativt låga investeringsprognosen beror bland annat på att investeringsmedel från tidigare år släpar efter, cirka 50 procent av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Detta är även en effekt av fortsatt resursbrist på projektledare inom Tekniska förvaltningen som kan hantera beställningar från Stadsbyggnad, brist på utförare (både externa och interna), samt fortsatta svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt, till både park- och gatuverksamheten samt VA-verksamheten.

För huvuddelen av trafikinvesteringarna med beslutade budgetmedel från 2018 eller tidigare pågår genomförande i form av projektering eller byggnation. Flertalet projekt väntar på projektledning av genomförande från Tekniska förvaltningen. Den stora volymen investeringsmedel består av större investeringsobjekt där genomförandet ligger i närtid. Större investeringar att lyfta fram är breddning av Skebäcksbron som byggstartades under hösten 2018 och färdigställdes i maj 2019 (markarbeten och anslutande åtgärder återstår). Även ombyggnationen av Hertig Karls Allé är en av de större investeringarna, men nuvarande förslag omfattar en mindre ombyggnation än vad som först planerats för att minska den ekonomiska omfattningen. Projektering pågår, men byggnationen genomförs först 2020–2021. Under 2019 pågår även en stor satsning på utbyggnad av huvudcykelstråken i enlighet med cykelnätsplanen samt med stöd från stadsmiljöavtal.

Inom Stadsmiljö är två större investeringar som färdigställda under våren/sommaren Vivallakullen samt Glanshammars torg. I övrigt pågår planering för förnyelse av Fisktorget samt projektering för allmän platsmark kring Kulturkvarteret.

Inom naturvården är projektet med lekmiljöer och mötesplatser i Varbergaskogen och VOX-parken, som delfinansierat av Boverket, färdigställt och invigdes i somras. Planering har även påbörjats av nya lokaler för förvaltningen för utbildning försörjning och arbete (FUFA), men investeringen kommer färdigställas först 2020. I övrigt genomförs investeringar i kommunens naturreservat såsom investeringar i rastplatser, stigar, raststugor samt vattenvårdsinvesteringar. Kompensationsåtgärder genomförs

vidare i form av bullervallar mot Elektroskandia och investeringar för att ställa i ordning Stora Hjortstorps gård.

Park- och gatuinvesteringar har ett totalt investeringsanslag på 224 mnkr, och prognostiserar att nyttja cirka 72 procent av dessa medel. Inom parkverksamheten har investeringar hittills genomförts i trädplantering, plaskdammar, reinvestering i parker enligt naturplanen samt lekplatser. Under året planeras vidare för att genomföra ytterligare investeringar i bland annat lekmiljöer och parker, och i stort sett hela investeringsbudgeten prognostiseras att nyttjas. Inom gatuinvesteringar har investeringar genomförts avseende bland annat asfaltsunderhåll, investering i gatubelysning och stolpar, trafiksäkerhetsobjekt, LED-belysning mm. Under året planeras vidare för att genomföra investeringar i bland annat broar, trafiksignalanläggningar, dammar, konstbyggnader, bullersanering, muddring Hjälmarén mm, och den samlade prognosen för 2019 visar att cirka 64 procent av total budget planeras att nyttjas under 2019. Ett av de större investeringsobjekten som avser tunnel under järnvägen (25 mnkr), har flyttats fram utanför planperioden i samband med revidering av investeringsprogrammet i juni.

Tekniska nämnden har efter beställning av Kommunstyrelseförvaltningen, ansvaret för att bygga ledningsnät för att möjliggöra utbyggnad av bredband och har för detta en kvarvarande budget på 59 mnkr. Det är först i år som arbetet påbörjats på allvar och 10 mnkr förväntas nyttjas 2019, vilket innebär att merparten av anslaget och arbetet kommer skjutas framåt i tiden.

Förvärv av anläggningstillgångar

Anslaget för förvärv av anläggningstillgångar uppgår till 124 mnkr varav 54 mnkr är för förvärv av fastigheter och mark och 17 mnkr för investeringar inom markreserven samt 53 mnkr avsatta för investering i nya lokaler för Tekniska förvaltningen. Prognosen visar att 32,5 mnkr förväntas nyttjas under 2019, vilket motsvarar cirka 50 procent av budgetutrymmet, exklusive Tekniskas lokaler. Förvärv har gjorts till ett värde på 4 mnkr i fastigheterna; Fritiden 8, 9, 24 och 25 (fritidshus), Katrineberg 2:45 (Hampe torps Camping) samt mark i samfällighet Ånsta 20:8. Detta i syfte av att få rådighet över marken för eventuell framtida ändrad markanvändning. Inom markreserven avser planerade investeringar Lindbackabron, Truckstop samt hus på Skottvägen och anläggande av ny väg och infrastruktur, men investeringarna kommer troligtvis slutföras under 2020. För investeringen Tekniskas nya lokaler har arbete med förstudie påbörjats under hösten.

Investeringar inom taxefinansierad verksamhet

Avfallsverksamheten prognosticerar att nyttja nästan hela sitt investeringsanslag under 2019. Hittills har investering främst genomförts avseende ombyggnad av deponigas Atle.

VA-verksamhetens investeringsbudget reviderades enligt beslut i juni i Kommunfullmäktige med 101 mnkr. Under 2019 prognosticerar 60 procent av totalt investeringsanslag att nyttjas. Prioriteringar mellan verksamhetens olika objekt har genomförts och förnyelsetakten har ökat. Inom VA finns svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt, och det i kombination med svårigheter att få beslut om markåtkomst har lett till att planering och projektering av investeringar ej kunnat genomföras som planerat. Till och med augusti har investeringar genomförts till ett belopp om 110 mnkr, varav 22 mnkr avser exploatering, 36 mnkr avser förnyelse i vattenledningar samt 36 mnkr för planering.

Investeringar inom exploateringsverksamheten

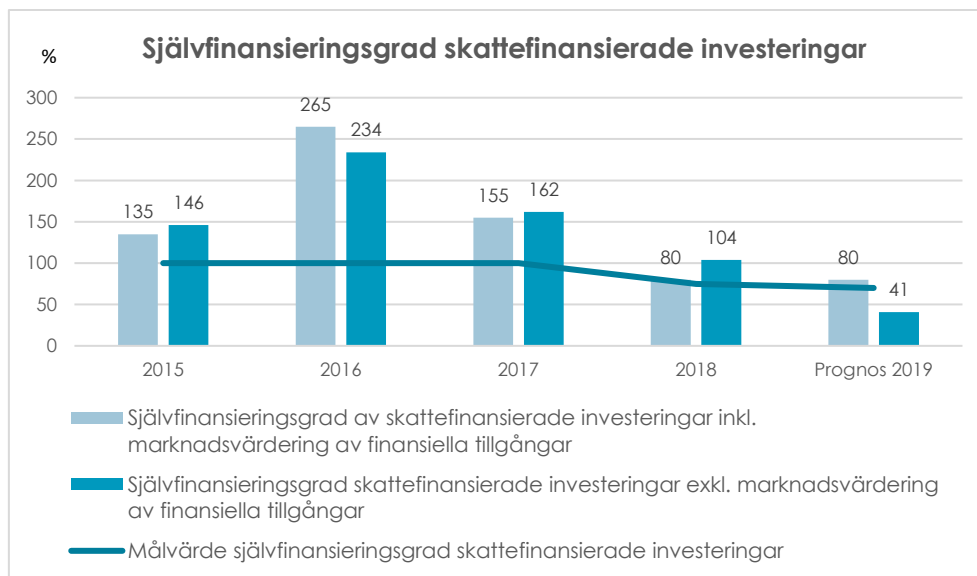
Utfallet under årets första åtta månader avser framför allt utgifter för Ladugårdsängen. Investeringar har även gjorts i bland annat Postterminalen, Kv. Gasklockan och Norra Ormesta. Investeringstakten på exploateringssidan har 2019 avtagit jämfört med 2018, men förväntas öka igen kommande år. Den genomsnittliga investeringsvolymen beräknas bli 117 mnkr per år 2017-2019.

Mål för investeringar

Enligt det finansiella målet ska självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet vara lägst 70 procent.

Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. Ett värde som understiger 100 procent innebär att kommunen behöver använda överskottslikviditet eller låna till investeringar och att det långsiktiga handlingsutrymmet minskar.

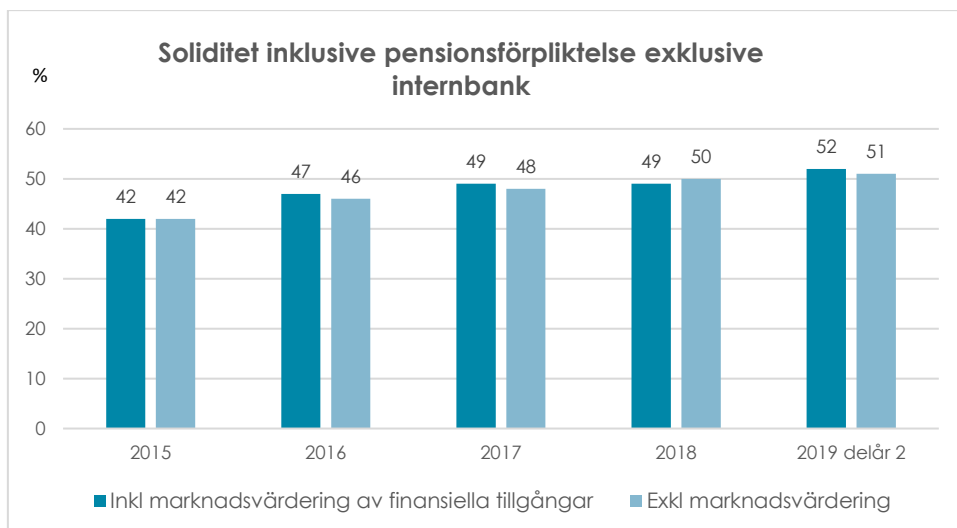
Självfinansieringsgraden för årets skattefinansierade investeringar uppgår till 80 procent om den orealiserade värdeförändringen inkluderas i årets resultat i enlighet med den nya redovisningslagstiftningen. Om måttet istället exkluderar den orealiserade värdeförändringen i årets resultat uppgår självfinansieringsgraden till 41 procent.

Mål för långsiktigt finansiellt handlingsutrymme – Soliditet

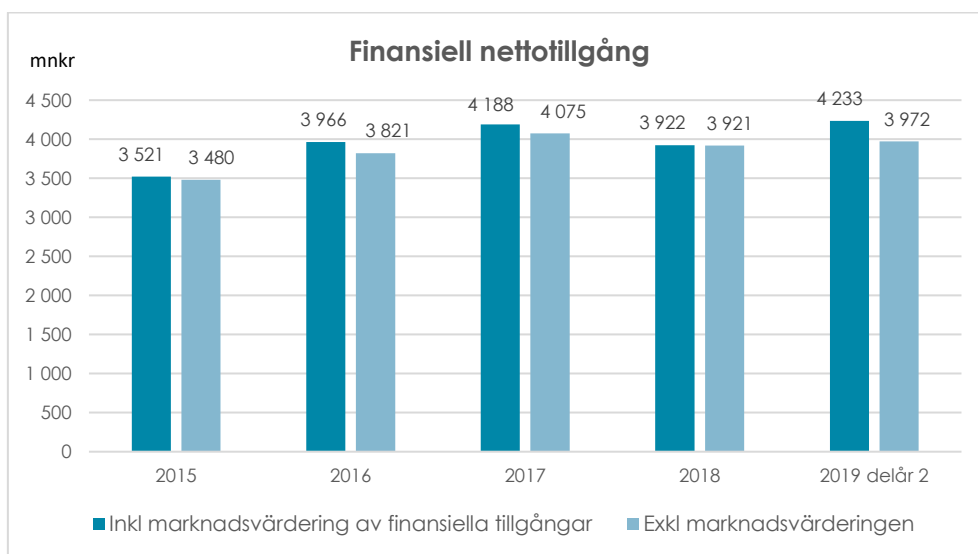
Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. För att få en bättre bild över kommunens totala handlingsutrymme inkluderas även de pensionsförpliktelser som återfinns utanför balansräkningen i måttet. Den finansiella samordningen i kommunkoncernen via in- och utlåning av långfristiga lån genom kommunens internbank ökar balansomslutningen och därmed minskas soliditeten. Därför räknas internbankens påverkan på balansräkningen bort vid beräkning av soliditeten.

Enligt de finansiella målen ska soliditeten som lägst uppgå till 50 procent. Soliditeten uppgår till 52 procent om den orealiserade värdeförändringen inkluderas i årets resultat och till 51 procent exklusive marknadsvärdering av finansiella tillgångar i delår 2 vilket är en procentenhet högre än i bokslutet. Det kan jämföras med kommungenomsnittet på cirka 26 procent. Sedan år 2015 har soliditeten förbättrats med 9 procentenheter. Det egna kapitalet har genom årets resultat ökat med 159 mnkr jämfört med årsskiftet. Balansomslutningen har under året minskat med 38 mnkr och pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse har minskat med 33 mnkr.

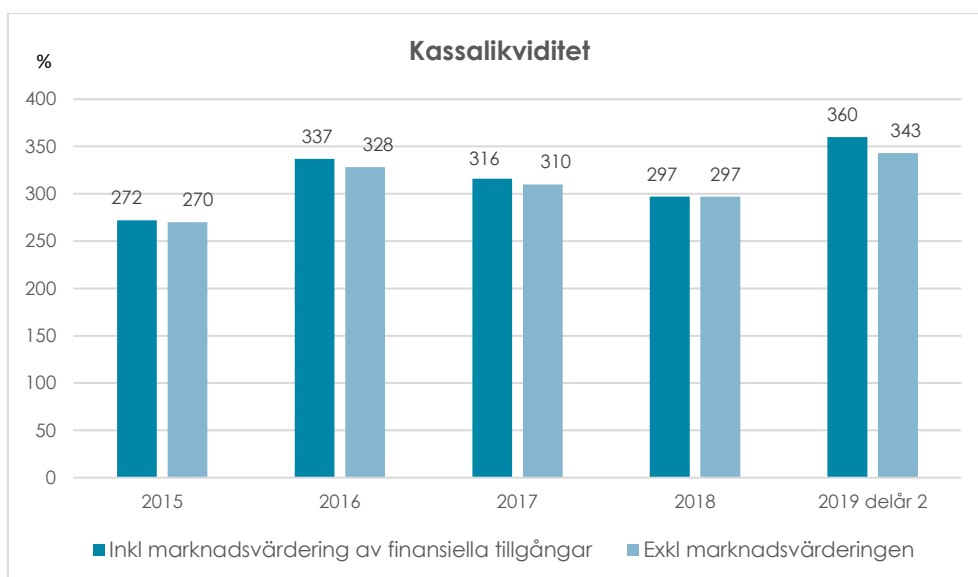
Finansiella nettotillgångar

I de finansiella nettotillgångarna ingår alla de finansiella tillgångar och skulder som kommunen beräknar omsätta på 10–20 års sikt. Måttet speglar den tidsrymd som ligger mellan soliditet och kassalikviditet som kan uttryckas som medellång betalningsberedskap. Nettotillgångarna exklusive marknadsvärdering av finansiella tillgångar har ökat med 52 mnkr under året och ökat med 492 mnkr sedan år 2015.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Måttet består av kortfristiga fordringar, placeringar och kassa relaterat till kortfristiga skulder. Kassalikviditeten exkl. marknadsvärdering av finansiella tillgångar uppgår till 343 procent och har förbättrats med 73 procentenheter sedan år 2015. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 procent i kassalikviditeten vilket innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. Nivån på 343 procent visar att kommunen med råge klarar av att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna. Att även soliditeten har förbättrats under åren visar att kommunens kortfristiga betalningsberedskap har förbättrats, eftersom förstärkningen av likviditeten inte beror på ökad upplåning som i så fall skulle försämra soliditeten.

Finansiell verksamhet

Låneskuld och borgen

Kommunens internbank hanterar den externa upplåningen för kommunkoncernen. Kommunens långfristiga låneskuld uppgår till 14 812 mnkr. Exkluderas internbankens upplåning inom den finansiella samordningen så uppgår kommunens långfristiga lån till 4 mnkr, det avser ett lån från Region Örebro län. De koncerninterna lånen uppgår till 14 775 mnkr. Kommunens totalt utnyttjade borgensåtagande inklusive koncerninterna lån till kommunens koncernbolag uppgår till 15 519 mnkr, vilket är en ökning med 38 mnkr sedan årsskiftet. Åtagandet rör i huvudsak bolagen inom kommunkoncernen, 99,7 procent. Örebro kommuns borgensansvar uppgår till 744 mnkr exklusive outnyttjade checkkrediter. Bolagen inom kommunkoncernen står för 94,7 procent av kommunens totala borgensförbindelse.

Pensionsåtagande

Kommunens pensionsåtagande uppgår totalt till 3 532 mnkr, en ökning med 48 mnkr sedan årsskiftet. Kommunens externa placeringar av pensionsmedel motsvarar 43 procent av pensionsåtagandet eller hela avsättningen till pensioner och 30 procent av ansvarsförbindelsen.

Pensionsåtagande	2015	2016	2017	2018	2019 delår 2
Avsatt till pensioner, mnkr	411	458	496	569	650
Ansvarsförbindelse, mnkr	3 230	3 070	3 009	2 915	2 882
Summa Pensionsåtagande	3 641	3 528	3 505	3 484	3 532
Externt placerade pensionsmedel (marknadsvärde), mnkr	1 318	1 339	1 394	1 386	1 518
Andel av pensionsåtagandet som täcks av placerade medel (mv), %	36	38	40	40	43
Andel av ansvarsförbindelsen som täcks av placerade medel (mv), %	28	29	30	28	30

Kapitalförvaltning

Kommunens långsiktiga kapitalförvaltning är uppdelad på två förvaltningsområden, långfristig likviditetsförvaltning (start år 2014) och pensionsförvaltning (start år 2000). Syftet med den långfristiga likviditetsförvaltningen är att erhålla en god avkastning och skapa förutsättningar för att minska effekten av de likviditetsmässiga påfrestningar som kommer att följa av framtida åtaganden. Syftet med pensionsförvaltningen är att skapa en långsiktig likviditetsreserv för kommunens framtida utbetalningar av pensionsåtaganden. Målet är att långsiktigt värdesäkra kommunens pensionsskuld. Båda förvaltningsområdena följer samma placeringsreglemente och har samma långsiktiga avkastningsmål, 1,5 procent real årlig avkastning, enligt Kommunfullmäktiges fastställda

placeringspolicy. Placeringar sker i aktiefonder och räntefonder. Portföljerna är placerade med 64 procent i räntebärande värdepapper samt med 36 procent i svenska och globala aktiefonder. Enligt kommunens placeringspolicy får andelen aktier variera mellan 0 och 40 procent med normalfördelningen 35 procent. Durationen i ränteförvaltningen får maximalt uppgå till 6 år och uppgår till 2,9 år. Avkastningen i portföljerna under året uppgår till 10,2 procent vilket är 7,9 procentenheter högre än avkastningsmålet och 0,7 procentenheter högre än index.

Kapitalförvaltning	Pensionsmedelsförvaltning			Långfristig likviditetsförvaltning		
	2017	2018	Delår 2	2017	2018	Delår 2
Marknadsvärde, andel %						
- Räntebärande värdepapper	64	67	64	64	67	64
- Svenska aktier	18	16	18	18	16	18
- Globala aktier	18	17	18	18	17	18
- Likvida medel	0	0	0	0	0	0
Marknadsvärde, mnkr	1 394	1 386	1 492	2 274	2 410	2 382
Bokfört värde, mnkr	1 348	1 383	1 401	2 208	2 413	2 225
Insatt kapital, mnkr	619	619	619	2 000	2 150	1 900
Avkastning portfölj, %	4,2	-0,4	10,2	4,2	-0,4	10,2
Jämförelseindex, %	3,5	-0,2	9,5	3,5	-0,2	9,5
Avkastningsmål enligt policy, %	3,1	3,5	2,3	3,1	3,5	2,3
Duration, år	2,7	2,7	2,9	2,7	2,7	2,9
Resultat kapitalförvaltning, mnkr	69	-8	33	108	-14	63
Orealiserade vinster/förluster, mnkr	46	4	99	66	-3	159

Transparensdirektivet

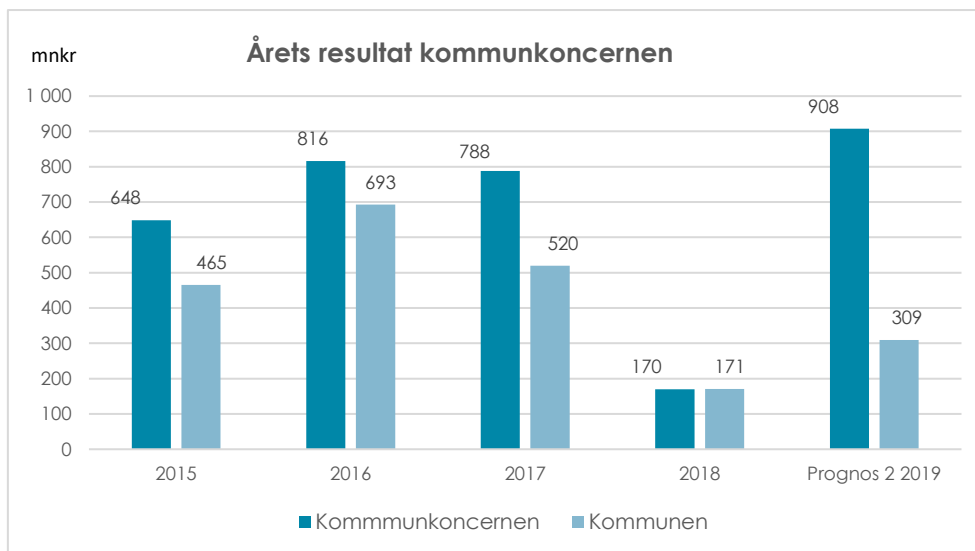
Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (2005:590), den så kallade transparenslagen, ställer krav på öppen och separat redovisning för vissa verksamheter i offentliga företag om nettoomsättningen överstiger lagens tröskelvärde på 40 miljoner euro (cirka 411 mnkr för 2018). Kravet gäller om kommunen överstiger tröskelvärdet två år i följd. Örebro kommun behövde inte göra någon redovisning för 2018 eftersom nettoomsättningen var lägre än lagens tröskelvärde. Ny prövning görs i samband med årsredovisningen.

Finansiell analys koncernen

Örebro kommun bedriver en del av sin verksamhet i företagsform och har därför ägarintressen i ett antal olika aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser samt har en del av sin verksamhet i entreprenadform. Avsikten med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomi, oberoende av i vilken juridisk form den kommunala verksamheten bedrivs.

Årets resultat

Årets resultat i koncernen prognostiseras till 908 mkr efter skatter och finansnetto. De senaste fem åren har resultatet i genomsnitt varit 665 mkr. I koncernens resultat ingår resultat för kommunen, resultaten för bolagen inom koncernen som ägs av Örebro Rådhus AB samt resultaten för övriga bolag som ägs direkt av kommunen. I resultatet är koncerninterna mellanhavanden eliminerade. Örebro kommuns resultat prognostiseras till 309 mkr och rådhuskoncernens resultat för året 2019 beräknas uppgå till 590 mkr. I resultatet för rådhuskoncernen ligger en påverkan från Örebroportens försäljning av Mellringestaden med +394 mkr.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet för koncernen prognostiseras till 156 mkr inklusive realiserade vinster inom kommunens kapitalförvaltning. Exkluderas de realiserade vinsterna är finansnettot negativt och prognostiseras till -70 mkr. Räntekostnaderna i bolagen är fortfarande låga tack vare låga marknadsräntor i omvärlden. Genomsnittlig ränta för koncernens låneskuld uppgår till 1,61 procent. Förra året strukturerade Örebroporten om derivatportföljen och bolaget belastades då med en extra räntekostnad om 150 mkr samtidigt som det fanns realiserade förluster i kommunens kapitalförvaltning på 112 mkr vilket förklarar de jämförelsevis höga finansiella kostnaderna under år 2018.

Finansiella intäkter och kostnader, koncernen belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019p
Finansiella intäkter	128	167	151	79	442
Finansiella kostnader	-326	-285	-297	-549	-286
Finansnetto	-198	-118	-146	-470	156
varav realiserade vinster/förluster inom kapitalförv.	-51	104	-32	-112	226
Finansnetto exkl. realiserade vinster/förluster kapitalförv.	-147	-222	-114	-357	-70

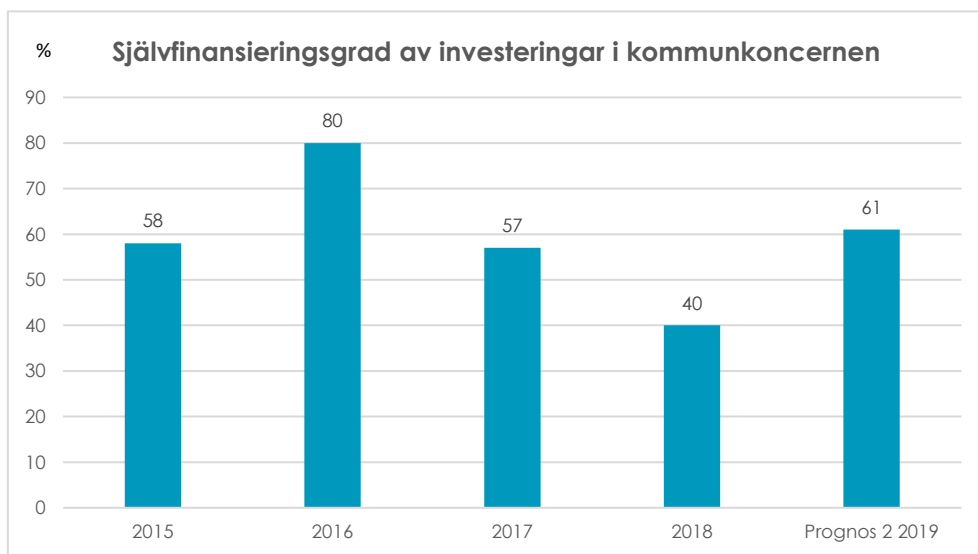
Investeringar

Årets investeringar i kommunkoncernen prognostiseras till 2 847 mnkr (2 546 mnkr 2018). Örebro kommun har under flera år haft en stark befolkningstillväxt vilket har inneburit att investeringar i bostäder och verksamhetslokaler har legat på en hög nivå. I genomsnitt har koncernen de fem senaste åren investerat 2 560 mnkr/år. Kommunen har de senaste åren haft goda ekonomiska resultat som kunnat finansiera de skattefinansierade investeringarna inom kommunen, medan bolagen har behövt lånefinansiera investeringarna till hög grad.

Kommunkoncernens investeringar Belopp i miljoner kronor	Bokslut	Bokslut	2019		
	2017	2018	Budget	Prognos 2	Avvikelse
Skattefinansierad verksamhet	378	325	1056	574	483
Taxefinansierad verksamhet	187	220	376	232	143
Exploateringsfastigheter	108	144	122	100	22
Kommunens investeringar	673	689	1 554	906	648
Bolagens investeringar för skattefinansierad verksamhet	823	682	1273	708	565
Investeringsprogram	1 496	1 370	2 827	1 614	1 213
Bolagens investeringar utanför investeringsprogrammet	1 312	1 176	1 287	1 233	54
Kommunkoncernens investeringar	2 808	2 546	4 114	2 847	1 267

Självfinansieringsgrad av investeringar

Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. Ett värde som överstiger 100 procent innebär att koncernen inte behöver låna till investeringar. Självfinansieringsgraden prognostiseras till 61 procent vilket är 21 procentenheter högre än i bokslut. Att självfinansieringsgraden ökar beror på att resultatet i koncernen är på en hög nivå eftersom investeringsutgiften samtidigt ökar.

Finansiell verksamhet

Finansiering

Den externa upplåningen för koncernen hanteras av kommunens internbank. Internbanken ger i sin tur koncerninterna lån till bolagen. Bolagen ansvarar själva för ränteriskhanteringen. Moderbolag i koncernen som enbart äger aktier samt vissa delägda bolag hanterar själva upplåningen med kommunal borgen. Syftet med den finansiella samordningen i koncernen är att skapa bättre förutsättningar för extern upplåning som ska leda till lägre räntenivå, minskad finansieringsrisk och en effektivare finansförvaltning. Kommunen samordnar in- och utbetalningar samt checkkrediter med kommunens bolag i ett gemensamt koncernkontosystem. Överskottlikviditeten i kommunen placeras i en kortfristig och en långfristig likviditetsförvaltning.

Den koncerngemensamma finanspolicyn som fastställts av Kommunfullmäktige sätter ramarna för den finansiella verksamheten i kommunen och bolagen. Kommunfullmäktige fastställer en låneram för koncernens upplåning och Kommunstyrelsen fastställer låneramar för bolagen. Internbankens finansieringskällor utgörs av Kommuninvest, publika låneprogram, Europeiska investeringsbanken samt banklån. Kommunen har en hög kreditvärdighet. Kommunens kreditbetyg är fastställt till AA+ av ratinginstitutet Standard & Poor's, vilket är det näst högsta betyg man kan erhålla. Det innebär i sin tur att det för investerare är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Örebro kommun.

Låneskuld

Koncernens bruttolåneskuld uppgår till 15 609 mnkr vilken är oförändrad jämfört med årsskiftet. Att låneskulden är oförändrad förklaras av att Örebroporten genomfört en försäljning av fastigheter i Mellringestaden och amorterat 720 mnkr på låneskulden. Kommunen har sedan flera år tillbaka ingen låneskuld om man exkluderar lånen som vidareutlånas av internbanken, utan istället ett likviditetsöverskott. Kommunens likviditetsöverskott (likvida medel inklusive placerade medel) har under året ökat med 281 mnkr och uppgår till 4 774 mnkr. Nettolåneskulden har minskat med 282 mnkr sedan årsskiftet och uppgår till 10 835 mnkr.

Låneskuld kommunkoncern Belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	Delår 2
Interbankens låneskuld	11 825	12 250	13 608	14 808	14 808
Örebro kommun (exkl internbank)	10	8	5	4	4
Externa lån i koncernen utanför internbank	825	865	802	797	797
Koncernens låneskuld	12 660	13 123	14 415	15 609	15 609
Likviditet och placerade medel	4 347	4 228	4 724	4 493	4 774
Kommunkoncernens nettolåneskuld	8 313	8 895	9 691	11 116	10 835

Koncernens låneskuld har i snitt ökat med 8 procent årligen de fem senaste åren. Låneskulden kan relateras till bolagens tillgångar i fastigheter, som huvuddelen av låneskulden hänförs till, där marknadsvärdet har ökat med 14 procent per år i genomsnitt, vilket är mer än låneskulden under samma period. Marknadsvärdet för bolagens fastighetsbestånd uppgår till 40 102 mnkr. Det bokförda värdet uppgår till 17 682 mnkr.

Finansiell riskhantering

Kommunens internbanks inlåning sker till rörlig ränta som sedan vidareutlånas med rörlig ränta till bolagen. Bolagen ansvarar själva för ränteriskhanteringen. De finansiella riskerna inom internbanken och bolagen regleras i den koncerngemensamma finanspolicyn. Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte kunna erhålla lån avseende refinansiering av befintlig låneskuld eller nyupplåning. Finansieringsrisken begränsas genom att internbanken använder flera olika finansieringskällor för sin upplåning. Risken begränsas också genom att kapitalförfall sprids över tiden enligt en normportfölj samt att internbanken har en likviditetsreserv som ska täcka minst 80 procent av förfallande lån inom ett år inklusive nyupplåning.

Normportfölj	2019-08-31	2019-08-31	
År	mnkr	Andel	Norm +/- 3%
0-1 år	4 408	30%	30%
1-5 år	7 300	49%	45%
6-10 år	1 200	8%	13%
> 11 år	1 900	13%	12%
	14 808	100%	100%
Likviditetsreserv	2019-08-31	%	Policy
Låneförfall 12 månader	3 550	30%	max 40%
Likviditetsreserv	5 461	124%	minst 80%

Motpartsrisik är att de finansiella motparterna inte fullgör sina åtaganden. Denna risk ska hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt sprida avtalen

mellan ett flertal motparter. Godkända motparter vid upplåning och derivatavtal är motparter som erhållit rating av Standard & Poor's på nivån minst A-.

Ränterisk är risken för de förändringar i marknadsräntor som påverkar kostnaden för räntebärande skulder. Genom räntederivat kan räntebindningsstrukturen anpassas för att uppnå en önskad ränterisk. Valutarisk innebär att värdet på tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknat till svenska kronor förändras på ett ofördelaktigt vis. Genom valutaderivat säkras upplåning i utländsk valuta till svenska kronor. Valuta- och räntederivat uppgår till ett sammanlagt nominellt belopp på 17 660 mnkr varav 3 145 mnkr avser avtalade derivat med framtida start. Den genomsnittliga räntan uppgår till 1,61 procent och årets räntekostnad är 154 mnkr. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 8,4 år.

	2019-08-31	2018-12-31	2017-12-31
Kapitalbindningstid	3,8 år	3,2 år	2,9 år
Genomsnittlig ränta	1,61%	1,42%	1,96%
Räntebindningstid	8,4 år	7,4 år	7,7 år

Grön obligation

För att finansiera kommunkoncernens gröna investeringsprojekt – vilka bidrar till målen i vårt miljöprogram – gavs under 2019 en femte grön obligation ut om 500 mnkr. Totalt har gröna obligationer på 2 750 mnkr emitterats inom ramen för kommunens obligationsprogram. Gröna obligationer är även ett medel för att uppnå målen i vår klimatstrategi, och en så stor andel som möjligt av kommunens lån ska utgöras av gröna obligationer. Gröna obligationer utgör 19 procent av den totala låneskulden (14 procent 2018). Motsvarande andel för obligationsprogrammet är 53 procent. Investeringsarnas klimat och miljöprestanda beskrivs i kommunens ramverk som bygger på *Green Bond Principles*. Projektens klimat- och miljönytta presenteras i en årlig rapport som återfinns på kommunens hemsida.

Verksamheten i kommunens nämnder

Nämndernas åtagande är att säkra sitt verksamhetsuppdrag enligt reglementet och genomföra utvecklingsuppdrag de fått utifrån *Övergripande strategier och budget* (ÖSB) eller programplaner. Nämnderna ska genom dessa åtaganden bidra till utvecklingen inom kommunens 21 mål. För att klara sitt åtagande har nämnden ekonomiska och personella resurser som ska användas på ett effektivt sätt, samt nämndspecifika resurser i form av olika verksamheter. För att god ekonomisk hushållning ska uppnås krävs bland annat att nämnden är en attraktiv arbetsgivare, bidrar till att kommunens lokaler nyttjas på ett effektivt sätt, samt att nämnden med hjälp av digitalisering och annan kvalitetsutveckling utvecklar sin verksamhet.

Nedan lämnas en kort beskrivning av varje nämnds ansvar, vad som präglar nämndens arbete under verksamhetsåret och en ekonomisk prognos. De sammantagna prognoserna inom de 21 målen redovisas i avsnittet *God ekonomisk hushållning – verksamhetsmålen*. Mer information om varje nämnds verksamhet och ekonomi finns i respektive nämnds delårsrapport, som kan hämtas på orebro.se.

Årets upparbetade över- och underskott för t.ex. intraprenader ingår i den justerade budgetavvikelsen. Underskott som helt eller delvis finansieras med inanspråktagande av eget kapital är inte med i den justerade budgetavvikelsen.

Kommunstyrelsen

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Kommunstyrelsen	-422,4	-433,6	-11,1
varav Kommunledningen	-39,5	-48,7	-9,2
varav Kommunstyrelseförvaltningen	-382,9	-384,9	-1,9

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Detta görs med stöd av programnämnder.

Verksamhetsåret präglas av ett transformativt arbete vad gäller innehåll och utformning av kommunstyrelseförvaltningens tjänsteerbjudande till kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen har intensifierat dialogen med kommunens nämnder kring resultat och avvikelser. Arbetet med att ta fram en ny styrmodell pågår och parallellt pågår framtagande av ett hållbarhetsprogram.

Kommunstyrelsen prognostiserar för helåret en negativ avvikelse på 11 mnkr. Kommunstyrelseförvaltningens prognos för helåret visar en negativ budgetavvikelse på 1,9 mnkr. Förändringen i prognostiserat underskottet jämfört med årets första delårsrapport kan framförallt härledas till en stringent återhållsamhet vad gäller återanställningar av personella resurser med hänsyn taget till pågående effektiviseringsuppdrag och hur förvaltningen nyttjar befintliga resurser. Förändringen kan också härledas till att principer för projektfinansiering nu finns på plats och tydliggjorts.

Kommunledningen prognostiserar med en negativ budgetavvikelse på 9,2 mnkr för året, vilket beror på högre kostnader för avgångspremier samt för arvoden, utbildning och utrustning på grund av den nya mandatperioden. En utredning pågår för att säkerställa budgettilldelning för Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen.

Programnämnd barn och utbildning

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Programnämnd barn och utbildning	-1 088,8	-1 097,6	-8,8

Programnämnd barn och utbildning ansvarar för att tillse att barn och unga i Örebro kommun ges möjlighet till barnomsorg och utbildning oavsett utförare, för myndighetsutövning samt för kvalitetsutveckling inom området.

Verksamhetsåret präglas av arbete med de utvecklingsområden som tidigare identifierats såsom översyn av resursfördelningsmodeller inom grund- och gymnasieskolan och lokalförskolningsplanering och funktionsprogram. Nämnden arbetar också med skolutveckling såsom *Skolutveckling tillsammans Topp 25- 2025* för ökad måluppfyllelse.

Programnämnd barn- och utbildning prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på 8,8 mnkr för helåret vilket är en förbättring jämfört med prognosen i årets första delårsrapport. Det ekonomiska arbetet präglas av att hantera den stora ökningen av antalet barn och elever i alla åldersgrupper, vilket leder till att nya förskole- och grundskoleplatser behöver skapas. Det finns även behov av lokalanpassningar och renoveringar och behov av att ersätta dåliga och tillfälliga lokaler. Kommunstyrelsen har tilldelat programområde Barn och utbildning en budgetförstärkning 2018/2019 på totalt 70,0 miljoner kronor för barn- och elevökningen men nämnden visar trots detta en negativ avvikelse mot budget. Detta förklaras främst av ökade kostnader för lokaler, köp och sälj av platser samt kostnader för skolskjuts/elevresor. Avvikelser mot budget förklaras också av att statsbidrag för asylsökande och ensamkommande barn och unga blivit lägre än förväntat.

Årets effektiviseringskrav har hanterats utifrån barn- och elevpeng genom resursfördelningsmodellerna och övrig verksamhet såsom anslagsfinansierad verksamhet och enligt prognos 2019 ser effektiviseringskravet inte ut att uppfyllas.

Förskolenämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad budgetavvikelse
Förskolenämnden	-845,7	-842,6	3,1	3,1

Förskolenämnden ansvarar för kommunens förskolor och öppna förskolor samt för barnomsorg under tid då förskola inte kan erbjudas.

Verksamhetsåret präglas av arbetet med att skapa förutsättningar för den reviderade läroplanen som trädde i kraft 1 juli 2019. Nämnden arbetar med fokus på systematiskt kvalitetsarbete men fortsätter också arbeta med att stärka en ökad likvärdighet mellan förskolor och att skapa miljöer för lugn och ro.

Förskolenämnden prognostiserar en positiv avvikelse mot budget på 3,1 mnkr 2019, exklusive intraprenaderna, en budget i balans. Det ekonomiska utfallet har förbättrats mot årets första delårsrapport då prognosen visade en negativ avvikelse motsvarande 6,0 mnkr. Förskolorna har svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som minskat antal barn, högre kostnader på grund av sjukskrivningar och barn i behov av stöd som kräver extra resurser. Det är stora svängningar av antalet barn i förskolan under våren och hösten vilket ställer krav på en flexibel organisation. Det som också påverkar förskolan är att avdelningar öppnar och stänger, evakueringar och nybyggnationer. Ett av kraven kommunen har att tillgodose är att alla barn får en placering inom fyra månader. Flexibilitet är resurskrävande eftersom det är svårt att få ekonomi på tillfälliga lösningar samt i uppstartskeden av verksamheter.

Årets effektiviseringskrav har hanterats utifrån barnpeng genom resursfördelningsmodellerna och enligt prognos 2019 ser effektiviseringskravet inte ut att uppfyllas fullt ut.

Grundskolenämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad budgetavvikelse
Grundskolenämnden	-1 242,5	-1 245,6	-3,1	-2,0

Grundskolenämnden ansvarar för kommunens grundskolor, den obligatoriska särskolan och fritidshem.

Verksamhetsåret präglas av arbetet med att öka måluppfyllelsen för alla elever och att planera för och genomföra insatser inom de områden och verksamheter som har störst behov. Nämnden arbetar med ett ökat fokus på det systematiska kvalitetsarbetet. Genom att skapa en tydlig struktur för uppföljning och utvecklingsarbete kopplat till läroplanens mål och riktlinjer säkras uppföljningen av elevernas kunskapsresultat. Nämnden arbetar också med att stärka arbetet kring flerspråkighet, digitalisering, kompetensförsörjning, ökad likvärdigheten mellan skolor samt insatser för att främja skolnärvaro.

Grundskolenämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på 3,1 mnkr för 2019, varav intraprenadernas positiva avvikelse utgör 1,7 mnkr. Det ekonomiska arbetet har under året haft stort fokus på att klara att ta emot det stora antalet nya elever. Det ställer krav på en flexibel organisation, då antalet barn och elever hela tiden förändras. Nämnden upplever det svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som ett förändrat antal elever, öppningar och stängningar av verksamheter, evakueringar och nybyggnationer. Det finns grundskolor som inte klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Det berör bland annat de nystartade skolorna med ett litet elevantal som inledningsvis inte bär uppstartskostnaderna och stora kapitalkostnader och skolor under ombyggnation. Nya skolor har i viss utsträckning används som evakueringskolor under tiden skolor renoveras. Många skolenheter har elever i behov av särskilt stöd, några skolor har ett minskande antal elever och små klasser, vilket påverkar skolans ekonomiska förutsättningar.

Årets effektiviseringskrav har hanterats utifrån elevpeng genom resursfördelningsmodellerna och enligt prognos 2019 ser effektiviseringskravet inte ut att uppfyllas.

Gymnasienämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Gymnasienämnden	-517,3	-528,4	-11,2

Gymnasienämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, gymnasiesärskolan samt Riksgymnasium för döva och hörselskadade, Riksgymnasiesärskola och vissa utbildningar för vuxna.

Verksamhetsåret präglas av satsningar för att öka elevernas måluppfyllelse och samtidigt säkra resurseffektiviteten. Nämnden arbetar vidare med att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning, stärka arbetet med trygghet och studiero, samt planering av organisation och modernisering av program. Nämnden arbetar också med satsningar inom elevhälsan.

Gymnasienämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på 11,1 mnkr för 2019, vilket är en förbättring med 6,4 mnkr jämfört med årets första delårsrapport. Inför 2019 justerades elevpengen för inriktningen anläggningsmaskin inom Byggprogrammet samt för Samhällsvetenskapliga programmet för elever med högfungerande autism från Programnämnd barn och utbildning vilket ger dessa inriktningar bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans. Den syns i prognosen 2019 jämfört med bokslutet 2018. Hösten 2018 togs beslut om dimensionering för samtliga program inom den reguljära gymnasieskolan, för vissa program stämmer preliminära söksiffror till höstterminen väl med den organisation som planerats baserat på dimensioneringsbesluten. För andra program kommer ytterligare ställningstaganden behöva göras baserat på förändring i söktryck. Samtliga skolor prognostiserar negativa budgetavvikelser i olika storlekar. Utmaningen består i att anpassa utbildningsorganisationen utifrån förväntad elevökning för att så många elever som möjligt ska få sitt förstahandsval och att kommunen samtidigt utökar de program som tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetens. Det finns också en utmaning i att anpassa lokalutnyttjandet.

Årets effektiviseringskrav har hanterats utifrån elevpeng genom resursfördelningsmodellen och enligt prognos 2019 ser effektiviseringskravet inte ut att uppfyllas.

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad budgetavvikelse
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-542,5	-538,0	4,5	4,5

Nämnden ansvarar för kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för personer med funktionsnedsättning, svenska för invandrare (SFI), samt uppdragsutbildning och annan kompletterande vuxenutbildning. Nämnden ansvarar även för insatser inom kommunens arbetsmarknadsprogram och för försörjningsstöd.

Verksamhetsåret präglas av ett stort antal deltagare inom vuxenutbildningen i allmänhet, och inom SFI i synnerhet, samt fortsatt ökade kostnader för försörjningsstöd.

Nämnden har påbörjat implementeringen av ett nytt, mer processororienterat, arbetssätt inom arbetsmarknadsinsatserna som bättre ska matcha behoven hos de arbetslösa, och prövar nya arbetssätt inom vuxenutbildningen där SFI kombineras med yrkesutbildningar. Nämnden arbetar också vidare med nytt arbetssätt inom försörjningsverksamheten med tätare, personliga kontakter med klienter samt med digitalisering och automatisering av delar av försörjningsstödsprocessen.

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden prognostiserar för helåret en positiv avvikelse mot budget med cirka 4,5 mnkr inklusive intraprenaden Vuxenutbildningens resultat och 3,7 mnkr exklusive intraprenaden. Den främsta anledningen till den positiva avvikelsen beror på lägre personalkostnader till följd av tillfälliga vakanser inom samtliga verksamheter. Verksamhet Försörjning prognostiserar en positiv avvikelse trots ökade kostnader för det ekonomiska biståndet, motsvarande 5,3 mnkr, anledningen är tillfälliga statsbidrag.

Inför budgetåret 2019 minskades nämndens budgetram med cirka 5,4 mnkr i effektiviseringskrav. Under första tertialen har nämnden ålagts ett ökat effektiviseringskrav med ytterligare 4 mnkr. Det totala effektiviseringskravet prognostiseras att klaras genom planerade åtgärder varav några är av engångskaraktär för att säkra att få effekt inrevarande år.

Kommunstyrelsen har beslutat att från augusti flytta Modersmålsavdelningen från Vuxen- och arbetsmarknadsnämnd till programområde Barn och utbildning.

Programnämnd samhällsbyggnad

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Programnämnd samhällsbyggnad	-127,6	-155,2	-27,6

Programnämnd samhällsbyggnad ansvarar för kommunens fysiska översiktsplanering och trafikplanering samt för förebyggande miljöarbete.

Verksamhetsåret präglas av arbete för att bygga, utveckla och säkra ett hållbart Örebro. Nämnden har arbetat med att ta fram en strategi för programområdets digitaliseringsarbete samt utveckla samarbetsforum inom kommunkoncernen och utanför med andra aktörer. Nämnden arbetar också vidare med markplanering och med att kvalitetssäkra det aktivitetsbaserade arbetssättet som implementerades i samband med, som förberedelse inför flytten till Citypassagen.

Programnämnd Samhällsbyggnad, inkl. programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet, prognostiserar 2019 en negativ budgetavvikelse på 27,6 mnkr. Den negativa avvikelsen inom den egna verksamheten bedöms till 29,5 mnkr och förklaras främst av kollektivtrafiken som prognostiserar en negativ avvikelse på 27,1 mnkr, varav färdtjänsten 25,6 mnkr. Färdtjänsten har under flera år haft en negativ kostnadsutveckling, och prognosen för 2019 innebär en ytterligare försämring på 7,3 mnkr jämfört mot utfall 2018. Kostnadsutvecklingen ökar mer än vad antal resor gör vilket bland annat beror på ett nytt avtal från och med juli i år som uppskattas generera en kostnadsökning på cirka 15 procent samt att Region Örebro Län årligen indexuppräknar sin budget med cirka 2,5 procent. Dessutom har kostnaden för administration av färdtjänsten ökat. En årlig indexuppräkning mellan 2012-2018 hade motsvarat ca 15,5 mnkr i ökad ram.

I övrigt prognostiseras en negativ avvikelse inom mark på 3,6 mnkr avseende en osäker hyresintäkt på grund av en tvist samt för kostnader för eftersatt underhåll för bostadsrätterna. De höga underhållskostnaderna tillsammans med ökade kostnader för skadegörelse bidrar till att ett behov har identifierats av att se över i vilken omfattning bostadsrätterna ska behållas.

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet har för 2019 tilldelats effektiviseringskrav på 2 mnkr. Alla föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året.

Investeringar

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhets investeringsbudget uppgår vid delår 2 2019 till 447,5 mnkr, varav 224,5 mnkr är överförda medel från 2018 och 223 mnkr är nya beslutade medel för 2019. Den samlade prognosen för investeringarna visar att cirka 45 procent av totala investeringsmedel prognostiseras nyttjas under 2019, vilket bland annat beror på eftersläpning av överförda investeringsmedel från tidigare år vilket utgör ca cirka 50 procent av total investeringsbudget. Detta får till följd att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Ytterligare en förklaring är fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna).

Byggnadsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Byggnadsnämnden	-5,7	-5,7	0,0

Byggnadsnämnden ansvarar för plan- och byggnadsverksamheten inom kommunen.

Verksamhetsåret präglas av fortsatt befolkningsökning och stort engagemang i digitaliseringsfrågor.

Nämnden har arbetat med samhällsbyggnadsprocessen för att säkra bostadsförsörjningen utifrån ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Nämnden har lett ett nationellt projekt inom *DigSam - Digital Samhällsbyggnadsprocess*, som handlar om att skapa en digital plattform för digitalisering/vektorisering av detaljplaner – nya såväl som gamla. Den digitala handboken/plattformen lanserades i april 2019. Bygglovs ärendekedja har under året blivit helt digital. Verksamheten har tillsammans med övriga förvaltningar inom programområde Samhällsbyggnad, genomfört en flytt till nya lokaler och har i samband med flytten gått över till ett aktivitetsbaserat arbetssätt.

Byggnadsnämnden prognostiserar en budget i balans 2019. Byggnadsnämndens omslutning utgörs till cirka 90 procent av avgiftsfinansierade verksamheter som på helår ska vara självfinansierade. Det är en utmaning för nämnden att löpande under året redovisa ett utfall i balans, vilket bland annat grundar sig i att bygglov- och detaljplaneprocesserna tar lång tid och intäkter därmed inte inkommer proportionerligt mot upparbetade kostnader löpande under året. Prognosen för detaljplan redovisas utan avvikelse, men viss osäkerhet finns på grund av att detaljplaner motsvarande 3,3 mnkr i intäkter är överklagade. Även bygglov redovisar en prognos utan avvikelse för 2019 trots att man har identifierat ett minskat antal ärenden jämfört med 2018 samt intäktsminskningar på grund av tidigare periodiserade bygglovsärenden. En ny bygglovstaxa har antagits under 2019, vilken beräknats utifrån dessa förutsättningar. Taxan kommer inte ge full effekt under 2019 då den avser ärenden från april men på helår bedöms effekten bli tillräcklig för att uppnå en prognos utan avvikelse. De skattefinansierade delarna inom Byggnadsnämnden prognostiserar en prognos utan avvikelse.

Byggnadsnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 55 tkr. Enligt prognos 2019 ser effektiviseringskravet ut att uppfyllas

Fritidsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Fritidsnämnden	-160,5	-159,8	0,7

Fritidsnämnden ansvarar för skötsel av idrotts- och friluftsanläggningar, inomhusbad och friluftsbad samt för föreningsbidrag.

Verksamhetsåret präglas av arbetet för att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid, högre livskvalitet och trygghet hos medborgarna med en minskande budgettram. Genom verksamheter i egen regi och en god samverkan med civilsamhället och andra aktörer skapar nämnden förutsättningar för inkludering, engagemang och delaktighet oavsett bakgrund. Nämnden har arbetat med fas ett i implementeringen av det idrottspolitiska programmet. De ställningstaganden som görs i programmet behöver konkretiseras och arbetet kommer att intensifieras under hösten.

Fritidsnämnden prognostiserar för 2019 en positiv budgetavvikelse på 0,7 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster under början av året, vilka nu är tillsatta. En negativ avvikelse på 0,5 mnkr prognostiseras avseende verksamhetsbidrag för föreningar, vilket är en effekt av att antalet barn och aktiviteter ökar i takt med att kommunen växer.

Örebrobaden prognostiserar en negativ avvikelse på cirka 1 mnkr. Verksamheten finansieras till mer än hälften med externa intäkter från hyresgäst som bedriver gymverksamhet. En nedåtgående trend har identifierats och lägre intäkter på samtliga tre bad prognostiseras. Båda dessa större negativa avvikelser vägs upp av andra verksamheters positiva avvikelser inom nämnden, vilket ger en samlad positiv prognos.

Fritidsnämnden har för 2019 tilldelats effektiviseringskrav på 2,7 mnkr. Alla föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året.

Fritidsinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 24,5 mnkr, och prognosen för 2019 är att 10 mnkr kommer att nyttjas.

Kulturnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Kulturnämnden	-200,3	-199,0	1,3

Kulturnämnden ansvarar för Kulturskolan, Bio Roxy, Örebro konsthall, folkbibliotek, fritidsgårdsdrift och kommungemensam ungdomsverksamhet, samt stödjer och samordnar stadsdelsutvecklingen.

Verksamhetsåret präglas av arbetet för att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid, högre livskvalitet och trygghet hos medborgarna med en minskande budgetram. Genom verksamheter i egen regi och en god samverkan med civilsamhället och andra aktörer skapar nämnden förutsättningar för inkludering, engagemang och delaktighet oavsett bakgrund. Nämnden har arbetat med att pröva nya arbetssätt och sätt att se på den ordinarie verksamheten. Arbetet med att implementera det reviderade kulturpolitiska programmet har påbörjats och kommer under hösten att intensifieras.

Kulturnämnden prognostiserar för 2019 en positiv avvikelse på 1,3 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader än vad som budgeterats på grund av tillfälliga vakanser samt sjukskrivning. Ytterligare bidragande faktorer till den positiva avvikelsen är att tillfälliga kostnader i samband med flytten till Citypassagen blir lägre än vad som budgeterats för, samt lägre nyttjande av konsultmedel. Under 2019 har Open Art genomförts och verksamheten prognostiserar i stort sett ett utfall utan avvikelse för 2019.

Kulturnämnden har för 2019 tilldelats effektiviseringskrav på 2,5 mnkr. Alla föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året.

Kulturinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 32,5 mnkr och 5,4 mnkr prognostiseras nyttjas under 2019.

Miljönämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Miljönämnden	-16,9	-16,2	0,7

Miljönämnden ansvarar för prövning och tillsyn enligt bland annat miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen, alkohollagen samt smittskyddslagen.

Verksamhetsåret präglas av att utföra effektiv tillsyn och kontroll för att värna om miljö och människors hälsa. Miljönämnden har dessutom blivit huvudman för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden har bland annat arbetat med tillståndshandling och tillsyn av rökfria miljöer enligt den nya lagen om tobak och liknande produkter, samtidigt som förvaltningen har flyttat till nya lokaler och anammat ett aktivitetsbaserat arbetssätt. Trots relativt stora förändringar för medarbetarna har produktiviteten varit hög. Prognosen visar att nämnden kommer att göra ett överskott mot budget.

Miljönämnden prognostiserar för 2019 en positiv budgetavvikelse på 0,7 mnkr, vilket främst beror på högre intäkter inom hälsoskyddsenheten än vad som budgeterats för på grund av ökade intäkter för tillsyn av enskilda avlopp samt ett lägre prognostiserat utfall för gemensamma kostnader. Prognosen innebär att avgiftsfinansieringsgraden förväntas överstiga målvärdet (53,4 procent) och landa på 54,6 procent². Prognosen inkluderar den för nämnden nytillkomna Lantmäteriverksamheten. Det kommunala lantmäteriet finansieras helt via avgifter vilket innebär att verksamheten budgeteras med ett nollresultat, vilket verksamheten även prognostiserar för 2019.

Miljönämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 0,2 mnkr, och föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året.

Tekniska nämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad budgetavvikelse
Tekniska nämnden exkl. va och avfall	-162,6	-178,8	-16,2	-8,0
Va	0,0	-9,3	-9,3	-9,3
Avfall	0,0	0,6	0,6	0,6

Tekniska nämnden ansvarar för att tillgodose örebroarnas behov av service inom områdena vatten, avlopp, renhållning, avfallshantering, väghållning och parkskötsel.

Verksamhetsåret präglas av arbete för att minska kommunens negativa miljöpåverkan, säkerställa en stabil dricksvattenförsörjning samt att effektivisera verksamheten med fokus på digitalisering. Nämnden har arbetat för en säker trafikmiljö och bättre framkomlighet, trygga offentliga miljöer och för att implementera *Grönstrategi för Örebro kommun*. Nämnden arbetar också vidare med förstudie för att lösa lokalfrågan för de delar av verksamheten som idag är placerad på Aspholmen.

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet prognostiserar för 2019 en negativ budgetavvikelse på 16,2 mnkr (inklusive fordonsgas -0,2 mnkr). 16 mnkr avser en negativ avvikelse för vinterväghållningen där årets budget på 20 mnkr redan har överskridits med cirka 11 mnkr, vilket innebär ökade kostnader med cirka 30 procent jämfört mot 2018. Avvikelsen förklaras av kostnader för halkbekämpning som ökat under 2019, men även för snöbortforsling och snöröjning. Prognosen är under förutsättning att hösten/vintern 2019 blir en ”normal vinter”, men om inte så kan avvikelsen komma att bli högre. Kostnadsutvecklingen för vinterväghållningen har ökat de senaste åren, vilket till viss del beror på väderleken i sig, men även på höjd ambitionsnivå, ökad volym (på grund av ökat antal kvm körbanor och gång- och cykelbanor), ökat krav på framkomlighet och tillgänglighet samt att entreprenadkostnaderna har ökat. Trots att både ambitionsnivån och volymen har ökat senaste åren, har inte budgeten för vinterväghållningen reviderats sedan 2014, då dagens budget på 20 mnkr beslutades.

Tekniska nämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 2,7 mnkr. Alla föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året.

Den taxefinansierade verksamheten, prognostiserar för 2019 en negativ budgetavvikelse på 8,7 mnkr, där avfall visar en positiv avvikelse på 0,6 mnkr och VA en negativ avvikelse på 9,3 mnkr. Avfallsverksamheten planerade i budget för en negativ avvikelse på cirka 2,7 mnkr, och den positiva avvikelsen beror främst på att volymerna och intäkter av s.k. annat avfall som kommit in till Atle blivit väsentligt större. Avvikelsen inom VA beror främst på att investeringar inte planerats enligt investeringsplan på grund av personalbrist, vilket lett till att personalkostnaderna belastat driftsbudgeten istället för investeringsbudgeten, samt kostnader som ej beräknats i budget såsom

² Den kommunala lantmäterimyndigheten (KLM) har inte tagits med vid framräknandet av avgiftsfinansieringsgraden. Miljönämnden är sedan den 24 april 2019 huvudman för KLM, vilket innebär att nämnden har personalansvar för medarbetarna på myndigheten. Nämnden får dock inte lägga sig i myndighetens verksamhet. KLM:s verksamhet finansieras till 100 procent av avgifter.

kostnader för Vattenstämman, Vätternvatten AB, skyfallsförsäkring, samt ökade el-kostnaderna vid båda verken. I det förslag till taxenäring som nämnden fattade beslut om i augusti har förvaltningen tagit hänsyn till dessa förändringar och föreslår en taxehöjning med 16 procent, förslaget ska vidare för beslut i Kommunfullmäktige i samband med ÖSB 2020.

Investeringar

Park- och gatuinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 224 mnkr, varav 162 mnkr prognostiseras att nyttjas under 2019, vilket motsvarar 72 procent av total investeringsbudget. Förvaltningen har inte kunnat planera och projektera investeringar i den takt som planerats vilket främst beror på att Tekniska förvaltningen inte lyckats rekrytera ingenjörer i önskad takt varken till park- och gatuverksamheten eller VA-verksamheten samt att VA haft problem med att få beslut om markåtkomst. En stor del av investeringarna kommer därför inte att kunna fullföljas under 2019 utan skjuts framåt i tiden. Tekniska nämnden har efter beställning av Kommunstyrelseförvaltningen, ansvaret för att bygga ledningsnät för att möjliggöra utbyggnad av bredband och har för detta en kvarvarande budget på 59,2 mnkr. Det är först i år som arbetet påbörjats på allvar och 10 mnkr förväntas nyttjas 2019, vilket innebär att merparten av anslaget och arbetet kommer skjutas framåt i tiden.

Inom de taxefinansierade verksamheterna prognostiserar avfall att nyttja nästan hela sitt investeringsanslag på 6,7 mnkr under 2019 och hittills har investering främst genomförts avseende ombyggnad av deponigas Atle. VA-verksamhetens investeringsbudget uppgår till 345 mnkr och under 2019 prognosticerar 65 procent av totalt investeringsanslag att nyttjas.

Programnämnd social välfärd

Nämnd, anslag	Budget	Prognos	Budget-
Belopp i miljoner kronor	2019	2:2019	avvikelse
Programnämnd social välfärd	-2 050,5	-2 057,5	-7,0

Programnämnd social välfärd ansvarar för ett utbud av välfärdstjänster, såväl i egen regi som extern regi. Nämnden utfärdar kvalitetskriterier för tjänsterna samt ansvarar för delar av myndighetsutövningen inom området.

Verksamhetsåret präglas av programområdets ekonomiska situation vilket är en mycket stor utmaning. Nämnden arbetar med ett effektiviseringsarbete inom verksamheterna, men programområdet behöver också kompenseras för faktiska volymökningar i större utsträckning än vad som sker idag för att kunna uppnå en långsiktig budget i balans.

Nämnden arbetar också vidare med införandet av ett rehabiliterande arbetssätt, övergripande utvecklingsarbeten inom programområdet samt framtidens valfrihetssystem inom hemvården.

Programnämnd social välfärd prognostiserar en negativ avvikelse om 7,0 mnkr för helåret, vilket är en försämring med 3,9 mnkr jämfört med årets första delårsrapport. Inom programnämnden finns både positiva och negativa avvikelser från budget. Den största negativa avvikelsen om 18,2 mnkr finns inom köp av omvårdnadsinsatser (hemvård). Orsakerna till avvikelserna är minskat statsbidrag, volymökning och kontrollfunktionen³. Programnämnden har minskat statsbidrag med 10,4 mnkr, under ett antal år har kostnader för nya målgrupper finansierats med statsbidraget men från och med 2019 finansierar programnämnden kostnaden för detta. Inom hemvård finns en volymökning på 86 personer jämfört med samma period föregående år och programnämnden har inte fått kompensation för denna volymökning. Kontrollfunktionens effekt medför att kostnaderna minskar per individ. Konsumtionen av omvårdnadsinsatser per individ har minskat med 13,8 procent eller cirka 5 timmar per månad och individ. Den ekonomiska bruttoeffekten av kontrollfunktionen beräknas till 56 mnkr i helårseffekt under 2019 för omvårdnadsinsatser. Externa köp innehåller köpkraften

³ Kontrollfunktionen finns sedan 2018 som en enhet inom myndighetsavdelningen. Syftet är att säkerställa rätt ersättning till externa och interna utförare.

för Örebro kommuns samtliga vård- och omsorgsboenden, även de som drivs av externa utförare. Externa köp innehåller även köpkraft av bostäder med särskild service samt personlig assistans. Totalt uppgår köpkraften för dessa verksamheter till 1,55 mdr kronor och prognosen visar på positiv avvikelse mot budget med 6,1 mnkr.

Programnämndens effektiviseringskrav på 14,9 mnkr bedöms inte nås fullt ut.

Programnämnden har 17,2 mnkr i budget för inventarieinvesteringar, varav 8 mnkr prognostiseras att förbrukas under 2019.

Socialnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Socialnämnden	-536,1	-575,9	-39,8

Socialnämnden ansvarar för socialtjänstens individ- och familjeomsorg.

Verksamhetsåret präglas av ett fortsatt ökat inflöde av ärenden. Hittills är ökningen 11 procent jämfört med samma period 2018 och det är utredningar gällande ungdomar och vuxna som står bakom ökningen. Nämnden arbetar kontinuerligt med att identifiera och genomföra möjliga justeringar i mixen av externa köp av vårdplatser till förmån för verksamhet i egen regi. Nämnden arbetar vidare med förebyggande arbete och tidiga insatser, men politiska ställningstaganden för att säkerställa medvetna vägval kring omfattning och inriktning ses som viktigt, särskilt i tider av stora ekonomiska utmaningar.

Socialnämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 39,8 mnkr för helåret. Den stora negativa avvikelsen beror till största del på externa vård- och behandlingskostnader. Nämndens interna verksamheter visar budget i balans eller mindre överskott.

Externa vård- och behandlingskostnader beräknas under 2018 och 2019 till en kostnadsökning på 61,8 mnkr, vilket motsvarar 26 procent. Tilldelad budgetram har under samma period ökat med 31,8 mnkr för volym och indexökningar samt för skyddsplaceringar. Nästan hälften, 30 mnkr av kostnadsökningen är inte finansierad i budgetramen för 2018 och 2019. Beloppet motsvarar under dessa två år cirka 15 000 placementsdygn.

Antalet påbörjade utredningar fortsätter att öka, ökningen har dock mattats av något från maj jämfört med början av året och hösten 2018. Under årets första månader har i genomsnitt 330 utredningar påbörjats varje månad, vilket är i snitt 17 fler per månad än under hela 2018 och 34 fler än under motsvarande period 2018. Ökningen återfinns främst inom unga och vuxna.

Socialnämndens effektiviseringskrav på 4,0 mnkr för 2019 hanteras bland annat genom att vakanshålla fler tjänster än planerat samt omställning av platser vilket minskar kostnader inom externa köp.

Hemvårdsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad Budget- avvikelse
Hemvårdsnämnden	-277,1	-369,6	-92,5	-92,2

Hemvårdsnämnden ansvarar för kommunens hemvård, dagcentraler, anhörigstöd och rehabilitering.

Verksamhetsåret präglas av en hemvårdsverksamhet som har redovisat stora underskott under många år och en förebyggande verksamhet med en stabil ekonomi. Nämnden arbetar med det antagna strukturförändringsprogrammet för hemvården. Programmet omfattar bland annat översyn av alternativa arbetssätt, översyn av personalsituation och organisation inom hemvården samt översyn av förvaltningens lokal-användning. Nämnden arbetar också vidare med införandet av ett rehabiliterande arbetssätt och implementering av GPS-larm, tillsyn via länk och mobil dokumentation.

Hemvårdsnämnden prognostiserar för helåret en negativ avvikelse mot budget med 92,5 mnkr, inklusive intraprenadens resultat och 92,2 exklusive intraprenadens resultat. Avvikelsen mot budget härrör från hemvårdsverksamheten och i syfte att nå en god ekonomisk hushållning pågår flertalet aktiviteter inom ramen för strukturförändringsprogrammet, bland annat översyn av alternativa arbetssätt, översyn av personalsituation och organisation inom hemvården samt översyn av förvaltningens lokalanvändning.

Det prognostiserade negativa avvikelserna för hemvården LOV (lagen om valfrihetssystem) på 79,9 mnkr innebär en prognos i nivå med årets första delårsrapport och en försämring med 9,1 mnkr jämfört med utfallet 2018. Försämringen förklaras främst av två poster. Dels en effekt av kontrollfunktionen som innebär att Hemvårdsnämnden från och med juni 2018 inte får ersättning för de utförda timmarna som överstiger beslut dels att antalet utförda timmar har minskat men personalbemanningen ligger kvar på i princip samma nivå som tidigare. Antalet utförda timmar har minskat med cirka 15 400 timmar vid jämförelse för perioden januari-augusti 2018.

Inom ramen för strukturförändringsprogrammet har flera enheter under året delats och fler enhetschefer har rekryterats i syfte att få ett närmare ledarskap. Detta har gett flera positiva effekter och bland annat kan man se att nyttjandegraden i samtliga av dessa enheter ökat och möjligheten att arbeta nära personalen förväntas ge goda effekter både på arbetsmiljö och ekonomi. En positiv iakttagelse är att korttidssjukfrånvaron ligger lägre under jan-juli 2019 än under motsvarande period 2018.

Hemvårdsnämnden har ej fördelat ut effektiviseringskrav 2019 på motsvarande 4,7 mnkr.

Vårdboendenämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad Budget- avvikelse
Vårdboendenämnden	-31,2	-28,9	2,3	4,7

Vårdboendenämnden ansvarar för kommunens vård- och omsorgsboenden.

Verksamhetsåret präglas av ett strategiskt utvecklingsarbete som kommer att påverka arbetssätt och verksamhetsutveckling under en lång tid framöver. Nämnden arbetar aktivt med att testa och utveckla digitala lösningar som ska effektivisera och förbättra kvaliteten inom vården samt arbetsmiljön. Nämnden arbetar också vidare med ett rehabiliterande arbetssätt och ett ständigt utvecklingsarbete för attraktivare scheman, anställningsformer, vidareutbildningar samt kompetensutvecklande och kompetensförsörjande aktiviteter.

Vårdboendenämnden prognostiserar för helåret en positiv avvikelse mot budget med 2,3 mnkr inklusive intraprenadernas resultat och 4,0 mnkr exklusive intraprenadernas resultat. Inom nämnden finns verksamheter som redovisar en negativ budgetavvikelse och ett aktivt arbete med åtgärdsplaner pågår för att nå en budget i balans. Inom nämnden finns sju intraprenader varav tre som prognostiserar negativ budgetavvikelse, dessa avvikelser täcks genom ackumulerade överskott från tidigare år.

Antalet permanenta platser i vård- och omsorgsboende var den 31 augusti 1 199 varav hos kommunala utförare 1 081, det är en ökning från 2018 med 29 platser varav hos kommunala utförare 27. Antalet personer i kö till vård och omsorgsboende var 31 augusti 129 stycken, vilket är en ökning med 36 stycken sedan 2018.

Vårdboendenämnden har inget effektiviseringskrav 2019.

Funktionsstödsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse	Justerad Budget- avvikelse
Funktionsstödsnämnden	-268,4	-277,0	-8,5	-7,6

Funktionsstödsnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Verksamhetsåret präglas av ett fortsatt arbete med att säkerställa goda förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Nämnden arbetar främst med att förändra kulturer, strukturer och framförallt synen på personer med funktionsnedsättnings arbetsförmåga. Arbetet sker i samarbete med andra förvaltningar och aktörer i Örebro kommun.

Nämnden arbetar också vidare med ett rehabiliterande arbetssätt och det långsiktiga arbetet för att säkerställa att acceptans i samhället övergår i en naturlig inkludering med fokus på allas lika värde.

Funktionsstödsnämnden prognostiserar för helåret en negativ avvikelse mot budget med 8,5 mnkr inklusive intraprenadens resultat och 7,6 mnkr exklusive intraprenadens resultat. Intraprenadens avvikelse mot budget täcks av tidigare ackumulerat resultat.

Flera av de större verksamheterna inom nämnden visar negativ avvikelse mot budget. Grupp- och servicebostad prognostiserar en negativ budgetavvikelse mot budget med 7,9 mnkr och avvikelsen grundar sig på att verksamheten inte bedöms klara sitt riktade effektiviseringsuppdrag på 8 mnkr under året. Även daglig verksamhet har svårt att klara sitt effektiviseringskrav och visar en negativ avvikelse mot budget 0,8 mnkr. Personlig assistans prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 3,5 mnkr, underskottet återfinns främst inom personalkostnader där verksamheten inte hade en budget i balans vid årets början.

Inom nämnden finns centralt placerade medel som visar en positiv avvikelse mot budget med 5,7 mnkr där planering finns utifrån en långsiktig ekonomisk strategi för att kunna möjliggöra framtida effektiviseringar. Exempelvis genom satsningar på värdegrundarbete, förändrade arbetssätt, digitalisering samt utökat ekonomistöd.

Överförmyndarnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Överförmyndarnämnden	-15,6	-15,6	0,0

Överförmyndarnämnden ansvarar för tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns uppdrag.

Verksamhetsåret präglas av arbete och planering för att hantera målgruppen huvudmän med en mer komplex problematik. Nämnden arbetar med att ge ställföreträdare ökade möjligheter att lyckas i sina uppdrag, att huvudmännen får sina behov tillgodosedda och en bättre kontinuitet i stödet och att personalen samtidigt ges bättre förutsättningar för en kvalitativ handläggning inom stipulerade tidsramar. Nämnden arbetar också vidare med digitalisering, då Överförmyndarnämnden är pilot för en RPA-lösning och resultatet är därmed av stor vikt för hela kommunens digitala resa.

Överförmyndarnämnden prognostiserar en budget i balans för helåret. Överförmyndarnämndens kansli driver ett projekt som syftar till att digitalisera delar av handläggningsprocessen inom kansliet, bland annat genom införande av RPA-lösning (robotiserad teknik).

Landsbygdsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Landsbygdsnämnden	-6,3	-6,1	0,1

Nämnden finns direkt under Kommunstyrelsen och ansvarar för att stimulera utvecklingen på landsbygden och är ett referensorgan i de frågor som rör landsbygden i Örebro kommun.

Verksamhetsåret präglas av arbetet med uppföljning av Landsbygdsprogrammet och med att förbättra medborgardialogerna. Nämnden arbetar vidare med det övergripande strategiska ansvaret för att ta tillvara resurser och förbättra förutsättningarna för att bo på landsbygden. Nämnden arbetar även vidare med att uppfylla målsättningarna för bredbandsstrategin.

Landsbygdsnämnden prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 0,1 mnkr för 2019. Budgetavvikelsen beror till stor del på att nämndens egna kostnader prognostiserar en positiv avvikelse på 0,1 mnkr, vilket härleds till lägre kostnader för arvoden med anledning av en ny nämndkonstellation efter valet 2018. Nämndens ordförande är kommunalråd och nämnden utbetalar därför, i enlighet med arvodesriktlinjerna, inget ordförandearvode.

Den prognostiserade nettokostnadsutvecklingen visar på högre kostnader, motsvarande 7 procent av budgeten. Den ökande kostnaden beror på att nämnden till 2019 fick ökade budgetmedel till bidraget för upprustning av samlingslokaler på landsbygden.

Stadsrevisionen

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Stadsrevisionen	-4,0	-3,9	0,2

Stadsrevisionens uppgift är att årligen självständigt granska all verksamhet som bedrivs inom Kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Lekmannarevisorer granskar att de kommunala bolagen följer ägardirektiven och har god intern kontroll. Lekmannarevisorerna är valda ur gruppen av revisorer i Stadsrevisionen. Stadsrevisionen granskar kommunens delårsrapporter och årsredovisning, samt genomför ett antal fördjupade granskningar och de granskar även kommunens interna kontroll.

Stadsrevisionen prognostiserar en positiv avvikelse mot budget på 0,2 mnkr för 2019. Överfört resultat från 2018 ingår med 125 tkr.

Valnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2:2019	Budget- avvikelse
Valnämnden	-2,6	-2,5	0,1

Den lokala valmyndigheten består av Valnämnden och valkansli. Valnämnden ansvarar för valen, och valkansliet ansvarar för det praktiska genomförandet av allmänna val och val till Europaparlamentet, samt eventuella folkomröstningar. Under 2019 har val till Europaparlamentet genomförts.

Valnämnden prognostiserar en budget i balans 2019. Våren 2019 genomfördes val till Europaparlamentet, varför årets budget stärktes med tilläggsanslag. Intäkter i form av Statsbidrag har erhållits avseende förtidsröstning; överskjutande medel förs över till nästa år.

Nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Nämnden är gemensam för Örebro kommun, Region Örebro län och Kumla kommun.

Verksamheten i kommunens företag

Periodens resultat och årets prognos Örebro Rådhus AB

Örebro Rådhus AB

Resultatet för moderbolaget Örebro Rådhus AB beräknas för helåret 2019 uppgå till minus 9,1 mnkr före utdelning från dotterbolagen och utdelning till kommunen. Det är 1,9 mnkr bättre än budget. Den positiva budgetavvikelsen förklaras till största delen av att räntekostnaderna för lånen beräknas bli 1,7 mnkr lägre än budgeterat. Rörelsekostnaderna ligger i princip på budgeterad nivå. I rörelseresultatet ingår intäkter som överstiger budget med 0,3 mnkr. Det avser kostnader för framförallt styrelseutbildning som vidarefakturerats till dotterbolagen.

Om man i prognosen tar med budgeterat koncernbidrag och aktieutdelningar så hamnar det prognostiserade resultatet på 4,9 mnkr för Örebro Rådhus AB. Då ingår utdelning från ÖBO med 34,0 mnkr, Örebroporten med 22,0 mnkr och Futurum med 10,0 mnkr samt att bolaget lämnar koncernbidrag till Örebrokompaniet med 2 mnkr. Därutöver räknas också bolagets utdelning till kommunen på 50 mnkr med.

För perioden januari-augusti redovisar Örebro Rådhus AB en förlust på -4,2 mnkr.

Belopp i miljoner kronor	Delår 2 2019	Prognos 2 2019	Budget 2019	Diff Pr 2 - budget	Bokslut 2018
Nettoomsättning	0,3	0,4	0,0	0,3	0,8
Rörelsekostnader	-0,9	-2,9	-2,9	-0,1	-2,7
Nedskrivning av aktier i dotterbolag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelseresultat	-0,6	-2,6	-2,8	0,3	-2,0
Räntekostnader	-3,7	-6,5	-8,2	1,7	-7,7
Årets resultat före bokslutsdispositioner	-4,2	-9,1	-11,0	2,0	-9,7
Aktieutdelning	0,0	66,0	66,0	0,0	59,9
Koncernbidrag	0,0	-2,0	-2,0	0,0	-1,5
Årets resultat efter bokslutsdispositioner	-4,2	54,9	53,0	2,0	48,8
Aktieutdelning till Örebro kommun	0,0	-50,0	-50,0	0,0	-44,0
Resultat efter utdelning och ägarfillskott	-4,2	4,9	3,0	2,0	4,8

Koncernen

Rådhuskoncernens resultat för helåret 2019 beräknas bli en vinst på cirka 590 mnkr före skatt, vilket är cirka 392 mnkr bättre än budget. I resultatet ligger en påverkan från Örebroportens försäljning av Mellringestaden med cirka +394 mnkr (se mer nedan). Om effekterna av den rensas bort är koncernens resultat en vinst på 195 mnkr, vilket är knappt 3 mnkr lägre än budgeterat. De största positiva bidragen jämfört med budget (exkl Mellringeaffären) är KumBro Stadsnät (4,8 mnkr) och Futurum Fastigheter (3,7 mnkr) De största negativa avvikelserna är ÖBO (-6,1 mnkr) och KumBro Vind (-5,4 mnkr). Se nedan för sammanställning och kommentarer per bolag.

För perioden januari – augusti redovisar koncernen en vinst på 659 mnkr, 264 mnkr rensat för effekten av Mellringeaffären, (275 mnkr 2018).

Av koncernens resultat prognostiseras 50 mnkr att delas ut till Örebro kommun.

Dotterbolagen

Dotterbolagen till Örebro Rådhus redovisar följande delårsresultat och årsprognos för 2019 före bokslutsdispositioner och skatt (se bilagor för detaljer). Bolagens prognoser för helårsresultatet kommenteras nedan:

Bolag Belopp i miljoner kronor	Ägarandel i %	Delår 2 2019	Prognos 2 2019	Budget 2019	Avvikelse budget	Bokslut 2018
ÖrebroBostäder AB	100,0	106,3	78,4	84,4	-6,1	82,6
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100,0	17,8	25,6	27,3	-1,7	25,6
Västerportens Fastigheter AB	100,0	9,0	8,3	10,3	-2,0	16,9
ÖBO Husaren AB	100,0	1,7	2,5	3,1	-0,6	1,8
Örebroporten Fastigheter AB	100,0	458,6	427,0	30,0	397,0	-120,6
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100,0	58,7	53,9	50,2	3,7	72,5
Örebrokompaniet AB	100,0	0,1	0,1	0,0	0,1	-0,8
Örebro Parkering AB	100,0	-1,2	-2,9	-2,8	-0,1	-0,5
Länsmusiken i Örebro AB	91,0	-0,2	-0,6	0,0	-0,6	-0,8
Kumbro Utveckling AB	80,0	-1,3	-2,8	-2,6	-0,2	-7,1
Kumbro Stadsnät AB	80,0	15,7	16,2	11,4	4,8	20,0
Kumbro Vind AB	80,0	-3,8	-4,4	1,1	-5,4	-1,8
Vätternvatten AB	74,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Örebro Rådhus AB - exkl utdeln/ränta	100,0	-4,2	-9,1	-11,0	2,0	-9,7
minus ej ägd andel		-2,1	-1,7	-2,0	0,2	-2,2
Summa före bokslutsdispositioner och skatt		654,8	590,410	199,4	391,0	75,8
Gustavsvik Resorts AB*	45,0	8,6	1,1	1,1	0,0	2,8
minus ej ägd del	55,0	-4,7	-0,6	-0,6	0,0	-1,6
Örebro Läns Flygplats AB*	45,0	3,4	3,8	0,0	3,8	-5,7
minus ej ägd del	55,1	-1,9	-2,1	0,0	-2,1	3,1
Biogasbolaget i Mellansverige AB*	40,0	-4,0	-5,7	-5,1	-0,6	-8,3
minus ej ägd del	60,0	2,4	3,4	3,1	0,3	5,0
Alfred Nobel Science Park AB	38,0	0,3	0,0	0,0	0,0	-0,6
minus ej ägd del	62,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,3
Resultat från de större intressebolagen		3,9	-0,1	-1,5	1,5	-4,9
Resultat inkl de större intressebolagen		658,7	590,335	197,9	392,4	71,0

ÖrebroBostäder (ÖBO) med dotterbolag

ÖBO med dotterbolag redovisar prognoser med ett samlat resultat på cirka 115 mnkr, vilket är cirka 10 mnkr lägre än budgeterat.

- **ÖBO:s** resultat är 78,4 mnkr, vilket är 6,1 mnkr sämre än budget. I resultatet ligger både positiva och negativa resultatavvikelser. De största negativa är fastighetskostnader (vinterrelaterat) 18 mnkr, hyresgäststyrkt lägenhetsunderhåll 7 mnkr och vakanser i samband med renoveringar 7 mnkr. De största positiva avvikelserna är finanskostnader 14 mnkr och värmekostnader 9 mnkr.
- **ÖBO Omsorgsfastigheters** prognos är ett resultat på 25,6 mnkr, vilket är 1,7 mnkr sämre än budgeterat. 1,4 mnkr är förorsakat av förändrad avskrivningstid i Karlsundsprojektet.
- **Västerportens** resultat är 8,3 mnkr, vilket är 1,7 mnkr sämre än budget. Även här är förändrad avskrivningstid en delförklaring (1,3 mnkr) och pga ökade taxeringsvärden har fastighetsskatten ökat med 0,5 mnkr.
- **ÖBO Husarens** resultat uppgår till 2,5 mnkr i prognosen och visar en mindre avvikelse mot budget.

Örebroporten Fastigheter AB

Resultatet för Örebroporten är starkt påverkat av försäljningen av fastigheterna i Mellringestaden och bolaget visar en vinst på 427 mnkr. I den siffran ligger dels en realisationsförlust på -143 mnkr, dels en anteciperad (förväntad) utdelning från dotterbolaget Örebroporten Förvaltning AB med +537 mnkr, vilket är dotterbolagets vinst vid nämnda fastighetsförsäljning.

Rensat för effekterna av försäljningen av Mellringestaden är prognosen för helårsresultatet en vinst på 32 mnkr, vilket är 2 mnkr bättre än budgeterat. Framförallt underhållskostnader och övriga rörelsekostnader (t ex utranteringskostnader, kostnader av engångskaraktär och förgävesprojektering) överskrider budget medan räntekostnader är lägre än budgeterat.

Futurum Fastigheter i Örebro AB

Futurums årsprognos är en vinst på 54 mnkr, vilket är cirka 4 mnkr bättre än budgeterat.

Intäkterna är cirka 11 mnkr lägre än budgeterat, vilket främst beror på att bolaget kommer att ge en extra hyresrabatt till Örebro kommun på 8 mnkr på tre nybyggda objekt med anledning av förändrat ränteläge. Kostnaderna blir drygt 14 mnkr lägre än budgeterat där de största avvikelserna är:

- underhållskostnader 5 mnkr - stora delar av underhållskostnaderna redovisas när projekt avslutas och skjuts således framåt i tiden, därav det låga utfallet
- fjärrvärme 2 mnkr - februari, mars och april har varit varmare än normalt
- räntekostnader 4 mnkr - återföring av lånemarginal från internbanken som inte var budgeterad
- personalkostnader 1 mnkr. - personal som har slutat har inte ersatts

Örebrokompaniet AB

Bolagets prognos visar på en vinst på 0,1 mnkr att jämföra med ett nollresultat i budget.

Örebro Parkering AB

Örebro Parkering redovisar en prognos på -2,9 mnkr för helåret, vilket är -0,1 mnkr sämre än budget. I budget förutsattes ett övertagande av hyresavtal för parkeringsgaragen Oscaria och Conventum från 1 april. Då det framkommit att båda garagen genererar underskott har något övertagande inte skett. Det negativa resultatet orsakas av att bolaget nästan helt saknar intäkter samtidigt som kostnader för VD, styrelse och en del driftskostnader finns.

Länsmusiken i Örebro AB

Årets prognostiserade resultat för Länsmusiken är - 0,6 mnkr. Huvudorsaken till detta underskott är en ökning av semesterlöneskulden med 0,5 mnkr pga ett reducerat semesteruttag under 2019 vilket kommer att kompenseras med ett ökat uttag under sommaren 2020.

KumBro Utveckling AB med dotterbolag

KumBro Utveckling med dotterbolag redovisar prognoser med ett samlat resultat på cirka 3 mnkr, vilket är cirka 1,5 mnkr lägre än budgeterat.

- **KumBro Utveckling** prognostiserar ett resultat för helåret på -2,8 mnkr, vilket är 0,2 mnkr lägre än budget.
- **KumBro Stadsnätets prognos** är en vinst på 16,2 mnkr vilket är 4,8 mnkr bättre än budgeterat och orsakas framförallt av att kostnader för underhåll skjutits på framtiden och att planerade marknadskostnader fördröjts.
- **KumBro Vind** prognostiserar ett resultat på -4,4 mnkr istället för en budgeterat vinst på 1,1 mnkr. Intäkterna prognostiseras att bli cirka 7,3 mnkr lägre än budgeterat för året på grund av nedskrivning av lager och lägre priser på elcertifikat.
- **Biogasbolaget i Mellansveriges** resultat är enligt prognos -5,7 mnkr, vilket är 0,6 mnkr sämre än budget. Intäkterna beräknas överstiga budget då både volym och pris avviker positivt och finansiella kostnader blir lägre än budgeterat pga senarelagda upplåningar och bättre räntevillkor. Underhållskostnader, entreprenader och konsultarvoden blir högre än budgeterat.

Vätternvatten AB

Projektet har kommit längre än planerat för 2019, därav kommer de Aktiverade utgifterna att bli högre än budgeterat för 2019. Driftkostnaderna kommer att ligga i nivå med beslutad budget. Eftersom samtliga driftskostnader faktureras ägarna gör bolaget ett nollresultat.

Gustavsvik Resorts AB

Efter en bra sommar ligger intäkterna över och kostnaderna under budget. För helåret räknar bolaget med ett resultat på budgeterade +1,1 mnkr.

Örebro Läns Flygplats AB

Bolaget redovisar en vinst på 3,8 mnkr i sin helårsprognos att jämföra med ett budgeterat nollresultat. Den enskilt största faktorn är fraktflyget som genererar betydligt större intäkter än budgeterat, cirka 2,2 mnkr. Totalt sett överstiger intäkterna budget med 2,1 mnkr och kostnaderna understiger budget med 1,7 mnkr. De största avvikelserna på kostnadssidan är (+ nedan = högre kostnader än budget):

- Fastighetskostnader, +0,7 mnkr
- Reparation och underhåll, +0,4 mnkr
- Reklam och PR, -0,7 mnkr
- Bevakningskostnader, -0,4 mnkr
- Externa tjänster (ffa tornbemanning), -0,7 mnkr
- Räntekostnader, -0,8 mnkr

Alfred Nobel Science Park AB

För helåret prognostiserar bolaget ett nollresultat, vilket är i enlighet med budget.

Oslo-Stockholm 2.55 AB

Bolaget har en hög ambition för sin verksamhet och utnyttjar de resurser man har. Prognosen är ett litet överskott på +0,1 mnkr

Länsteatern

Prognosen för Länsteaterns resultat är -0,6 mnkr. Intäkterna överstiger budget med cirka 0,7 mnkr och kostnaderna överstiger budget med cirka 1,3 mnkr (främst lokal- och driftskostnader)

Dotterbolagens investeringar

Dotterbolagens totala externa investeringar i anläggningstillgångar (aktier, fastigheter och inventarier) uppgår till totalt till 543 mnkr per 30 april och prognosen för helåret 2019 är 2 024 mnkr. Nedan finns en uppställning av investeringar per bolag:

Majoritetsägda bolag Belopp i miljoner kronor	Ägar- andel i %	Delår 2, 2019		Budget 2019	Prognos 2, 2019	
		I invest prgm	Utanför prgm		I invest prgm	Utanför prgm
Örebrobostäder AB	100		503	924		838
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100	-12	33	116	-2	39
ÖBO Husaren AB	100	0	1	4		4
Västerporten Fastigheter AB	100		25	33		38
Örebroporten Fastigheter AB	100	117	108	572	188	262
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100	318	0	859	522	0
KumBro Vind AB	80		0	0		0
KumBro Stadsnät AB	80		29	40		40
Vättenvatten AB	74		6	12		12
Länsmusiken	91		0,1	0		0,1
Summa		423	705	2 560	708	1 233
	TOTALT		1 128	2 560		1 941

Intressebolag Belopp i miljoner kronor	Ägar- andel	Delår 2, 2019		Budget 2019	Prognos2 2019	
		I invest prgm	Utanför prgm		I invest prgm	Utanför prgm
Örebro Läns Flygplats AB	45		5	8		7
Gustavsvik Resort AB	45		5	11		11
Biogasbolaget i Mellansverige AB	40		41	62		70
Summa		0	51	81	0	88

Alla belopp avser bolagets totala resultat utan hänsyn till Örebro Rådhus ägarandel

Några av de större investeringarna under 2019 är (beloppen avser endast 2019 och inte hela projektkostnaden):

- **ÖrebroBostäders** största investeringar under 2019 är nyproduktion av 71 lägenheter och tio förskoleavdelningar på Norr (Norrstjärnan) med 182 mnkr, fortsatta investeringar i Vivalla med 140 mnkr och Varberga med 87 mnkr.
- **ÖBO Omsorgsfastigheters** största investeringsprojekt är om- och tillbyggnad av Gamla Karlslundsskolan till HVB-hem med 27 mnkr 2019 samt vårdboende Karlslund med 14 mnkr.
- **Västerporten Fastigheter** har investeringar på 18 mnkr för slutfasen av ÖBO:s kontor för fastighetsservice samt övrigt underhåll enligt plan.
- **Örebroporten Fastigheters** största investeringsprojekt är fortsatt Kulturkvarteret där 188 mnkr beräknas läggas 2019. Därutöver är den nya inomhusförbindelsen mellan Conventum Arena och Conventum Kongress ett stort projekt beräknat till 30 mnkr i år.
- **Futurum Fastigheters** större projekt under 2019 är Almbyskolan med 94 mnkr, Olaus Petriskolan med 64 mnkr och Navet med 43 mnkr.
- **KumBro Stadsnät** räknar med investeringar i fiberutbyggnad på 40 mnkr under 2019.
- **Biogasbolagets** investeringar beräknas uppgå till 70 mkr 2019, varav 62 mnkr avser transport och tanklösningar för Svealandstrafiken och 8 mnkr avser utrustning av anläggningen.

Övriga kommunägda företag

I tabellen visas delårsresultat och prognos för övriga kommunägda företag.

Företag Belopp i miljoner kronor	Ägarandel i %	Delår 2 2018	Delår 2 2019	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2 2019
Örebro Läns Trädgårds AB	74,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Nerikes Brandkår	48,6	-1,2	-1,5	1,5	0,7	-1,3
Stiftelsen Activa	50,0	0,3	-0,7	0,6	0,3	-0,7

Örebro Läns Trädgårds AB

Under året fokuseras arbetet till att förvalta konstverken som finns i bolaget ägo. Resultatet är i enlighet med lagd budget.

Nerikes Brandkår

Resultatet i prognosen är ett underskott på -1,3 mnkr. Underskottet kan i sin helhet förklaras genom ökade pensionskostnader. Blir resultatet vid årets slut negativt till följd av ökade pensionskostnader bör detta regleras genom den balansfond som finns under eget kapital för just detta ändamål. Denna hantering innebär att förbundet inte kommer att ha ett negativt balanskravsresultat som ska återställas inom tre år.

Stiftelsen Activa

Prognosen för 2019 visar ett underskott på 0,7 mnkr. Det huvudsakliga skälet är att intäkterna från Arbetsförmedlingen för "stöd och matchning" inte kommer upp i den budgeterade nivån då Arbetsförmedlingen inte alls remitterar arbetssökanden i den omfattning de gjort tidigare. Inte heller intäkterna för utbildningsverksamheten kommer upp i den budgeterade nivån pga minskad efterfrågan som sannolikt beror på kommunernas kärvare ekonomiska läge.

Finansiella rapporter och tillämpade redovisningsprinciper

Resultaträkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunen						Kommunkoncernen	
		Delår 2 2018	Delår 2 2019	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2:2019	Avvikelse	Bokslut 2018	Prognos 2:2019
Verksamhetens intäkter	1	1 773,0	1 546,9	2 577,5	*	*	*	4 558,0	4 997,9
Verksamhetens kostnader	2	-6 939,9	-7 240,7	-10 717,1	*	*	*	-11 534,2	-12 272,1
- varav jämförelsestörande poster	3	191,9	47,5	203,9	70,0	87,3	17,3	203,9	482,1
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-152,2	-168,3	-234,8	-265,0	-257,0	8,0	-858,3	-839,6
Verksamhetens nettokostnader		-5 319,2	-5 862,1	-8 374,3	-8 792,7	-8 990,2	-197,5	-7 834,5	-8 113,8
Skatteintäkter	5	4 438,5	4 620,0	6 655,4	6 930,4	6 926,8	-3,6	6 655,4	6 926,8
Generella statsbidrag och utjämning	6	1 223,1	1 295,5	1 846,0	1 896,1	1 939,4	43,3	1 846,0	1 939,4
Verksamhetens resultat		342,5	53,4	127,1	33,8	-124,0	-157,8	667,0	752,4
Finansiella intäkter	7	229,0	418,1	175,9	212,9	501,1	288,2	78,8	441,5
Finansiella kostnader	8	-32,1	-52,8	-132,0	-29,9	-67,8	-37,9	-548,5	-285,6
- varav jämförelsestörande poster	9	109,8	290,7	-103,8	-	290,7	290,7	-103,8	290,7
Resultat efter finansiella poster		539,5	418,7	171,0	216,8	309,3	92,5	197,3	908,3
Extraordinära intäkter		-	-	-	-	-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-	-	-	-	-
Årets resultat	11	539,5	418,7	171,0	216,8	309,3	92,5	169,6	908,3
Finansiering via eget kapital		29,9	38,2	69,4	-	112,5	112,5	-	-
Resultat inkl. ianspråktaget eget kapital		569,4	456,9	240,5	216,8	421,8	205,0	169,6	908,3

* Relevanta värden saknas till följd av nettobudgetering.

Jämförelsestörande poster 2018: I verksamhetens nettokostnader ingår reavinst/förluster från försäljning av anläggningstillgångar med 3 mnkr, exploateringsresultat med 62 mnkr, försäljning av tre tomträtter med 139 mnkr. I finansnettot ingår realiserade reavinst/förluster med 11 mnkr, orealiserade reavinst/förluster med -112 samt effekt av ändrad diskonteringsränta på pensionsskulden inkl. löneskatt med -3 mnkr.

Jämförelsestörande poster prognos 2019: I verksamhetens nettokostnader ingår reavinst/förluster från försäljning av anläggningstillgångar med 4 mnkr och exploateringsresultat med 83 mnkr. I finansnettot ingår realiserade reavinst/förluster med 32 mnkr, orealiserade reavinst/förluster med 261 mnkr samt effekt av ändrad diskonteringsränta på pensionsskulden inkl. löneskatt med -3 mnkr.

Kassaflödesrapport för kommunens verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunen		
		Delår 2 2018	Delår 2 2019	Bokslut 2018
Den löpande verksamheten				
Periodens/årets resultat		539,5	418,7	171,1
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	22-23	-9,1	-12,3	-20,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	12	230,2	257,9	264,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		760,6	664,3	414,8
Ökning (-)/minskning (+) förråd, lager, exploateringsfastigheter	17	0,2	-13,2	1,8
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	18	216,3	318,5	-132,1
Ökning(+)/minskning (-) kortfristiga skulder	30	-419,5	-341,1	81,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		557,5	628,4	366,3
Investeringsverksamheten				
Investering i immateriella anläggningstillgångar	13	-	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar (-)	14	-386,6	-364,3	-740,9
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	14	10,8	7,2	51,9
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	14	3,5	14,9	4,4
Investering i finansiella tillgångar (-)	16	-0,1	-0,8	0,0
Försäljning av finansiella tillgångar (+)	16	-	1,5	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-372,4	-341,5	-684,6
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån (+)	24	764,0	39,7	1 284,1
Nyupptagna lån, leasing (+)	24	0,0	-	-
Amortering av skuld (-)	28	-0,1	-0,1	-1,0
Ökning långfristiga fordringar (-)	16	-800,0	-4 821,0	-4 388,5
Minskning av långfristiga fordringar (+)	16	0,0	4 776,0	3 194,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-36,1	-5,4	89,1
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-	-	-
Årets kassaflöde		149,1	281,5	-229,2
Likvida medel vid årets/periodens början	19-20	4 610,9	4 494,7	4 610,9
Likvida medel vid årets/periodens slut	19-20	4 760,0	4 776,2	4 381,7
Räntebärande nettotillgång/skuld				
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		4 034,5	3 838,4	4 034,5
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		4 131,8	3 873,8	3 838,4

Balansräkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Delår 2 2018	Delår 2 2019	Bokslut 2018
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar		19 929,2	20 839,4	20 618,4
Immateriella anläggningstillgångar	13	0,6	0,1	0,4
Materiella anläggningstillgångar	14-15	4 640,6	5 112,5	4 936,1
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	14	3 400,4	4 045,1	3 987,6
- pågående nyanläggningar	14	801,8	577,1	460,2
- fordon, maskiner och inventarier	15	438,4	490,3	488,3
Finansiella anläggningstillgångar	16	15 288,0	15 726,9	15 681,8
Omsättningstillgångar		5 834,4	5 779,1	5 802,9
Förråd m.m.	17	156,0	167,6	154,4
- Förråd, Lager		8,4	5,6	6,3
- Exploateringsfastigheter		123,5	140,0	124,8
- Tomträtter		24,1	22,0	23,3
Kortfristiga fordringar	18	805,4	835,2	1 153,7
Kortfristiga placeringar	19	4 453,8	4 325,2	4 244,2
Kassa och bank	20	419,1	451,0	250,6
SUMMA TILLGÅNGAR		25 763,6	26 618,5	26 421,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	21	8 946,9	8 997,1	8 578,5
- periodens resultat		539,5	418,7	171,0
- resultatutjämningsreserv		160,0	160,0	160,0
Övrigt eget kapital		8 247,4	8 418,4	8 247,5
Avsättningar		612,0	697,7	617,8
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	560,3	650,1	569,3
Övriga avsättningar	23	51,7	47,7	48,5
Skulder		16 204,7	16 923,7	17 225,1
Långfristiga skulder		14 805,2	15 364,0	15 324,3
- Långfristiga lån	24	4,9	4,0	4,0
- Långfristiga lån, koncernen	24	14 358,0	14 808,0	14 808,0
- Övriga långfristiga skulder	25	442,3	552,1	512,3
Kortfristiga skulder		1 399,6	1 559,6	1 900,8
- Leverantörsskulder	26	316,1	331,0	558,2
- Kortfristiga lån, koncernen	27	36,2	158,7	183,9
- Övriga kortfristiga lån	28	0,9	0,2	0,9
- Interimsskulder	29	885,4	891,8	1 012,4
- Övriga kortfristiga skulder	30	161,0	178,0	145,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		25 763,6	26 618,5	26 421,3
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter				
- Ställda säkerheter	32	-	-	-
Ansvarförbindelser				
- Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22	2 998,5	2 882,3	2 915,2
- Övriga ansvarförbindelser				
<i>Borgensåtaganden</i>	31	860,0	859,4	859,4
<i>Övrigt</i>	32	0,5	0,4	0,5

Noter för kommunens verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 1: Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	38,3	40,6	65,9
Taxor och avgifter	414,0	434,7	630,1
- konsumtionsavgifter va/avfall	158,6	167,3	240,9
- barnomsorg	67,6	70,5	100,8
- äldre och funktionshindrade	25,1	26,1	38,1
Hyror och arrenden	173,2	178,3	259,6
Bidrag	681,2	592,1	1 010,8
- staten	646,3	549,8	960,2
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	209,4	223,8	296,1
Exploateringsintäkter	95,8	55,5	138,3
Tomträttsintäkter	158,0	12,8	173,0
Realisationsvinster	3,0	9,0	3,8
Summa	1 773,0	1 546,9	2 577,5
I verksamhetens intäkter i kommunen ingår jämförelsestörande poster med 64,7 mnr, not 3 (280,7 mnr 2018).			
Not 2: Verksamhetens kostnader			
Löner och sociala avgifter	-3 760,6	-3 880,4	-5 845,0
Pensionskostnader	-275,9	-297,4	-403,5
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-104,0	-87,4	-167,3
Bränsle, energi- och vatten	-47,7	-51,7	-70,3
Köp av huvudverksamhet	-1 036,2	-1 100,3	-1 602,6
Lokal- och markhyror	-712,1	-768,1	-1 084,8
Lämnade bidrag	-373,7	-377,4	-540,6
Realisationsförluster och utrangeringar	0,0	-4,9	-0,5
Tjänster	-482,3	-522,9	-795,7
Varor	-147,4	-150,3	-206,8
Summa	-6 939,9	-7 240,7	-10 717,1
I verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster med 17,2 mnr not 3 (76,8 mnr 2018)			
I verksamhetens kostnader ingår kostnader för räkenskapsrevision, den uppskattas till 0,4 mnr på helår.			
Not 3: Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnader			
Realisationsvinster för anläggningstillgångar	3,0	9,2	3,8
Realisationsförluster för anläggningstillgångar	0,0	-4,9	-0,5
Resultat av försäljning av exploateringsfastigheter*	50,3	43,2	61,9
Försäljning av tre tomträtter**	138,6	-	138,6
Summa	191,9	47,5	203,9
* Exploateringsverksamhetens budget på 70 mnr är att betrakta som jämförelsestörande			
** Tre större centrala tomträtter såldes under 2018, försäljningsnettots belopp är så stort att det är att betrakta som jämförelsestörande och av tomträttsförsäljningens budget på 95 mnr är 75 att betrakta som jämförelsestörande			
Not 4: Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar immateriella tillgångar	-0,4	-0,3	-0,6
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-77,8	-87,2	-121,5
Avskrivningar maskiner och inventarier	-72,0	-79,9	-110,0
Avskrivning Maskiner och inventarier på leasingavtal	-2,0	-0,8	-2,7
Årets avskrivningar	-152,2	-168,3	-234,8
Återföring av tidigare nedskrivna anläggningstillgångar	-	-	-
Nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-	-	-
Summa	-152,2	-168,3	-234,8

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 5: Skatteintäkter			
Preliminära skatteintäkter	4 451,2	4 658,2	6 676,8
Slutavräkning ¹⁾	-19,0	6,5	-21,5
Preliminär slutavräkning ²⁾	0,1	-51,3	-9,1
Skatteväxling gymnasieseror	6,2	6,6	9,2
Summa	4 438,5	4 620,0	6 655,4
1) Mellanskillnaden mellan den i bokslut uppbokade - 61 kr/inv och nu slutavräkning för 2018 44 kr/inv			
2) Den preliminära slutavräkningen för 2019 uppgår till -503 kr/inv. Källa SKL Cirkulär 19:35			
Not 6: Generella statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämning	923,0	998,8	1 384,5
Kostnadsutjämning	-45,5	-78,0	-68,3
Regleringsbidrag	15,7	71,7	23,6
Generellt bidrag från staten	55,0	34,7	95,1
Utjämningsbidrag LSS	114,8	102,9	172,3
Kommunal fastighetsavgift	160,1	165,4	238,8
Summa	1 223,1	1 295,5	1 846,0
Not 7: Finansiella intäkter			
Ränteintäkter internbank	-8,0	20,2	-12,2
Ränteintäkter, likviditetsförvaltning	46,9	39,8	50,3
Ränteintäkter pensionsförvaltning	26,7	24,3	28,6
Ränteintäkter övriga	2,7	3,0	3,1
Borgensavgifter/räntetillägg	26,2	26,8	39,7
Utdelningar koncernbolag	0,0	0,0	44,0
Reavinster, försäljning finansiella anläggningstillgångar	-	1,3	-
Reavinst aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	6,2	27,7	6,2
Reavinst aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	6,2	8,2	6,2
Övriga finansiella intäkter	6,7	5,8	10,0
Summa Finansiella intäkter exklusive värdering	113,6	157,1	175,9
Orealiserade reavinst, värdering, likviditetsförvaltning	75,2	161,5	0,0
Orealiserade reavinst, värdering, pensionsförvaltning	40,2	99,5	0,0
Summa Finansiella intäkter inklusive värdering	229,0	418,1	175,9
Not 8: Finansiella kostnader			
Räntekostnader, Internbank	5,9	-21,7	9,2
Ränta på pensionskuld	-15,4	-18,7	-16,5
Räntekostnader, övrigt	-4,4	-4,4	-6,7
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	-0,5	-4,7	-0,6
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	-0,4	-	-0,4
Bankkostnader, Internbank	-3,1	-3,3	-4,8
Summa finansiella kostnader exklusive värdering	-17,9	-52,8	-19,8
Orealiserade reaförluster, värdering, likviditetsförvaltning	-9,0	-	-69,9
Orealiserade reaförluster, värdering, pensionsförvaltning	-5,2	-	-42,3
Summa finansiella kostnader inklusive värdering	-32,1	-52,8	-132,0

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 9: Jämförelsestörande poster i finansnettot			
Effekt av sänkt diskonteringsränta pensioner	-2,9	-2,8	-3,0
Reavinst, försäljning av finansiella anläggningstillgångar	-	1,3	-
Realiserad kursvinst på värdepapper	12,4	36,0	12,4
Realiserad kursförlust på värdepapper	-0,9	-4,7	-1,0
Orealiserad kursvinst på värdepapper	115,4	261,0	0,0
Orealiserad kursförlust på värdepapper	-14,2	-	-112,2
Summa	109,8	290,7	-103,8

Not 11: Årets resultat i förhållande till balanskravet			
Årets resultat enligt resultaträkningen	539,5	418,7	171,3
Realisationsvinster anläggningstillgångar	-3,0	-9,2	-3,4
Realisationsvinster finansiella tillgångar	-11,5	-37,3	-11,4
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-101,2	-261,0	112,0
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
Resultat efter balanskravjusteringar	423,9	111,3	268,5
Medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-
Medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	423,9	111,3	268,5
Medel till markeringar eget kapital	-14,1	-12,3	-79,6
Medel från markeringar i eget kapital	-93,2	90,1	74,1
Summa efter markeringar i Eget kapital	316,6	189,1	263,1

Not 12: Ej likviditetspåverkande poster			
Justering för av- och nedskrivningar	149,6	164,0	230,3
Förändring avsättningar	72,4	92,3	89,3
Förändring pensioner exkl uttag	72,4	92,3	89,3
Värdesättning/förändring nuvärde	-	-	-
Nya avsättningar	-	-	-
Övriga ej likviditetspåverkande poster	8,1	1,6	-55,6
Realisationsförluster	0,0	4,9	0,5
Realisationsvinster	-3,0	-9,2	-3,8
Ränta anslutningsavgifter och byggränta	4,3	4,4	6,7
Effekter av ändrade redovisningsprinciper	8,1	1,3	-59,4
Övrigt	-1,4	0,2	0,4
Summa ej likviditetspåverkande poster	230,2	257,9	264,0

Not 13: Immateriella tillgångar			
Ingående bokfört värde	1,0	0,4	1,0
Investeringar under året	-	-	-
Årets avskrivningar	-0,4	-0,3	-0,6
Utgående bokfört värde	0,6	0,1	0,4
Bokfört värde totalt, immateriella tillgångar			
Anskaffningsvärde	9,2	9,2	9,2
Ackumulerade avskrivningar	-8,2	-8,8	-8,2
Årets avskrivningar	-0,4	-0,3	-0,6
Summa	0,6	0,1	0,4
Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning			
Genomsnittlig nyttjandeperiod är fyra år			
Tillämpad tid för avskrivning är mellan 3-5 år			
Samtliga externt förvärvade			

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 14: Mark byggnader och tekniska anläggningar			
Bruttoinvesteringar	386,6	365,1	741,3
- fastighetsförvärv	7,2	-4,6	13,7
Investeringsinkomster	-10,8	-7,2	-52,3
Summa	375,8	357,9	689,0
Försäljningspris anläggningstillgångar	211,9	72,4	315,7
- bostadsrätt	-	1,5	-
- omsättningsstillgångar	258,8	68,4	311,3
Försäljningspris materiella anläggningstillgångar	3,5	14,9	4,4
Försäljningsomkostnader	-50,4	-12,4	-76,3

Mark, byggnader och tekniska anläggningar			
Ingående bokfört värde	3 410,4	3 987,6	3 410,4
Investeringar under året	76,4	155,7	742,7
Utrangering/avyttring/korrigerig	-8,9	-11,1	-49,4
Utrangeringar effekter av införande av komponentredovisning	0,0	0,0	0,0
Utfördelningar	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-76,3	-86,9	-116,3
Nedskrivningar	-	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-	-
Överföringar från/till annat tillgångsslag	0,1	0,0	0,1
Övriga förändringar	-1,3	-	-
Utgående bokfört värde	3 400,4	4 045,1	3 987,6

I årets avskrivningar totalt för kommunen ingår 0,5 mnkr för avskrivningar på bostadsrätter. Bostadsrätter redovisas under finansiella anläggningstillgångar.

Pågående nyanläggningar			
Ingående bokfört värde	585,3	460,2	585,3
Investeringar under året	298,1	287,5	538,1
Aktiverat under året	-82,4	-164,7	-697,4
Övriga förändringar	0,8	-5,9	-
Utrangeringar/omklassificeringar	-	-	34,2
Utgående bokfört värde	801,8	577,1	460,2

Bokfört värde totalt mark, byggnader och tekniska anläggningar			
Anskaffningsvärde	4 998,9	5 771,2	5 628,9
Ackumulerade avskrivningar	-1 522,1	-1 639,1	-1 525,1
Årets avskrivning	-76,3	-86,9	-116,3
Summa	3 400,4	4 045,1	3 987,6

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning
Genomsnittlig nyttjandeperiod är 31 år

Tillämpad tid för avskrivning är mellan 5-100 år.

Från och med 2015 tillämpas komponentredovisning

Mark skrivs inte av

Not 15: Maskiner, fordon, inventarier och konst			
Ingående bokfört värde	429,3	488,3	429,3
Investeringar under året	89,6	94,4	180,3
Försäljningar	-	-	-
Utrangering/avyttring/korrigerig	-0,8	-2,6	-6,8
Årets avskrivningar	-75,2	-80,6	-114,4
Overtöringar från/till annat tillgångsslag	-0,1	0,0	-0,1
Övriga förändringar	-4,4	-9,2	0,0
Utgående bokfört värde	438,4	490,3	488,3

Bokfört värde totalt, maskiner, fordon, inventarier och konst			
Anskaffningsvärde	1 528,6	1 661,7	1 599,8
Ackumulerade avskrivningar	-1 015,1	-1 090,7	-997,0
Årets avskrivningar	-75,2	-80,6	-114,4
Summa	438,4	490,3	488,3
Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning.			
Genomsnittlig nyttjandeperiod är 7 år			
Tillämpad tid för avskrivning är mellan 3-20 år.			
Konst skrivs inte av.			

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 16: Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar och bostadsrätter			
Aktier	227,0	227,0	227,0
Andelar och grundfondskapital	95,0	95,0	95,0
Bostadsrätter	18,8	18,6	18,6
Summa	340,8	340,6	340,6
Utlämnade lån			
Kommunala bolag	698,6	698,6	698,6
Landsting	0,3	0,3	0,3
Föreningar och stiftelser	15,0	14,8	14,8
Företag	15,0	1,5	1,5
Summa	728,9	715,2	715,2
Utlämnade lån internbank, koncernen			
Futurum Fastigheter i Örebro AB	3 374,0	3 724,0	3 524,0
Kumbro Vind AB	285,6	271,2	278,4
Kumbro Stadsnät AB	168,0	168,0	168,0
Västerporten AB	275,0	315,0	300,0
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	578,0	578,0	578,0
ÖBO Husaren AB	290,0	290,0	290,0
Örebrobostäder AB	6 327,0	6 877,0	6 427,0
Örebroporten Fastigheter AB	2 913,0	2 443,0	3 063,0
Summa	14 210,6	14 666,2	14 628,4
-varav kortfristig fordran Kumbro Vind AB, amortering nästkommande år	-7,2	-3,6	-10,8
Övriga långfristiga fordringar			
Långfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	14,9	8,4	8,4
Övriga	0,1	-	-
Summa	15,0	8,4	8,4
Summa finansiella anläggningstillgångar	15 288,0	15 726,8	15 681,9

Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagets samtliga åtaganden. Detta borgensåtagande är begränsat till den enskilde medlemmens andel av bolagets samtliga åtaganden. Denna andel bestäms utifrån medlemmens insatskapital i förhållande till det totala andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening.

Örebro kommuns borgensåtagande per 2019-08-31 är totalt 8 344,5 mnrk dvs 7 485,1 + 859,4 (7 500,0 mnrk 2018). Örebro kommuns borgensåtagande för Kommuninvests skulder beräknades till 7 485,1 mnrk per 2018-12-31 (6 640,6 mnrk 2018)

Not 17: Förråd m.m.			
Förråd	8,4	5,6	6,3
Exploateringsfastigheter	123,5	140,0	124,8
Tomträttsfastigheter småhus	24,1	22,0	23,3
Summa	156,0	167,6	154,4

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 18: Kortfristiga fordringar			
Statsbidragsfordringar			
Flyktingar	30,2	11,8	27,0
Fordran av seende särskild moms-kompensation	44,9	52,7	116,3
Kommunal fastighetsavgift/skatter	101,0	119,7	106,5
Övriga statsbidragsfordringar	31,3	0,8	9,3
Summa	207,4	185,0	259,1
Övriga omsättningstillgångar			
Interimsfordringar	382,7	419,2	459,9
Upplupna ränteintäkter	4,1	9,8	2,5
Upplupna skatteintäkter, inbetald preliminär skatt	4,0	16,5	6,6
Kortfristig del av långfristig fordran koncernbolag	1,7	1,7	13,7
Nästkommande års amortering koncernbolag	7,2	3,6	10,8
Kortfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	-	-	6,6
Kortfristig fordran, anteciperad utdelning Örebro Rådhus AB	-	-	44,0
Övriga fordringar	3,1	9,0	1,2
Summa	402,8	459,8	545,3
Kortfristig fordran inom koncernkontot			
Länsmusiken i Örebro AB	1,1	-	2,8
Örebrobostäder AB	33,4	3,9	96,1
Örebro Rådhus AB	9,0	11,5	18,6
Örebroporten Fastigheter AB	33,3	-	25,1
Summa	76,9	15,4	142,5
Kundfordringar	118,2	175,0	206,8
Summa kortfristiga fordringar	805,4	835,2	1 153,7

Not 19: Kortfristiga placeringar			
Likviditetsförvaltning	2 992,5	2 817,7	2 858,9
Pensionsförvaltning	1 461,4	1 507,5	1 385,3
Summa	4 453,9	4 325,2	4 244,2

Not 20: Kassa och bank			
Bank och giro	419,1	451,0	250,6
Summa	419,1	451,0	250,6
Summa omsättningstillgångar	5 834,4	5 779,1	5 802,9

Not 21: Eget kapital			
Eget kapital (IB)	8 294,4	8 578,5	8 294,4
Korrigerad ingående värde e.k.	113,0	-	113,1
Effekter värdering av kortfristiga placeringar enligt LKBR	113,0	-	113,1
Årets resultat	539,5	418,7	171,0
Resultatutjämningsreserv	160,0	160,0	160,0
Markeringar	1 108,0	1 041,9	1 185,4
- eget kapital avfall	91,2	91,5	90,9
- eget kapital VA	-	-17,0	-7,7
- konjunktur- och strukturbuffert	200,0	200,0	200,0
- AFA-medel (åter från 2005 och 2006)	2,8	-	8,1
- AFA-medel (åter från 2004)	7,0	0,0	10,7
- digitaliseringsatsning	157,4	100,8	161,7
- Den växande kommunen	-	33,2	39,6
- Strukturförändringar hemvärden	-	8,0	25,0
- Digital arbetsplats	-	-40,3	-4,2
- sociala investeringar	72,0	78,8	75,3
- överfört resultat intraprenader	38,9	49,2	48,4
- exploateringsfastigheter	538,7	537,7	537,7
Eget kapital (UB)	8 946,9	8 997,1	8 578,5

2018 Reserverades 39,6 mnrk respektive 25 mnrk för nya satsningar den Växande kommunen och Strukturförändringar inom hemvärden. 15,1 mnrk för intraprenadernas nya överskott samt VA-verksamhetens underskott med -7,7 mnrk samt Digital arbetsplats med -4,2 mnrk. 2017 reserverades 80 mnrk av resultatet till resultatutjämningsreserven, 13,1 mnrk för nivåhöjning av sociala investeringar, kapitalkostnader för exploateringsfastigheter med 75,8 (2016) och 108,1 (2017) samt 8,5 mnrk för intraprenadernas nya överskott.

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 22: Avsättning till pensioner och liknande förpliktelser			
Örebro kommun tillämpar den blandade modellen för redovisning av pensionsåtaganden fr.o.m. år 1998 enligt KPA:s beräkningar med RIPS 17 som grund. Avsättning till pensioner redovisar avtalspensioner som intjänats fr.o.m. 1998-01-01 samt samtliga garanti- och visstidspensioner. Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Denna del av pensionsåtagandet har minskat med 92,4 mnkr mellan 2018 och 2019-08-31. Örebro kommun har beslutat att betala ut maximalt belopp av den avgiftbestämda ålderspensionen. För helår 2019 beräknas kostnaden att bli 211,9 mnkr varav för delår 2 141,9 mnkr vilken är bokförd som en kortfristig skuld. Av kostnaden för 2019 kommer 22,7 regleras under innevarande år och restande regleras första halvåret 2020. Beräkningarna baseras på uppgifter per 2019-08-23. Aktualiseringsgraden är 96 % (96 %).			
Specifikation avsatt till pensioner			
Avtalspensioner	344,7	406,1	349,3
- förmånsbestämd ålderspension	305,1	349,7	297,2
- särskild avtalspension	-	3,6	4,4
- pension till efterlevande	4,7	7,3	6,9
- PA-KL pensioner	32,0	45,5	40,8
- Övrigt	2,9	-	-
Örebros särskilda pensionsplan (ÖSPP)	80,9	93,9	87,6
Särskild avtalspension- och visstidspensioner	6,9	4,8	4,8
- särskilda avtalspensioner	-	0,1	0,2
- visstidspensioner	6,2	4,7	4,6
- Arbetstagare som pensionerats	0,8	-	-
Avtalspensioner förtroendevalda ej avgångna	14,8	14,5	13,2
Avtalspensioner förtroendevalda OPF-KL	2,8	3,8	3,2
Löneskatt	110,2	126,9	111,1
Summa	560,3	650,1	569,3
Ingående avsättning avtalspensioner	302,2	349,3	302,2
Nyintjänad pension	42,6	56,9	56,5
Ränte- och beloppsuppräknings	8,1	10,2	8,0
Sänkt diskonteringsränta	-	-	-
Övrigt	-1,0	-0,2	-2,7
Årets utbetalningar	-7,2	-10,1	-14,6
Löneskatt	83,6	98,4	84,8
Summa avsättning	428,3	504,5	434,1
Ingående avsättning ÖSPP	73,9	87,6	73,9
Nyintjänad pension	-	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	1,5	2,1	2,2
Ändrad diskonteringsränta	2,3	2,2	2,4
Övrigt	3,6	2,5	9,7
Årets utbetalningar	-0,4	-0,5	-0,7
Löneskatt	19,6	22,8	21,3
Summa avsättning	100,5	116,8	108,9
Ingående avsättning ÖK-SAP	6,8	4,8	6,8
Ränte- och beloppsuppräknings	0,2	0,1	0,2
Sänkt diskonteringsränta	-	-	-
Arbetstagare som pensionerats	0,8	-	-
Övrigt	-0,1	0,8	-1,2
Årets utbetalningar	-0,7	-0,9	-1,0
Löneskatt	1,7	1,2	1,2
Summa avsättning	8,6	6,0	6,0
Ingående avsättning förtroendevalda	13,3	13,2	13,3
Nyintjänad pension	1,2	0,9	-0,6
Ränte- och beloppsuppräknings	0,3	0,4	0,5
Ändrad diskonteringsränta	-	-	-
Överfört till ordinarie beräkning	-	-	-
Löneskatt	3,6	3,5	3,2
Summa avsättning	18,4	18,0	16,4
Ingående avsättning förtroendevalda OPF-KL	2,3	3,2	2,3
Nyintjänad pension	0,5	0,6	0,9
Löneskatt	0,7	0,9	0,8
Summa avsättning	3,5	4,7	3,9
Rättelse löneskatt från 2014	1,0	-	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Utgående avsättning			
Utgående avsättning	560,3	650,1	569,3
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse			
Avtalspensioner	2 407,4	2 315,1	2 341,8
Förtroendevalda	5,6	4,5	4,2
Löneskatt	585,4	562,7	569,1
Summa	2 998,5	2 882,3	2 915,2
Ingående ansvarsförbindelse			
Ingående ansvarsförbindelse	2 416,7	2 341,8	2 416,7
Pensionsutbetalningar	-90,4	-88,3	-128,1
Ränte- och beloppsuppräknings	56,0	61,7	53,5
Aktualisering	-	-	-
Övrigt	25,1	-0,1	-0,4
Löneskatt	584,0	561,6	568,1
Delsumma ansvarsförbindelse	2 991,5	2 876,7	2 909,9
Ingående ansvarsförbindelse förtroendevalda			
Ingående ansvarsförbindelse förtroendevalda	4,7	4,2	4,7
Pensionsutbetalningar	-	-0,5	-
Ränte- och beloppsuppräknings	0,2	0,2	0,1
Ändrad diskonteringsränta	-	-	-
Nyintjänad pension	0,8	0,6	-0,6
Överfört till ordinarie beräkning	-	-	-
Löneskatt	1,4	1,1	1,0
Delsumma förtroendevalda	7,0	5,6	5,3
Utgående ansvarsförbindelse totalt	2 998,5	2 882,3	2 915,2
Not 23: Övriga avsättningar			
Avsättning för återställande av deponi			
Ingående bokfört värde	49,9	45,9	49,9
Förändring av nuvärdet	-	-	-
Uttag	-0,7	-0,8	-4,0
Utgående bokfört värde	49,2	45,1	45,9
För återställandet av deponier rekommenderas att en avsättning görs motsvarande uppskattade kostnader för återställandet. Atleverket fick sin ansökan till miljödomstolen om att få fortsätta att deponera till år 2025 på nuvarande deponi beviljad 071206. Enligt den senaste fonderingskalkylen uppgår de kvarvarande kostnaderna för sluttäckning till 45,1 mnkr vid en diskonteringsränta på 3%. Hittills har uttag på 29,6 mnkr gjorts från avsättningen. Arbetet med sluttäckningen pågår mellan 2008 och 2025.			
Avsättning för sanerings- och markarbeten Rörströmsälven 10 (Öknaskolan)			
Ingående bokfört värde	0,9	0,9	0,9
Årets avsättning	-	-	-
Uttag	-	-	-
Utgående bokfört värde	0,9	0,9	0,9
Avsättning parkeringsstriköp			
Ingående bokfört värde	1,6	1,6	1,6
Årets avsättning	-	-	-
Uttag	-	-	-
Utgående bokfört värde	1,6	1,6	1,6
Summa övriga avsättningar	51,7	47,7	48,5
Summa avsättningar	612,0	697,7	617,8
Not 24: Långfristiga lån			
Långfristiga lån			
Certifikatslån	3 000,0	2 800,0	3 150,0
Obligationslån	6 158,0	5 207,9	5 358,0
Kommuninvest	4 300,0	5 600,0	5 100,0
Europeiska investeringsbanken	900,0	1 200,0	1 200,0
Landsting	4,0	4,0	4,0
Långfristig leasingkul	0,9	-	-
Summa	14 362,9	14 811,9	14 812,0
varav 14 808 mnkr avser upplåning till Internbanken (14 808 mnkr 2018)			

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Europeiska investeringsbanken			
Låneram (outnyttjad del av 1 500 mnkr)	600,0	-	300,0
Checkräkningskrediter			
Swedbank (ej utnyttjad)	300,0	400,0	300,0
Låneskuldens struktur			
Kapitalbindningstid, år	3,2	3,1	3,2
Räntebindningstid, år	0,1	0,1	0,1
Räntebindningstid exkl. derivat, år	0,1	0,3	0,3
Andel lån som förfaller inom ett år,%	29,0	30,0	31,0
Ränta i genomsnitt,%	0,0	0,3	-0,1
Ränta i genomsnitt exkl. derivat,%	0,0	0,4	-
Fordon			
Totala minimileaseavgifter	11,8	2,6	5,3
Nuvärde minimileaseavgifter	1,8	0,2	0,9
Därv förfall inom 1 år	0,9	0,2	0,9
Därv förfall mellan 1 - 5 år	0,9	0,0	0,0
Därv förfall senare än 5 år	-	-	-
I minimileaseavgiften ingår anskaffningspriset exkl. restvärdet samt 12,5 procent moms.			
Not 25: Övriga långfristiga skulder			
Periodiserade anslutningsavgifter	330,3	368,8	339,3
Periodiserade gatukostnadsersättningar	51,1	60,4	55,0
Periodiserade investeringsbidrag	60,8	122,8	118,0
Övriga långfristiga skulder	-	-	-
Summa	442,3	552,1	512,3
Anslutningsavgiften ska främst täcka investeringskostnaden för va-ledningen. I samband med en anslutning finns mindre driftskostnader, som administrationskostnader, men dessa har bedömts vara av mindre omfattning, varför hela anslutningsavgiften periodiseras.			
Summa långfristiga skulder	14 805,2	15 364,0	15 324,3
Not 26: Leverantörsskuld			
	316,1	331,0	558,2
Not 27: Kortfristig skuld inom koncernkontot			
Örebro Rådhus AB	-	-	-
Örebrobostäder AB	-	-	-
Örebroporten Fastigheter AB	-	56,2	-
Futurum Fastigheter i Örebro AB	1,0	46,3	154,1
Örebro Parkering AB	6,0	4,4	5,7
Örebrokompaniet AB	7,4	6,1	8,3
Länsmusiken Örebro AB	-	11,6	-
Kumbro utveckling AB	21,0	12,6	12,6
Örebroregionens Science Park AB	0,7	2,4	3,1
Vätternvatten AB	-	19,1	-
Närkefrakt Fastigheter AB	0,1	-	0,1
Övriga	0,0	0,0	0,0
Summa	36,2	158,7	183,9
Not 28: Övriga kortfristiga lån			
Nästkommade års amorteringar	0,9	0,2	0,9
Summa	0,9	0,2	0,9
Not 29: Interimsskulder			
Av de nyintjänade pensionsförmånerna för år 2019 som Örebro kommun har beslutat att betala ut som avgiftsbestämd ålderspension bokas den del som avser perioden som en kortfristig skuld med 141,9 mnkr.			
Semesterlöneskuld	131,0	125,2	245,3
Nyintjänade pensionsförmåner, avgiftsbestämd ålderspension	134,8	141,9	183,6
Upplupna löner	37,8	16,3	14,9
Upplupna sociala avgifter	205,3	209,4	258,3
Upplupna räntekostnader	20,5	25,2	30,3
Förutbetalda hyresintäkter	31,4	9,9	18,7
Förutbetalda konsumtionsavgifter VA*)	-1,0	-	-
Förutbetalda skatter	48,8	60,5	60,5
Övriga interimsskulder	276,6	303,4	200,7
Summa	885,4	891,8	1 012,4

*) Förutbetalda konsumtionsavgifter, skuld till abonnenter.

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		
	2018	2019	2018
	Delår 2	Delår 2	Bokslut
Not 30: Övriga kortfristiga skulder			
Momsskuld	11,9	14,8	-
Avfallsskatt	1,8	0,7	1,6
Särskilda punktskatter	0,0	-0,2	0,4
Personalens källskatt	92,0	96,4	89,6
Fastighetsskatt	5,7	3,2	5,9
Avr. gem. hushållskassor VFH	0,7	0,7	0,6
Övriga kortfristiga skulder	48,8	62,4	47,3
Summa	161,0	178,0	145,3
Summa kortfristiga skulder	1 399,6	1 559,6	1 900,8
Not 31: Borgensättaganden			
Majoritetsägda bolag			
- Örebrobostäder AB	110,0	110,0	110,0
- Örebro rådhus AB	500,0	500,0	500,0
- Kumbro utveckling AB	53,6	53,6	53,6
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	58,6	58,6	58,6
Minoritetsägda företag			
- Örebro läns flygplats AB	97,5	97,5	97,5
Övriga			
- delägda stiftelser	4,0	4,0	4,0
- förlustansvar, egna hem	0,2	0,1	0,1
- övriga bostadslån	28,1	27,7	27,7
- föreningar och andra organisationer	8,0	7,9	7,9
Summa	860,0	859,4	859,4
Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagets samtliga åtaganden. Se not 16.			
Not 32: Övriga ansvarförbindelser			
Örebro kommun förvärtar egna medel åt privatpersoner motsvarande 0,7 mnkr. Kommunen förvärtar hushållskassor för boende i gruppbostad, finns inom övriga kortfristiga skulder.			
I kommunens framtida åtaganden för operationell leasing ingår hyrcyklar till personalen med 7,7 mnkr för kostnader innevarande år, 9,6 mnkr är beräknade kostnader för kommande 12 månader och därefter 5,0 mnkr är beräknade kostnader för kommande 13 - 60 månader.			
Ställda säkerheter			
Fastighetsinteckningar	-	-	-
Företagsinteckningar	-	-	-
Övriga ställda pantar	-	-	-
Summa	-	-	-
Övriga tilläggsupplysningar			
Villkorat kapitalfillskott, mnkr			
ÖSK (Örebro Sportklubb)	3,1	2,8	3,0
KIF Örebro Damfotbollsförening (DFF)	2,3	2,3	2,3
Kommunens framtida åtaganden för operationell leasing			
Maskiner, fordon och inventarier, mnkr	-	-	-
Redovisade kostnader innevarande år	23,2	24,0	17,4
Beräknade kostnader kommande 12 mån	13,9	22,7	12,9
Beräknade kostnader kommande 13-60 mån	-	10,4	-
Hyra fastigheter			
Avgifter med förfall inom 1 år	1 066,2	1 178,0	1 157,5
Avgifter med förfall inom 1 år men innan 5 år	2 841,9	2 773,6	2 668,5
Avgifter med förfall senare än 5 år	903,2	2 485,1	2 257,8
Andel antal objekt per fastighetsägare (koncern). %			
Futurum fastigheter AB	11,7%	11,8%	11,9%
Örebrobostäder AB	55,4%	54,8%	55,1%
Örebroporten Fastigheter AB	8,0%	8,0%	8,0%
Västerporten Fastigheter AB	0,6%	0,7%	6,0%
Externa fastighetsägare	24,3%	24,7%	24,4%

Investeringar i kommunen

Belopp i miljoner kronor	Utfall Delår 2			Prognos 2019				
	Inkomster	Utgifter	Netto	Överfört 2018	Budget 2019	Budget tot	Prognos	Avvikelse
Summa skattefinansierad verksamhet	5,3	-190,7	-185,4	-516,1	-540,1	-1 056,1	-573,6	482,5
<u>Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler</u>	0,2	-13,6	-13,5	-38,4	-97,5	-135,9	-50,1	85,8
Social välfärd				-7,7	-3,5	-11,2	0,0	11,2
Samhällsbyggnad	0,2	-1,5	-1,4	-15,3	-9,2	-24,5	-10,0	14,5
- Fritidsanläggningar	0,2	-1,5	-1,4	-15,3	-9,2	-24,5	-10,0	14,5
Lokalförsörjningsenheten/MEX	0,0	-12,1	-12,1	-15,4	-84,8	-100,2	-40,1	60,2
- Fastighetstekniska åtgärder Lokalförsörjning		-9,4	-9,4	-7,4	-7,0	-14,4	-14,3	0,0
- Fastighetstekniska åtgärder, fritids- och kulturfastigheter		-2,7	-2,7	-8,0	-77,8	-85,8	-25,7	60,1
<u>Trafik- och miljöinvesteringar</u>	3,0	-91,9	-88,9	-354,7	-206,7	-561,3	-303,9	257,4
City		-1,6	-1,6	-12,9	-3,5	-16,4	-9,1	7,3
Stadsmiljö		-8,3	-8,3	-18,3	-4,3	-22,6	-12,9	9,7
Torgyta/infrastruktur vid Konserthuset		0,0	0,0	-25,0	0,0	-25,0	0,0	25,0
Åstaden		0,0	0,0	-5,3	-0,8	-6,1	-2,3	3,8
Kollektivtrafik		-2,0	-2,0	-6,3	-16,0	-22,2	-7,7	14,5
Trafik	0,8	-36,8	-36,1	-93,8	-51,5	-145,3	-73,4	71,9
Naturvård	0,2	-7,9	-7,7	-13,1	-13,5	-26,6	-20,1	6,5
Naturum		0,0	0,0	-4,2	0,0	-4,2	-0,2	4,0
Kulturmiljö		-0,2	-0,2	-2,0	-1,6	-3,6	-1,3	2,3
Vatten	0,2	-2,0	-1,8	-1,4	-2,8	-4,1	-4,1	0,0
Park och gata	1,9	-32,4	-30,5	-111,1	-110,8	-221,9	-159,9	62,0
Bredbandsutbyggnad		-0,7	-0,7	-59,2		-59,2	-10,0	49,2
Tillgänglighetsåtgärder – tekniska		0,0	0,0	-0,9	-1,0	-1,9	-1,9	0,0
Tillgänglighetsåtgärder – handikapprådet		-0,1	-0,1	-1,3	-1,0	-2,3	-1,0	1,3
<u>Inventarier</u>	2,1	-77,8	-75,7	-88,8	-145,9	-234,7	-187,3	47,4
Barn och utbildning		-23,1	-23,1	-14,2	-77,3	-91,5	-84,5	7,0
Social välfärd		-7,3	-7,3	-22,4	-10,6	-33,0	-24,4	8,6
Samhällsbyggnad	2,1	-34,6	-32,6	-48,3	-41,8	-90,1	-58,3	31,8
- Fordon	2,0	-18,4	-16,4	-0,3	-34,5	-34,7	-34,7	0,0
- Konstnärlig utsmyckning		-2,9	-2,9	-14,5	0,0	-14,5	-4,5	10,0
- Inventarier TN		-0,5	-0,5	-1,1	-1,0	-2,1	-2,1	0,0
- Inventarier övriga	0,1	-12,9	-12,8	-32,5	-6,3	-38,8	-17,0	21,8
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden		-0,7	-0,7	0,0	-4,3	-4,3	-4,3	0,0
Kommunstyrelsen		-0,5	-0,5	-1,6	-2,2	-3,8	-3,8	0,0
Kommunstyrelsen IT		-11,5	-11,5	-2,3	-9,8	-12,1	-12,1	0,0
<u>Förvärv av anläggningsstillgång</u>	0,0	-7,4	-7,4	-34,2	-90,0	-124,2	-32,2	91,9
- Förvärv av fastighet/mark		-4,6	-4,6	-23,7	-30,0	-53,7	-25,0	28,7
- Markreserv		-2,8	-2,8	-9,1	-7,0	-16,1	-5,9	10,2
- Truckstop		0,0	0,0	-1,3	0,0	-1,3	-1,3	0,0
- Aspholmen		0,0	0,0		-53,0	-53,0	0,0	53,0
Summa skattefinansierad verksamhet	5,3	-190,7	-185,4	-516,1	-540,1	-1 056,1	-573,6	482,5
<u>Taxefinansierade investeringar</u>	1,9	-114,0	-112,1	-98,8	-277,0	-375,8	-232,4	143,3
VA	1,9	-107,2	-105,3	-92,3	-253,0	-345,3	-208,5	136,8
Avfall		-2,3	-2,3	-3,0	-3,8	-6,7	-5,9	0,8
Fordonsgas - utveckling av gasnätet		0,0	0,0		-5,8	-5,8	0,0	5,8
Inventarier, fordon VA/Avfall		-4,6	-4,6	-3,5	-14,5	-18,0	-18,0	0,0
Totalt exklusive expl investeringar	7,2	-304,7	-297,5	-614,8	-817,1	-1 431,9	-806,0	625,9
Exploateringsfastigheter		-60,3	-60,3		-122,4	-122,4	-100,0	22,4
Totalt	7,2	-365,1	-357,9	-614,8	-939,5	-1 554,3	-906,0	648,3

Tillämpade redovisningsprinciper, Örebro kommun

Delårsrapporten har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för Kommunal redovisning (RKR).

Tillämpade redovisningsprinciper har ändrats sedan det senaste upprättade bokslutet (2018). Från 1 januari 2019 är lagstiftningen ny och RKR har gett ut nya rekommendationer som följd. Respektive ändringar beskrivs nedan. Samtliga jämförelsetal är omräknade i enlighet med de ändringar lagstiftningen medför.

Sammanställda räkenskaper

Fullständiga sammanställda räkenskaper upprättas i samband med årsbokslut. Den nya lagstiftningen ställer inte längre krav på sammanställda räkenskaper i delårsrapporten men kommunkoncernens samlade prognos är av vikt och behovet av sammanställda räkenskaper kvarstår. Därför görs endast sammanställda räkenskaper för prognosen i delår 2.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Realisationsvinster och förluster vid försäljning av anläggningstillgångar, realiserade och orealiserade värdeförändringar inom finansiella tillgångar samt intäkter och kostnader till följd av exploateringsverksamheten redovisas alltid som jämförelsestörande.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s augustiprognos i enlighet med RKR R2 Intäkter. Kommunalskatten periodiseras, det innebär att kommunen i bokslutet har bokfört en preliminär slutavräkning för 2018 och periodens del av preliminär slutavräkning för 2019.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt enligt RKR:s gamla rekommendation 18.1 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar, och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. För anläggningar anskaffade tidigare än 2010 nettoredovisades inkomster och utgifter per objekt och på så sätt minskade anskaffningsvärdet.

När den nya lagstiftningen trädde i kraft och i den nya rekommendationen om intäkter anges att om en avgift eller bidrag inte kommer från en offentlig aktör ska det intäktsföras i takt med färdigställandegraden av de investeringar som ligger till grund för avgiften eller bidraget eftersom förpliktelsen då är fullgjord. Diskussioner kring denna tolkning pågår i kommunsverige och tillsvidare har RKR:s styrelse fattat beslut att kommuner får välja att redovisa enligt den gamla eller nya rekommendationen tills nytt beslut fattas.

Intäkter från migrationsverket

Tidigare års intäkter från Migrationsverket (fram till och med 2016) har inte periodiserats korrekt utan har redovisats som ett ackumulerat överskott i balansräkningen, de är nu återförda enligt den beslutade planen och förbrukade per 181231.

Kostnader

Avskrivningsmetod

Avskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserad på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Avskrivningar påbörjas när tillgången tas i bruk. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal används avtalsperioden som avskrivningstid. För tillgångar där anskaffningsvärdet uppgår till minst 100 prisbasbelopp och med identifierbara komponenter med nyttjandeperioder som överstiger 10 år tillämpas komponentredovisning.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år, klassificeras som anläggningstillgång om anskaffningsvärdet överstiger ett halvt prisbasbelopp. Undantag kan göras för vissa fastighetsutgifter, undantagen är akuta åtgärder, kostnader för komponenter som understiger 300 000 kronor eller del av komponent som understiger 10 procent av komponentens anskaffningsvärde.

Finansiella tillgångar

Kommunens placeringsportföljer är avsedda att täcka framtida åtaganden och är i enlighet med RKR R7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder, klassificerade som omsättningstillgång, kortfristiga placeringar. De är föremål och försäljning och kan inte betraktas som stadigvarande. Portföljens förvaltning regleras i av Kommunfullmäktige antagen placeringspolicy för Örebro kommun. Den nya lagstiftningen anger att samtliga placeringsmedel ska värderas till marknadsvärde på balansdagen. Det innebär att i resultaträkningen redovisas realiserade vinster och förluster som följd, samt som jämförelsestörande poster.

Säkringsredovisning

All extern upplåning i koncernen ska samordnas enligt kommunens finanspolicy, vilket innebär att Örebro kommun står för extern upplåning till koncernens bolag som sedan vidareutlånas via koncerninterna lån till bolagen. Räntevillkoren för de koncerninterna lånen baseras på Stibor 90 dagar plus en intern räntemarginal som täcker upplåningskostnaderna. I de fall kommunen gör en upplåning med fast ränta så används en ränteswap för att omvandla lånet till rörlig ränta för att kommunen inte ska ha någon ränterisk. Inlåningen i internbanken med rörlig ränta matchas mot utlåning med rörlig ränta. I de fall kommunen upptar lån i utländsk valuta valutasäkras alla flöden till SEK. Örebro kommun har per 2019-08-31 tre utestående derivatkontrakt avseende ränteswappar med totalt nominellt belopp 700 mnkr samt en valutaränteswap med 308 mnkr i nominellt belopp. Kommunen bedömer att ovanstående säkringsinstrument kvalificerar sig för säkringsredovisning i enlighet med rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 21. Användandet av derivat har inte haft någon påverkan på kommunens resultaträkning. Räntekostnaden har minskat med 9,7 mnkr genom användandet av räntederivat. Eftersom all upplåning vidareutlånas till bolagen så har även kommunens ränteintäkt minskat med samma belopp. Marknadsvärdet för kommunens derivat är positivt och uppgår till 87,1 mnkr per 2019-08-31.

Omsättningstillgångar

Exploateringsredovisning

Exploateringsverksamheten redovisas i enlighet med RKR R2 Intäkter, som innebär intäkterna bokförs succesivt i takt med att tomtförsäljning sker, och matchas mot kalkylerade kostnader. När exploateringsområdet är färdigt och avslutat sker en slutavräkning mot faktiska kostnader.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som en kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänförs till.

Redovisning av leasingavtal

I enlighet med RKR R5 Leasing, redovisas finansiellt leasade objekt som anläggningstillgångar och skulder i balansräkningen. Tillgångsslagen maskiner, inventarier och modulbyggnader är prövade och redovisas som operationell leasing.

Avsättning

Avsättningar redovisas enligt RKR R9 Avsättningar och ansvarsförbindelser, när kommunen har en befintlig förpliktelse som uppstått genom ett kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund och det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

Pensioner

Kommunen redovisar sina pensionsåtagande enligt blandmodellen och i enlighet med RKR R10 Pensioner. Blandmodellen innebär att avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och avtalspensioner som intjänats från och med 1998 samt samtliga garanti- och visstidspensioner redovisas som avsättning.

Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17. Pensionsskultsberäkning på utfästelser enligt KPA-planen är gjord enligt föreskrifter om försäkringstekniska grunder som finansinspektionen har föreskrivit (FFFS 2007:24) och beräkningen är gjord enligt tryggandelagens bestämmelser.

Visstidsförordnanden för förtroendevalda som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Den särskilda löneskatten på pensionskostnaden har periodiserats. 2019 års löneskatt för perioden belastar resultatet.

Semesterlöneskuld

I delårsresultatet har semesterlöneskuldens säsongsvariation en resultatpåverkande effekt. Under vårmånaderna byggs semesterlöneskulden upp och semesteruttaget är stort under sommaren som bidrar till en minskad semesterlöneskuld som åter byggs upp genom nytt intjänande resterande del av året, därav den relativt höga förbrukningen under perioden.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (2005:590), den så kallade transparenslagen, ställer krav på öppen och separat redovisning för vissa verksamheter i offentliga företag om nettoomsättningen överstiger lagens tröskelvärde på 40 miljoner euro, va-verksamheten och avfallsverksamheten särredovisas i bilaga. Prövning av transparensdirektivet sker i samband med årsbokslut.

Bilaga 1 Sammanställning indikatorer

Strategiområde 1 – hållbar tillväxt

Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar i dag och i morgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Indikatorer för hållbar tillväxt	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Delår 2 (prognos)	Målvärde	
Mål: Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro kommun underlättar att starta, utveckla och etablera företag							
Lönesummeutveckling, index med basår 2008, ett års fördröjning	Totalt	129	136	144	ökar	öka	KS
	Kvinnor	134	140	149	ökar		
	Män	126	133	141	ökar		
Sysselsättningsutveckling nattbefolkning, index med basår 2008, ett års fördröjning*	Totalt	101,1	102,2	102,8	ökar	öka	KS
	Kvinnor	102,6	103,8	104,2	ökar		
	Män	99,7	100,8	101,4	ökar		
Planlagd mark för verksamhet, antal tillkommande hektar	Totalt	60	60	24	15	20	PN SAM
*Kommentar: 2008 är basår och sysselsättningsgraden uppgick till då till 76 (och har index 100).							
Mål: Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete							
Andel elever som når behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	86	84	80	82	öka	PN BoU
	Flickor	88	86	82	82		
	Pojkar	85	83	78	81		
Andel som gått vidare till arbete och/eller studier efter avslutad arbetsmarknadsinsats, procent	Totalt	32	29	30	36	35	Vuxam
	Kvinnor	30	27	26	29		
	Män	35	30	33	43		
Andel arbetslösa av arbetskraften 16-64 år, procent	Totalt	7,7	7,7	7,8	7,9	i nivå med rikets snitt	Vuxam
	Kvinnor	6,6	6,9	7,1	7,6		
	Män	8,7	8,7	8,3	8,1		
Mål: Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun							
Örebro kommuns ackumulerade minskning i klimatbelastning* utifrån år 2000, procent							
	- Kommunkoncern	48	61	66	ökar	öka	KS
	- Geografiskt område, ett års fördröjning	27	28	32	ökar	öka	
Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga naturvärden, ackumulerat		288	316	364	863	öka	PN SAM
Andel rätt sorterat restavfall, procent		37	40	45	42	minst 60	PN SAM
*Kommentar: Målvärdet för kommunkoncernen är år 2020: 80 och 2030: 100. Målvärdet för geografiskt område är 40 år 2020 och 70 år 2030.							

Indikatorer för hållbar tillväxt	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Delår 2 (prognos)	Målvärde	
Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen, och utbudet av e-tjänster ska öka							
Nöjd Kund-index (SKL Insikten), företagarnas nöjdhet med kommunens service- och myndighetsutövning (brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd och serveringstillstånd)	Totalt	77	76	77	77	lägst 75	KS PN SoV PN SAM
	Kvinnor	83	81	83	85		
	Män	75	74	76	77		
Intervall inom de bedömda myndighetsområdena		69-87	67-82	64-68	65-87	lägst 70	
Medborgarnas upplevelse av hur enkelt kommunen gjorde det för dem att lösa sina ärenden, betyg på skala 1–5, nytt mått så mätthistorik saknas		-	-	3,9	4,0	4,0	KS
Antal erbjudna e-tjänster		113	150	169	190	öka	KS
Mål: Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer							
Inpendling, index med basår 2008, ett års fördröjning	Totalt	109	112	115	ökar	öka	KS
	Kvinnor	109	110	113	ökar		
	Män	109	112	116	ökar		
Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik), miljoner resor		7,4	7,8	8,2	ökar	öka	PN SAM
Tillgång till 100 mbit/s bredband inom tätort och småort, procent, ett års fördröjning		-	89	92	93	öka	KS
Tillgång till 100 mbit/s bredband utanför tätort och småort, procent, ett års fördröjning		-	23	35	43	öka	KS LN
Kommentar: Enligt bredbandsstrategin är målet att 90 procent av alla hushåll och företag senast under 2020 ska erbjudas en överföringshastighet på minst 100 mbit/s.							
Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare							
Andel enheter med HME*-värde på minst 78, procent *Hållbart medarbetarengagemang		64	55	56	redov i ÅR	öka	
Anställningstrygghetsindex, bestående av - Andel timavlönade årsarbetare (åa) - Antal personer per timavlönad åa - Andel med heltidsanställning - Andel med tillsvidareanställning	Totalt	71,9	72,1	72,2	ökar	öka	Alla inkl. bolagen
	Kvinnor	72,1	72,3	72,3	ökar		
	Män	71,5	71,4	71,8	ökar		
Andel chefer med 10–30 medarbetare, procent	Totalt	49	47	45	52	öka	
	Kvinnor	49	47	46	54		
	Män	50	45	42	49		
Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt							
Andel omställningsyta i kommunens lokaler, procent		1	1	1	1	1–3	KS
Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar							
Nämndernas ramavvikelse, mnkr		138	22	-41	-200	0	Alla
Genomsnittlig beviljad tid per servicemottagare, omvårdnad hemvården, timmar per månad		50,5	47,8	48,7	51,2	-	PN SoV
Andel uppfyllda avkastningskrav av kommunens bolag, antal bolag, procent		73	77	67	77	100	Bolagen

Strategiområde 2 – människors egenmakt

En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Indikatorer för människors egenmakt	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Delår 2 (prognos)	Målvärde	
Mål: Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god							
Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling? procent	Totalt	59	62	57	mätning utgått	öka	KS
Hur väl upplever medborgare att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet? procent	Totalt	40	44	47	redov i ÅR	öka	
	Kvinnor	38	43	49	redov i ÅR		
	Män	42	44	46	redov i ÅR		
Mål: Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården							
Andel med nytt beslut som gör aktivt val av utförare inom hemvården, procent, nytt mått så mätthistorik saknas		-	-	-	-	-	PN Sov
Mål: Människors livsvillkor ska vara jämlika							
Antal unika hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd		1 445	1 427	data försenad	redov i ÅR	minska	Vuxam
Antal genomförda satsningar inom sociala investeringar som permanentas i ordinarie verksamhet och fortsättningsvis finansieras inom ordinarie verksamhetsbudget (totala antalet avslutade satsningar per aktuellt år)		0 (0)	3 (3)	3 (3)	0 (2)	2 (2)	KS
Segregationsindex - bostadsperspektivet		42,2	41,7	40,1	minskar	minska	KS
Mål: Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid							
Nöjd Region-index: Fritidsmöjligheter	Totalt	71	74	73	redov i År	lägst 80	PN SAM
	Kvinnor	71	75	72	redov i ÅR		
	Män	72	73	73	redov i ÅR		
Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras							
Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbets sätt (totala antalet utförda genderbudgetanalyser)		- (8)	7 (10)	7 (7)	7 (9)	-	Alla inkl. bolagen

Strategiområde 3 – barn och ungas behov

Alla barn förtjänar en god barndom och en trygg och utvecklande skolgång. Genom tidiga insatser och arbete för att förebygga såväl fysisk som social och psykisk ohälsa, kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor negativ effekt på barns och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

Indikatorer för barns och ungas behov	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Delår 2 (prognos)	Målvärde	
Mål: Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen							
Ranking SKL:s Öppna jämförelser, grundskolan, kommunal och fristående regi		149	108	108	Mätning utgått	Bättre ranking (minska)	PN BoU
Andel trygga elever i grundskola, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	93	90	89	89	öka	
	Flickor	92	90	89	89		
Andel gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	81	79	76	redov i ÅR	öka	
	Andel trygga elever i gymnasieskolan, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	92	89	92	90	
Flickor		92	88	94	redov i ÅR		
Pojkar	91	91	92	redov i ÅR			
Mål: Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet							
Antal barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi		5,2	5,3	5,2	ökar	minska	PN BoU
Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans verksamhet, 6	Totalt	91	93	91	92	behålla	
	Flickor	92	93	91	93		
Pojkar	90	93	92	91			
Mål: Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor							
Barnfattigdomsindex, två års fördröjning		13,8	13,1	11,2	minskar	minska	KS
Mål: Barn och ungdomar ska kunna ha en meningsfull fritid							
Antal medlemmar i åldern 7–20 år som deltar i organiserad fritidsverksamhet inom idrotts- eller idéburna föreningar*	Totalt	27 401	29 012	31 239	ökar	öka	PN SAM
	Flickor	11 460	12 851	14 120	ökar		
	Pojkar	15 941	16 161	17 119	ökar		
Andel barn som är nöjda med vad som finns att göra på fritiden efter skolans slut, nytt mått så mätthistorik saknas, procent	Totalt	-	80	78	79	lägst 80	
	Flickor	-	80	77	78		
	Pojkar	-	80	79	80		

*Kommentar: Det som mäts är antalet medlemmar och inte antalet individer. Detta innebär att en individ kan vara medlem i flera föreningar och då synas flera gånger i statistiken. Bland idéburna föreningar räknas till exempel scouterna, Afrikas horn och Unga Örnar.

Strategiområde 4 – trygg välfärd

Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapas också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill bo, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Indikatorer för trygg välfärd	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Delår 2 (prognos)	Målvärde	
Mål: Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning							
Servicemottagarnas upplevelse av trygg och god omsorg, helhetsbedömning nöjdhet, procent:							
- Vård- och omsorgsboende	Totalt	79	83	83	redov i ÅR	lägst 80	PN SoV
	Kvinnor	79	81	84	redov i ÅR		
	Män	79	89	82	redov i ÅR		
- Hemvård	Totalt	90	89	89	redov i ÅR		
	Kvinnor	89	89	88	redov i ÅR		
	Män	91	90	91	redov i ÅR		
- Upplevelse av trygg och god omsorg i stöd till funktionshindrade	Totalt		76	75	redov i ÅR		
Personalkontinuitet hemvården, antal personal som en servicemottagare möter under en 14-dagarsperiod	Totalt	17,9*	15,2	16,3	16,3	minska	
*2016 redovisas enbart engengregi							
Mål: Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ och familjeomsorg							
Index för hur väl socialnämnden tillhandahåller det stöd som familjer och enskilda har behov av, nytt mått så mät-historik saknas		-	-	-	-	-	PN SoV
Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder							
Nyproducerade lägenheter i relation till befolkningsökningen		0,85	0,57	0,63	0,38	0,4	PN SAM
Antal nyproducerade lägenheter		1 898	2 081	1 935	800	900	
Antal tillkommande lägenheter som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner		700	2 444	2 400	773	öka	
Antal tillkommande lägenheter för bostadssociala ändamål		172	248	109	115 (i balans)	i balans med behov	KS
Mål: Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i							
Trygghetsindex (SCB:s medborgarundersökning)	Totalt	51	51	51	redov i ÅR	öka	KS
Anmälda våldsbrott i offentlig miljö	Totalt	576	532	416	minskar	minska	
	Män	408	384	285	minskar		